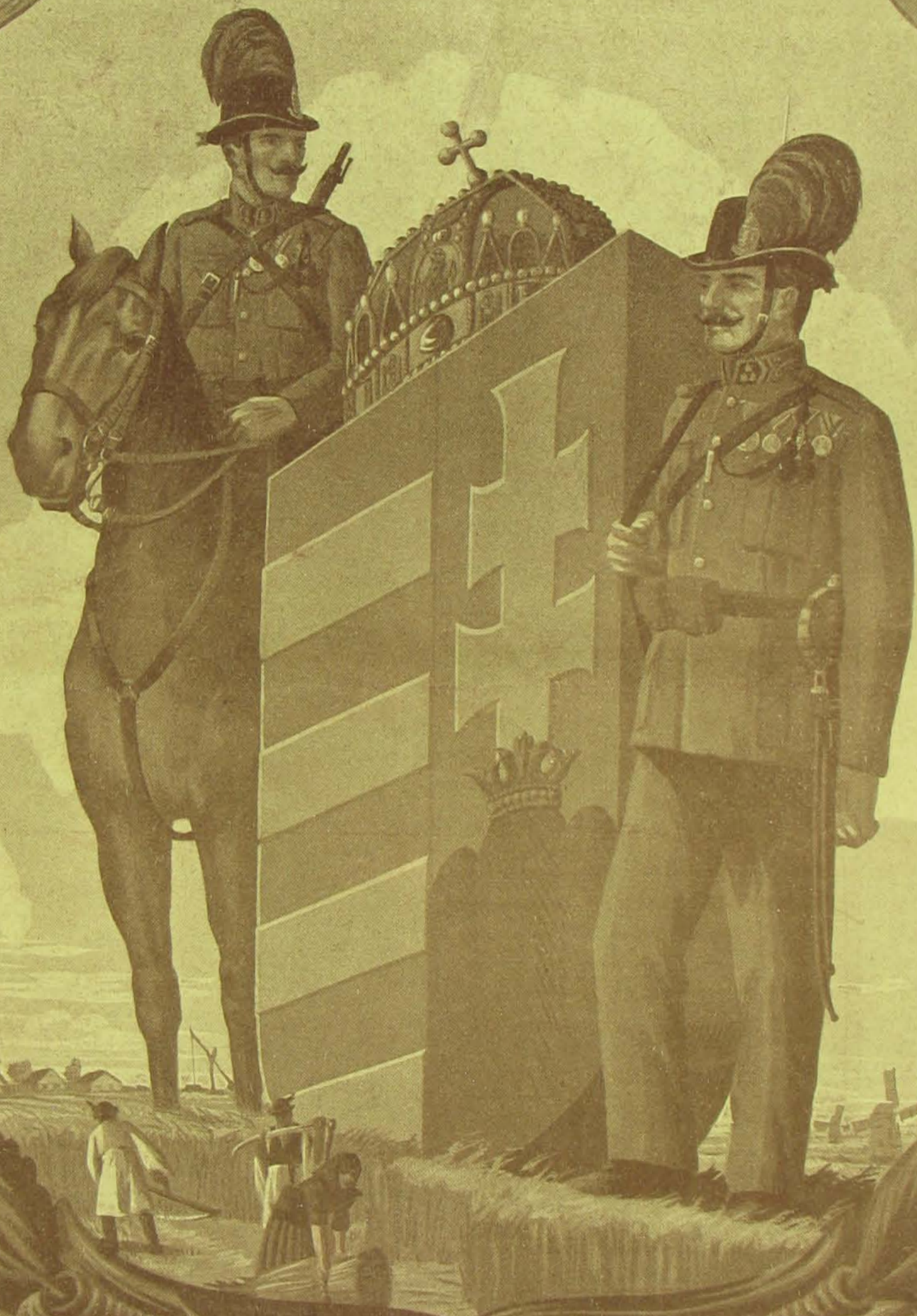

CSENDŐRSÉGI LAPOK

FŐSZERKESZTŐ:
PINCZÉS ZOLTÁN SZÁZADOS

SEGÉDSZERKESZTŐ:
MAHÁCS LAJOS SZÁZADOS

MEGJELENIK HAVONTA HÁROMSZOR
SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: BUDAPEST, I., ORSZÁGHÁZ UTCA 30. SZ.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

FŐSZERKESZTŐ: PINCZÉS ZOLTÁN SZÁZADOS, SEGÉDSZERKESZTŐ: MAHÁCS LAJOS SZÁZADOS.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Egész évre 12 pengő,
félévre 6 pengő.

Megjelenik
havonta háromszor

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
Budapest, I., Országház-utca 30.

*Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.*

Amen.

Húsvét.

Mire gondolsz most, húsvét ünnepén, kedves bajtársam? Tedd szívre a kezed s valld meg őszintén: vajjon a Megváltó szenvedésére, gyötrelmes vértanúhalálára és isteni feltámadására-e, avagy inkább arra, hogy a húsvét két napi, esetleg annál is több pihenőt, vidám szabadságot, napsütéses tavaszi időt, kellemes kirándulásokat, szórakozást, szóval a munkás napokba színes változatosságot hozott? Bizony, inkább az utóbbi jár a legtöbb ember eszébe húsvét ünnepén!

A lélek, a nagy embertömegek lelke fásul, szürkül, a robotoló élethez realizálódik. Amikor az emberiség megváltásának évfordulójához érkezünk, megszűnik a gépek dübörgése s a géppé erőltetett emberi agy, izom is megáll. Pihen. Az idegek a szórakozás, pihenés napsugaraiban fürdenek. Az ünnep lényege előtt az ember becsukja a szemét, a mélyebb érzések elől elzárja a szív kapuját.

Magára veszi ugyan az ünneplő köntösét, a java elmegy a templomba, imádkozik is ájtatosan, amint ezt megteszi más napokon is. Nevelésből, szokásból, nagyon sokan igaz vallásosságból, de csak nagyon kevesen úgy, hogy az ünnep lényegét, tartalmát, annak az egész földi és földöntúli életre kiható tanulságait kutatnák s ezen csak egy percre is elgondolkoznának.

Hány és hány millió — egyébként derék, tisztességes — ember felett suhan át húsvét fenséges ünnepe úgy, hogy az számukra nem jelent egyebet a jólakásnál, pihenésnél s az újabb munkára való erőgyűjtésnél. De hány és hány millió a tudatosan nem ünneplők, az Isten és Erkölcstagadóinak száma.

Csoda-e hát, ha annyi botorkáló, bukácsoló vándora van ennek a földi életnek? Járhatunk-e szilárd léptekkel az élet ezernyi küzdelmében, megpróbáltatásában és kifürkészhetetlen örök problémájában, ha csak a magunk súlytalan erejére, csak a jószerencse szégyelére bizzuk magunkat? Hogyan tudhatnánk az élet ezernyi válságával megküzdeni, ha csukott szemmel, bódult aggyal és sivár lélekkel haladunk el Krisztus életének, halálának és feltámadásának üditő, bátorító és lélekacélozó forrása mellett?

Hiszen van a mai embernek is erkölcsi bázisa, anélkül emberi társadalom el nem lehet. De ennek a mai erkölcsi bázisnak hovatovább csak két alapköve lesz: a kötelesség és becsület. Inkább okos, mint nemes, inkább szükségszerű, praktikus, mint ideális alapkövek ezek s közöttük az emberi sors legmélyebb és örök problémái, küzdelmei támasz nélkül maradnak;

s az egyént a maga emberi gyarlóságával, tehetetlenségével védtelenül tántorog e problémák útvesztői között. Szeretet, önfeláldozás, a szív nemes jósága, a csapások hittal erősített elviselése, türelem és alázatosság, a sors javulásának, a feltámadásnak hívő reménysége: az egész krisztusi példa és útmutatás, már a második évezred végén milliók és milliók szeme előtt ködbe vész.

Ha kötelességtudó és becsületes vagy, a társadalomnak ez elég: kenyeret kapsz éretten. Egyebet azonban nem. S mert ma a kenyér látszik mindennél fontosabbnak, magadat csak a kötelességre és becsületre neveled. De ha aztán kenyérrel a szádban is bukácsolsz az élet útjain, csak önmagadra számíthatsz és jaj Neked, ha nem jut eszedbe egyedüli mentsvárad: a krisztusi hit.

Ebredjünk rá, hogy repülőgéppel és rádióval is csak gyarló emberek vagyunk és azok maradunk mindörökké. A Világegyetem egy-egy senkije, semmije mind-egyikünk. Hiába van vagyunk, eszünk, szerencsénk, hiába érzünk karunkban duzzadó erőt, Isten egy lehellete porrá zúzhat bennünket. Hiába vagyunk a tökéletességig kötelességtudók, a végletekig becsületesek, ez nem elég a bennünk élő gyarló embernek, mert az minden jómódja mellett is szüntelen és ezernyi kétséggel, a halandóság szörnyű gondolatával küzd s ha elveszítjük magunk alól a hit talaját, ha nem kapaszkodunk Mesterünk, Krisztus köntösébe s ha Krisztus feltámadásában nem keressük minden szenvedés és emberi semmiség, a halandóság gondolatának egyetlen értelmét, akkor a lelkünk igaz egyensúlyát meg nem találhatjuk soha.

Ha utainkon nem Krisztus vezérel bennünket, menthetetlenül a lelki gyámoltalanság útvesztőjébe jutunk és ki tudhatja azt megmondani, hogyan lépünk majd át abba a másik világba, hova élő ember szeme és esze még el nem juthatott s el nem juthat soha: ahol a Végtelenség és Örökkévalóság szárnyain Isten fogadja zürzavaros, fáradt lelkünket?

Ünnepeljük hát húsvétot hittal és alázatossággal; emberi gyarlóságunk teljes tudatával, de a feltámadásba, sorsunk javulásába vetett sziklaszilárd bizodalommal is. Zokogjon fel bennünk Krisztus fájdalma, mert hiszen ez a fájdalom nem más, mint az örök ember szenvedésének isteni formába öntés, érettünk, a mi nevünkben hozott halálos áldozat. Sugározza be lelkünket Krisztus feltámadásának isteni ígérete, mint az örök ember sorsának egyetlen vigasztaló, mindent megoldó és jóvátévő menedéke és az a mély tanulsága, hogy a feltámadáshoz, a sors javulásához csak szenvedés, fájdalom, szeretet és alázatos türelem árán lehet eljutni.

Es adjon a mi vérző magyar szívünknek is hitet ez a tanulság. Szüneteseinket tekintsük eljövendő, elmaradhatatlan nemzeti húsvétunk zálogának is!

A kémkedésről.

Írta: **Dr. CZIÁKY FERENC** őrnagy hadbíró.

(2. közlemény.)

Miután a kérdéses főhadnagy játszotta — érzésünk szerint — ez ügyben a legnagyobb szerepet, rendkívül fontosnak látszott ezen főhadnagy egyéniségének, családi viszonyainak, multjának és szolgálati ügykörének tisztázása.

Miután a főhadnagy jelen volt a kastélyban akkor, amikor ott a csendőrség az alkalmazottak őrizetbevételét eszközölte és utána wieni lakására, majd Hollandiába is kiutazott, így bőséges alkalma volt reá, mikép a nála volt esetleges olyan írásbeli dokumentumokat, amik ellene bizonyíthatnak volna, megsemmisítse. Egyébként is az akkori helyzetben Hollandiában alig tudtunk volna egy házkutatást ki- eszközölni és fogatosíttatni.

A főhadnagról illetékes helyekről azt az értesítést kaptuk, hogy a világháború kitörésekor önként vonult be, — azelőtt katona nem volt, Wienben a katonai irodában nyert szolgálati beosztást és itt teljesített rendkívül hasznos és eredményes szolgálatait. Ő Felsége I. Ferenc József kivételesen és különös kegyelemből a tartalékban honvédhuszár hadnaggyá nevezte ki; később főhadnaggyá lett előléptetve. Majd a háború harmadik esztendejének végén diplomáciai jellegű szolgálati beosztást nyert Hollandiában és azzal lett megbízva, hogy Hollandiában az ottani gyári és ipari érdekeltségek révén beszerezze azokat az ipari és kereskedelmi cikkeket, amik nálunk hiányoztak és amikre a hadat viselő hadseregünknek szüksége volt.

Ez az információ olyan volt, ami alkalmas volt arra, hogy mindenféle gyanus feltevést kizárjon és a nyomozás során a legnagyobb óvatosságra intsen.

A véletlen azonban különös módon sietett segítségünkre.

A női alkalmazottak letartóztatása után pár nap múlva megjelent az irodahelyiségemben a H....h nevet viselő főhadnagy és »felajánlotta szolgálatait.«

Egész megjelenése az előkelő társaséletben mozgó urat mutatta. Melle magas — bár nem harctéri eredetű — kitüntetésekkel volt sűrűn megrakva. Szóval első fellépése imponáló volt. A modorában azonban volt valami, ami bennem önkéntelenül a mi lipótvárosi éretlen ifjainkra emlékeztetett. Az éneklő hanghordozás, a hányi-vetiség a mozgásában és végül a dicsekvés, amivel a maga személyének fontosságát és összeköttetéseinek rendkívüliségét igyekezett tudomásomra hozni. Elmondotta, hogy ő diplomáciai menlevéllel időzik Hollandiában. Eldicsekedett vele, hogy ő a kérdéses grófi kastélyban azért szokott időzni, mert annak tulajdonosnője az ő menyasszonya. Azt a leghatározottabban tagadta, mikép ő a letartóztatásban lévő idegen állampolgárnök levelezéseit esetenként magával vitte és Hollandián keresztül Franciaországba, illetve Belgiumba eljuttatta volna. Különösképen hangzott azonban neki, mint »völegény«-nek az ajkáról az állítás, hogy a kérdéses női alkalmazottak meggyanúsítása esetleg az ő menyasszonya képzeletvilágából kiindult idea volna, aki ily módon igyekszik ezektől megszabadulni. Még feltűnőbb volt a dologban az, hogy a »honvédhuszár főhadnagy« egy szót sem tudott magyarul, jöllehet a németen kívül — állítólag — tökéletesen beszélt a francia és angol nyelveket

Várom a feltámadást!

*Köröttünk csendes, néma a határ,
Fölötte talán a madár se jár.
Hallgat az erdő, bár suttog a lomb,
Méla sötétjén a bánat borong.
Hallgat a róna, hallgat a berek,
Nem játszik benne vígan a gyerek
S csábítók jönnek és kacagva mondják —
— Mit akarsz te itt? Halott ez az ország.
Hisz nem adhat hírt, ruhát, kenyeret
S békés jövendőt, csupán könnyeket —
Hát csak menjetek, én majd maradok,
Koporsód mellett térdre roskadok,
Töviskoszorús, bús, halott hazám
S reád teritem szétjósuló ruhám.
Csókkal borítom, könnyázott porod,
Mely nékem most is életet adott.
S így várom az új, nagy feltámadást,
Mert szeretem nagyon, — a holtrakínzott,
Kijosztott koldus, elhagyott hazát!*

Rozgonyi Ilona.

A gyanus szekér.

Írta: **SOMLAY KÁROLY.**

A bihari Sárrét idején élte fénykorát a Neszölj-csárda. A náddal hiazott vályogépület valóságos barlangja volt a lókötőknek, szökött katonáknak és az utonállóknak.

A százhuszezer holdas lápot régen lecsapolták. A rétes emberek (a pásztorok) a mult ködébe veszték. A csárdáról sem mesélget már senki.

Pedig olyan villogószemű menyecske kevés lehetett Biharban, mint amilyen akkor a Virág Béni csapláros felesége volt.

*

Alkonyodott. Az előmlő pirban úgy látszott, mintha a csárdától nem messze fekvő furtai templom tornyának rézkakasa lángokat szórna szárnyairól.

Valakit várhatott a csaplárosné, mert a pitar könyöklőjén ülve, hamvasbársonyos szemével messze-távol kalandozott. Türelmetlenül babrálgatta karjain a dudoros csipkét. Az orrcimpája reszketett.

Lassankint leszállott az est. A Zsidócsillag már sziporkázott az ég hamvaskék fátyolán. A mocsarak felett távolról jövő vadkacsák repülésének suhogása hallatszott. A nádasok sürjetegében rigó káricsált. Csaholtak a rókák. Néha a nádicsikas is üvöltött.

— Fujdogá!j csak, legyezgesd őt illatos szellőcske, — suttogja az asszony, aztán hullámos hajának fonadékait meglazítva, leugrik a könyöklőről s besurran a konyhába.

Kire vár? Kit legyezgessen a hives esti szellő? Miért, kiért remeg a szíve? Talán magáért, talán másért. Talán a jövő reménye lüktet benne, talán a multak emléke...

A tűzhely elevenparazsán malac pirul a nyárson. Majd

is. Ő ezt a különös dolgot akként igyekezett megmagyarázni, hogy bár soproni születésű és magyar állampolgár, azonban kis gyermekkorában elkerülve külföldre és élete javát Wienben élve le, teljesen elfelejtette a magyar nyelvet.

Hozzájárult a gyanu megerősítéséhez még az is, hogy kihallgatása alkalmával személyi viszonyai felől megkérdezettvén, a vallás bemondásánál némi habozás volt rajta észlelhető, hogy azután evang. vallásúnak vallja magát.

Kihallgatása közben a szobámba lépett a helyettesem, akiben — pár percnyi megfigyelés és a fenti gyanus adatok megtudása után — az az érzés lett urrá, hogy egy nagystílű szélhámossal állunk szemben és jó lenne bizalmasan a wieni »polizeidirektió«-hoz fordulni információszerzés céljából. Némi meditálás után magamévá tettem az ideát és megkerestem a bécsi rendőrigazgatóságot: puhatolja ki bizalmasan H....h főhadnagy polgári előéletét.

Az eredmény szenzációs volt.

A rendőrigazgatóság válasza az, hogy H....h békében Wienben egy »Inseratenzeitung« (Reklám Újság)-nak volt a szerkesztője. Izr. vallású, csalárd bukás miatt büntetve volt és csalások miatt ismételtelen fel lett náluk jelentve.

Ezek után tehát nyilvánvaló lett, hogy H....h szélhámos módon jutott be a katonai irodába és ottani előjáróinak megtévesztése révén juthatott csak a tart. tiszti rendfokozathoz és kitüntetéseihez. Ezen adatok birtokában teljesen jogosult volt a feltevés, hogy a letartóztatott ellenséges állampolgárnök titkos levelezésének ő a közvetítője. Sajnos, e levelek közül egyet sem sikerült megszerezni.

el lehet vele lakni az estét, ha kulacsot és ibolyadohányt is tesznek az asztalra.

Az asszony éppen a tűzfészket élesztgeti a vasmacska mellett, mikor lódobogást neszel az udvarról. A piszkafát kiejti kezéből, az udvarra tekint. Aztán bosszankodva fordul vissza. Nem az jött, akit vár... A pusztázó csendbiztos érkezett három pandurral.

— Aldja meg őket a Jézus a keresztjével, — fakadozik az epéje, de azért mosolyogva fogadja a nemes vármegye embereit.

— Ejnye, kutyakurta! Micsoda fáin illatok! Bizonyosan számunkra készítet az estebédet, kincsem, — mondja a komizáros és sarkantyuit pengetve, megcsipkedi az asszony orcáját.

— Az uramat várom. Üneki kotyvasztom ezt a kis eleséget, — feleli derékra csipett viganóját leeresztve a menyecske.

— Nono, szép hugomasszony, sok gyanús ember szokott itt megbújni, mert tudják, hogy a szemhunyo csaplárné szívesen látja őket... Talán éppen a Kutyafog Pisti számára sül a malac.

— Tréfakedvü férfi a tekintetes úr... Jó órában legyék mondva, a Pisti nem szokta itt magát mutogatni, a poklos... De nem is lépje át a küszöböt a haramja, mert úgy áldjon meg az Ég, rája pörkölöm a nádtetöt... A hitesőmet várom. Dolga akadt Ujjfalun. Ma iccokára tán hazavergődik szegény. Az ő számára készítek e'kkis falnivalót. Kössék csak lovaikat a sövényistállóba, lesz ott abrak is a jászolyban.

— Köszönöm, babám, most nincs időnk rostokolni. Csak addig maradunk, míg a paripáinkat megitatjuk.

— Kár, hogy nem tisztölhetem vendégül komizáros

A csakhamar bekövetkezett forradalom következtében ezen ügy is kisiklott a büntető igazságszolgáltatásunk kezéből.

Miután az esetek sokfélesége világít rá a kémkedések természetrajzára, elbeszélek az olvasóknak még két érdekes kémkedési esetet:

Az egyik hadsereg frontján lévő hadosztályok jelentései kiemelték, miszerint a velünk szemben álló oroszoknak a mi csapataink közt igen ügyesen dolgozó kémeiknek kell lenniök, miután minden különösebb megmozdulásunkról, minden támadási tervünkről jóelőre értesítést nyernek, amit ellenintézkedésekből lehet észlelni. Heteken át a legnagyobb erőfeszítéssel hiába kutatták az orosz kémkedés szálait, nem tudták megtalálni.

Végül is a véletlen a következő módon sietett segítségünkre:

A hadseregnél hírszerző szolgálatot teljesítő alvezredes értesítést kapott, hogy az egyik tábori kórházba súlyosabb természetű sebesüléssel beszállították az egyik régi, jó barátját. Azonnal felkereste tehát barátját, akit éppen aznap operáltak meg és mivel állapota súlyos volt, egy betegápoló apácát rendelt melléje a kórházparancsnok. Az apácáról úgy nyilatkoztak a sebesültek, hogy valóságos angyali türelemmel és önfeláldozással ápolja, biztatja és vigasztalja őket. Egész éjszakákat tölt el a betegek ágyánál és német nyelven órák hosszat elbeszélget a katonákkal, rendfokozatukra tekintet nélkül. Türelemesen végighallgatja magánpanaszaikat, érdeklődik a fronton folyó életük felől: kik a parancsnokaik, hogyan bánnak velük, milyen az élelmezés, a harci kedv? A támadások miatt nem sikerültek stb.

uraimékat. Pedig most tettem bakhátra az ötvedres hordócskát.

— Ejno, ahány nőstényördög lakik a pokolban, valamennyit beléd kommandirozta Lucifer, — tréfálgat a csendbiztos és hogy körülnézzen, benyit az ivóba.

A mécsvilágnál két roma könyököl a hosszú tölgyasztalon. A Csömör Jóska, meg a Szortyogó Misa. Nincsen kinek nótát csinálni, hát köpködnek; nézdegélik az ajtóra szegezett statárium-levelet. Az asztal végén egy kanász pipálgat a gémnyaku üveg mellett. Zsirtól fénylő haját varkocsba fonva, kalap alá gyúrte. Pofája, akár a kopott bagaria. Dehogy venné észre a kardját csörtető csendbiztos.

— Hát téged mikor eresztettek szélnek a váradi tömlőből? — mordul rája a csendbiztos.

A kanász becsihol a gyopártaplóba, néhány füstkarikát fúj az ellenség orra alá.

— Nem vezetek rovást az effélékrül... Három évig voltam ott bentkosztos, elig vót... A vármegye nem hányhat semmit a szememre; mert három keserves esztendőig csörgött kezemen, lábomon a láncosperec, — morogja, miközben villog a szeme, mint a haragos bikáé.

— Bezzeg sok emelgetős malacot hánytok bográcsra a Baconáson. Panaszkodnak reátok a makkoltató gazdák.

— A kondás is ember. Ő se született hústalan napon. Ő is megóhítja a magáét.

— Meg ám, a borocskát is.

— De biz úgy van, nagyuram, megisszuk a bort, ha van... A kanász nagygaratú ember.

— Hát a szántói földesúr kastélyából elrablott ezüst fürdőkádról hallottál-e valamit?

— A feredőkádról, aki szinezüstből vött? Akiben a tündökszép Lányi kisaszonkák mártogatták a patyolattestül-

Amint az apáca az alezredes barátjának ágya mellé lépett — ahol az alezredes ült —, utóbbinak feltűnt, hogy az apáca lába nem nőies, hanem feltűnően nagy, férfias alakú láb és hogy kezei szőrösebbek, mint általában a női kezek lenni szoktak.

Az alezredes azonnal közölte bizalmasan a gyanuját a kórházparancsnokkal. Utóbbi eleinte a leghatározottabban kikelt a gyanunak lehetősége ellen is. Elmondta, hogy az apáca mintegy fél évvel azelőtt érkezett hozzá, az osztrák vöröskereszt egylet által kiállított szabályszerű okmányokkal. A német nyelvet — a wieni dialektusban is — tökéletesen beszéli és soha a legcsekélyebb panaszra vagy gyanura nem szolgáltatott okot.

Az alezredes mégis engedélyt kapott a kórházparancsnoktól arra, hogy az apácát feltűnés nélkül megfigyelhesse.

E közben az egyik éjjel megállapította, hogy a »kedves nővér« szobájában elmerülten ír az asztalnál. Másnap korán reggel észrevette, hogy kilopószik a kórházból és a kórház közelében várakozó egyik kopott, hadviselt kinézésű katonához megy, annak sietve egy kis csomagot ad át.

Az alezredes intézkedésére a frontharcos kinézésű katonát megmotozták és nála imádságos könyv fedelébe zártan a hadsereghez érkezett új csapatpótlások számát, harctéri értékét és nemzetiségi viszonyait pontosan feltüntető adatokat találtak.

Ezek után leleplezték a »kedves nővért« is. Ekkor kiderült, hogy az orosz hadseregnek egyik századosa, aki békében 3 évet töltött Wienben, mint offenzív kémkedési célból kiküldött hirszerző-tiszt.

A fenti példából láthatjuk, hogy sokszor a leg-

ártatlanabb dolgok és személyek köpenyegébe burkolódzva rejtőzködnek el és gyűjtik adataikat a kémek.

Eppen ilyen érdekes leírást olvashattunk a Neues Wiener Journal folyó évi december hó 2-iki számában; ahol is egy volt magyar huszárkapitány a következő kémleplezési esetét írja meg közvetlen, vonzó modorban:

Az eset leírója az orosz fronton volt egy huszárszázad parancsnoka. Mivel a nedves lengyel téli évszak folyamán fellépett járványos betegségek erősen megapasztották századjának állományát, egy napon egy derék magyar altiszt vezetése alatt 120 népfölkelő huszárból álló pótlás érkezett századjának kiegészítésére. A nála jelentkező Fekete őrmester azonban azt a különös jelentést tette neki, miszerint — annak dacára, hogy Budapesten 120 huszárral indult útba, — most a vonatból kiszállásuk utáni megszámláláskor az derült ki, hogy egy huszárral több, vagyis 121 embere van.

Erre a svadronparancsnok egyenként szolította maga elé az újonnan érkezett öreg népfölkelő huszárokat. Amikor a névsor olvasásánál a »Nagy Imre« nevet felhívta, két egyén jelentkezett előtte e néven. Az egyik egy alföldi magyar gazdálkodó ember-típus, a másik intelligens ember kinézését eláruló egyén volt. Feltűnő volt, hogy az utóbbi Nagy Imrénének a személyi okmányai hiányoztak és a Budapesten összeállított névjegyzékben sem volt a neve felvéve. Utóbbi is tökéletesen beszélt azonban — és pedig zamatos kiejtéssel — a magyar nyelvet és a huszárellet fogalmaival — a keresztkérdésekre adott válaszából kitűnően — tökéletesen tisztában volt.

Erre a svadron parancsnoka — folytatva a

ket?... Ejnye, aki rézangyala van, hát ellopták az üstkádacsát?!... Huncut világot élünk most, követem alássan.

A csendbiztos látta, hogy a csürhepásztort nem lehet szóra kapni. Elzárta nyelvén a csapat. Más alkalommal, — majd a csuklószerítő és a bikacsök is beleavatkozik — talán fog beszélni.

— Bezzeg nagy udvara van a szádnak, te Isten gyásza! A métely egye meg az irhátat, hát csak ereszkedjél bornak, míg az agyad belé nem törik a rabkenyérbe. A hollók már ügyis kárognak utánad, — mondta a nagyvállú, veresnyakú embernek, aztán otthagya.

A perzekutorok nemsokára Komádi felé lovagoltak.

— A possadt vitézek... A tergenyés csacsik... A Jehova szalassza meg őket!... Űthetik bezzeg a Kutya fog Pisti nyomát, csengett utánuk a csárdásné muzsikáló kacagása.

*

Harmathullató, holdfényes éjszaka van. Ködök imbolyognak a porzósra száradt lápszigeteken sáserdőin. A Fiastyúk magasan áll az égen.

A sápadt fényben bolygótűz villan az ingoványokon. Fátyolképek kápráznak, amelyeket — mint egy ismeretlen hatalom titkait — csak a kiválasztottak látnak. Mintha rikoltás, elhaló hörgés, sóhajtás hullámzanék a rejtelmes lépokról.

Panni, a csaplárné, megint a pitaron álldogál. Kémlelődik. Tenyerét a szeme fölé ernyőzi. Halkan suttog:

— Csillagok, Isten báránykái, szépen ragyogjatok, az én páromnak utat mutassatok.

Messze, Kereki felett, tenyérynyi folt feketedik. Förfeteg támad majd belőle. Az asszony szíve hevesen dobol. Fulladozik. A melléhez kap.

— Úton fogja a viheder, — mondja aggodalmasan, aztán bemegy az ivóba, ledobja magát a lócára. De nem hagyja

nyugodni az izgalom. Ki-kitekint a pitarra. Iszonyú dörgések, morajlások... A koromsötét felhőkön tüzes sárkányok vágatnak. Zuhog már a hólyagcseppü zápor.

Az egyik villanásnál, mintha lovon ügető férfit pillantott volna meg. Sallangos subájáról, legyűrt kalapjáról ömlik a víz. A másik cikázásnál megismeri a fehérsörényes pej kót, a Bucit.

— Béni!... Béni! — sikoltja vad örömmel és a másik pillanatban már fogja a paripa zabláját.

— Semmi baj, violám... Az éccaka az én pártfogóm. Ez az én időm; a förfeteg elmosza a lovam nyomadékait... Jó széllel haladtunk. A gyulai vásáron kézre adtuk a jószágot. Az áldomást majd itthon isszuk meg kettecskén. Subám alatt a szörszeredésben van a pénz... Mi ujság itthon virágom? — ömlik vígan a szó a férfiből és a kantárt az asszony kezébe nyomva, leugrik a lóról.

— Gonosz hir... A vármegye kopóit csak nem régen vitte el innét a kórság... Míg nem láttalak, olyan vóttam, mint a kulcsavesztett lakat... Alkonybiborodással vótt itt az a hordóhasú komiszáros három csendlegénnyel... A forogszél kergesse ki őket a világból!

— A sebeséri tanyáknál találkoztam a Ferke pákásszal, akinek az Isten-akla nádasában van a kunyhója; hiradással vótt ü a pandurok felől... Hanem a Bucit kössétek édes egy hékám az istállóba, törüljétek szározra, aztán almot, zabot neki sokat.

— Bujdosol, csak bujdosol a sötét éccakában, réten, nádton, vad erdőkben, berkekben, úttalan utakon... Az én szegény szívem pedig búsul utánad, vérzik éretted, — suttogja a férfiba olvadva Panni és bevezeti a kármentőből nyiló szobácskába.

Régi időkben a Tiszántúli sűrűn emlegették a Kutya fog Pisti nevét, aki elkötötte a lovat a jászol mellől még

keresztkérdéseit — megkérdezte a gyanus Nagy Imre huszárt: mondja meg, melyik ezredben és mikor szolgált a rekruta éveit és kik voltak akkori tiszti előjárói. Miután az ismeretlen huszár azon huszárezred számát és azon évet megjelölte, amikor és ahol a svadronkommandáns is önkéntes évét szolgált, utóbbi könnyen és bizonyossággal megállapította, mikép az előjárók bementek a valóságnak nem felelnek meg.

A századparancsnok azonban úgy tett, mintha az adott feleletek eloszlatták volna a kételyeit és elbocsátotta a gyanus Nagy Imre huszárt, azonban egy ügyes altisztje alá osztva be, elrendelte, hogy minden lépését megfigyeljék.

Az egyik napon parancsot kapott a század, hogy a szomszédos német csapatokkal együtt másnap korán reggel rohamra kell menniük. A roham előtti nap estéjén a gyanus Nagy Imre huszár azzal a jelentéssel állt elő, hogy ő hajlandó átmenni az orosz állásokba és kikémlelni, vajjon a mi előkészületeinkről tudomást szerzett-e az ellenség vagy sem?

Miután ebből nyilvánvalónak látszott, hogy az ellenség kémje, a századparancsnok maga elé rendelte a gyanus Nagy Imrét, aki abban a hitben állott meg előtte, hogy most megkapja az utasítást az orosz állásokba való átmenetelre. E helyett azonban a parancsnok rákiáltott és pedig német nyelven: »Magát mint kémét, agyonlövetem!« E kijelentésre egy ideig kövé dermedten meredt a századparancsnokra »Nagy huszár«, hogy a következő percben halált megvető orosz nyugalommal mormolja a fogai közt: »nicsevo«, vagyis »most már vége mindennek«.

A következő pillanatban már az eddigi Nagy

akkor is, ha gazdája ott virrasztott is vele az istállóban. Azt mesélték, hogy *büvös-bávos* ember, aki italt kap a boszorkánytól, amitől láthatatlanná lesz; aztán, hogy *bagoly-szemü*, mert éjjel is lát és hogyha valakire rálehel, az illető mély álomba szédül.

A meséknek lehetett is némi alapja. A rejtélyes lókötő nemcsak sokfejű, ravasz ember volt, de delejező tekintetével szuggerálni is tudott. Akire mereven ránézett, az elaludt. A csaholó komondort lóhússal némitotta el. A bakteroktól nem sajnált néhány üstforintot. Ha ez nem operált, ott volt a nyeregkápában a duplacsövű pisztoly és a pányvakötél. A böléndekbe áztatott rongyot aztán már könnyű volt a ló piszrája alá tartani, hogy elkábuljon és ne adjon hangot, mikor csepüt csavarnak a patáira és elkötik a jászol mellől. A tanyások meg egy-kettő kivételével cimborák vagy orgazdák voltak. A Pisti mesterkedése hát nem alapult emberfeletti hatalmon.

Abba sem voltak sokan beavatva, hogy az álszakállas Kutyafog Pisti és a Neszólj-csárda csaplárosa, a Béni, ugyanazon személy...

*

Feslett az ég alja. Föltetszett a hajnal. Párak szakadoztak a lóp felett. Az éjjeli zivatar után kitisztult. Kékes fényben emelkedett a Hajnalcsillag. A réteken szortyogtak már a tökerucák. A vadvizes ingoványokon ébredtek a szárcsák, bibicek és a pölimadarak.

A kékessötét homályban a Kutasér gázlóján egy vendégoldalas szekér lubickol a furtai part felé. A kocsis mellett fehérszínű gunnyaszt.

Abban az időben a lókötők többnyire szekeren csavarogtak és hogy elhárítsák magukról a gyanút: egy-két gazdátlan vászoncelédet is pakoltak a kasz farába vetett szénára.

huszár büszke állásba helyezkedve, e szavakat intézte az előtte álló huszárezredhez: »Gratulálok, Bajtárs! Ön az első osztrák, aki ravaszság dolgában legyőzött engem.« Azután akasztófahumornak jellemezhető közlékenységgel árulta el, hogy ő Aporow György taskendi származású orosz kapitány. Elbeszélte, hogy az orosz vezérkar őt a háború kitörése előtt évekkel Magyarországra küldötte kémszolgálatra és hogy mint egyetemi hallgató 3 évet töltött Budapesten, egy évet pedig Bácskában, mint uradalmi gazdasági gyakornok. Végül elbeszélte, hogy a menetszázadhoz útközben csatlakozott hozzá.

A leleplezett kém azután letartóztatásba került. Azonban elítéltetése céljából egy hadtápkörleti bíróság fogházába beszállítás közben egy szláv anyanyelvű ör mulasztásából sikerült egy éjjel megszöknie és a körülbelül két hónap múlva bekövetkezett karácsonyi ünnepek alkalmából a századparancsnok az orosz és osztrák-magyar cenzurát is megjárt tábori lapott kapott — Nagy Imre huszártól, amelyen az boldog karácsonyt kívánt volt »századparancsnokának«.

A háborús kémkedési esetek tömegéből érdekességénél és különlegességénél fogva elbeszélem itt még a Duval francia ezredes leírásából tudomásomra jutott alábbi esetet:

1914 év július havának végén — amikor a világháború kitörésének lehetősége már felrajzolódott Európa egére — a Genf—párisi éjjeli gyorsvonattal Párisba érkezett egy francia százados, aki megérkezése után nyomban az állomásfőnökséghez sietve, azok figyelmét a következő eseményekre hívta fel: Elmondta, hogy ő Jeabot francia kapitány, aki eddigelé az egyik francia gyarmaton szolgált és most külön-

Alig ért partot a szekér, a gubás férfi a lovakra ereszti a hosszú suhogót. Talán balsejtelmek voltak. Sok *szeginyleginy* hasal ilyenkor a harmatos fűvön...

Előérzete nem is bizonyult alaptalannak, mert a közelben zöldelő iszalagos csalitból, a Cigányzúgból kiáltás hallatszott:

— Megállj! Csilaj hé, megállj!

A gubás ember meghökkenik. Rángatja a gyeplőt és megint a lovakra cserdit. A rohanó szekér percek alatt el is veszik a porfelhőben. A két teremtés ép bőrrel szabadult a veszedelemből; pedig három golyót is küldtek utánuk.

— A csattogó ménkü... Pistinek ezuttal is segített a Belzebub. Mert bizonyos, hogy ő ül a szekeren. [Itána legények! Ügess, vágass! — kiabálta mérgesen a csalitostból kiugró komizáros és lóra kapva, a három csendlegénnyel együtt a sebesen csörömpölő szekér után iramodtak.

A pandurlovak bár nem voltak szelek szárnyain járó táltosok, de talán mégis elcsipik a szekeret, ha a csendbiztos ki nem pottyán a nyeregből. Az üldözők kénytelenek voltak megállni.

— A Pistin most beigazolódott, hogy egy lat szerencse néha többet ér egy mázsa észnél... Ez a Kutyafog tán nem is ember, hanem ördög, — dörmögte a pandurok strázsamestere.

— A csúnya kudarcot majd lemossuk itt a Hámszárító-csárdánál. De ne ejtsünk róla szót; mert ha egyik vagy másik faluszája megtudja, hét vármegye rajtunk fog röhögni, — parancsolta a csendbiztos, aztán ismét lóra kaptak.

A *gyanús* szekér bezzeg túl volt már minden Operenciákon...

Félóra alatt beértek a Hámszárítóba, ahol egyik ismerősüket, Csülök Nagy Dániel furtai gazdát találták a leányával.

— A fölséges Mindenható hozta ide komizáros urai-

leges szolgálattételre Párisba lett berendelve. E célból utazott az egyik francia gyarmatról gyorsvonaton Párisba. Egy elsőosztályú félfülkében utitársa lett egy elegéns utazóruhába öltözött polgári egyén. Az éjszakai órákban mindketten a kupé oldalának dőlve szundikáltak s mikor megérkeztek és ő felébredt, észrevette, hogy ismeretlen utitársa a kupé másik sarkában podgyászái között előrelógó fejjel, eszméletlenül, a halott ember benyomását keltve, ülve marad. Az esetet bejelentő kapitány személyazonosságát okmányokkal is szabályszerűen igazolta. Az állomásfőnökség a gyorsvonat kérdéses kupéjába menve, holtan találta az ismeretlen polgári egyént. Az elősiető orvos már csak a bekövetkezett halált konstatálhatta, melynek okául szivszélhűdést állapított meg. Az elhunyt egyén zsebében talált okmányok alapján megállapították, hogy az elhunyt Erydt Svenhage belga nagykereskedő, aki Bruxellesbe szándékozott utazni.

Az esetet a bekövetkezett világháború hírei elhomályosították, a közvélemény napirendre tért fölötte.

Jeabot francia gyarmati kapitány a világháború kitörésekor az egyik francia hadseregarancsnokság törzsénél kapott mint hírszerző tiszt beosztást és e minőségében Duval ezredesnek lett az alárendeltje. Két éven keresztül tartott ezen szolgálati beosztása. Ezen idő alatt megfoghatatlannak tűnt fel a hadsereg vezérkari osztályán, hogy a velük szemben álló német hadsereg minden támadásukat meghiusítja és hogy a támadások megkezdésekor az ellenfél részéről olyan intézkedéseket tapasztalnak, amiből azt kell következtetniük, hogy az ellenfél a támadási tervről előre értesült és azt felkészülten fogadja. Az volt az érzésük, hogy az ellenség a legtitkosabb kártyáikba is beletekint és legbizalmasabb előkészületeikről is

mékat, — köszöntötte dült ábrázattal a belépőket a furtai gazda.

— Mi baj, báty'uram? — érdeklődik a csendbiztos.

— Jaj, aluggyék meg a vére annak a latornak!

— Mi történt kelmeddel, hogy ilyen fogyatkozott állapotban van?

— Máma hajnalfelészkor a csökmői tanyámról jövet át költetett gázolni a szekerral az éren. Alig vergődök Uramfia partra, a Cigányzúgnál rám kiáltanak ám, hogy álljak meg... A rossznyavalya vegye el a szája ízét, mondok, ez valamék utonálló lehet... Tán ippeg a Pisti, a Kutya fog... Nekem se köllött több, gyí te fakó, gyí te sárga, riasztok a harmadfű csikókra...

— Máma hajnalban a Cigányzúgnál? Ejnye no...

— Lúhalálba hajszołom a két szép állatot... Utánunk is lúttek a beste haramják... Százot, ezret, instállom... Még a szufla is majdhogy ki nem szakadt belülem... A jányomat, a Rébit, meg ihol tépázza a hideg, a szeginyt, — lihegte Csülök Nagy Dániel.

A pandurok alig tudták a nyelvüket csiklandozó nevetést nyelegetni.

— Adjunk hálát az Istennek, Dániel barátom, hogy nem esett kár sem emberben, sem állatban... Hej, ha törbe ejtjük valaha ezt a cudar Pistit, lelkemuccse, holtáig sem fogja elfelejteni a kezem szorítását, — vigasztalta a gazdát a csendbiztos, aki jónak vélte el nem árulni, hogy kik lövöldöztek a Cigányzúgnál a gyanús szekér után.

A Kutya fog Pisti rovására esett hajnali kalandról csak napok múltán értesültek a Neszóljban.

A csárdásgazda egy csendes mosolyt lehelt el csóktól kopott bajusza alól.

— Huncut a vármegye, de van még ünálánál nagyobb huncut is a Sárréten, — dörmögte,

tudomást szerez. A háború harmadik évében Jeabot kapitányt az elbeszélő Duval ezredessel együtt át helyezték egy másik, a Champagne-ban operáló hadsereghez, ahol mindkettőjüket újból előbbi minőségüknek megfelelően a hírszerző osztályhoz osztották be. Ezen hadseregnél a lehető legnagyobb titokban, az összes övintézkedés megtétele mellett egy hatalmas aranyú offenzívát készítettek elő, melynek az volt között célja, hogy három francia hadsereg a Soisson és Reims közti tereprészen egy ellenállhatatlan támadással áttörje a németek frontját. Azonban a támadást az ellenség meglepő módon itt is felkészülten várta, azt visszaverte és a támadás mindjárt az első napon százezer francia fogoly veszteséget eredményezett.

E támadás alkalmával Jeabot kapitány is súlyosan megsérült, egy, a hadseregtörzs állomáshelyét bombázott ellenséges repülőtől.

Duval értesítést kapott az egyik tábori kórháztól, hogy a halálosan megsebesült Jeabot kapitány vele, mint közvetlen előjárójával beszélni óhajt. E kívánságát teljesítendő, azonnal felkereste őt Duval, aki előtt a haldokló Jeabot kapitány a következő meglepő vallomásokat tette: En nem vagyok francia kapitány! A nevem Erydt Svenhage. Az egyik francia gyarmaton születtem, ahol szüleim éltek. Atyám azonban egy francia gyarmati hivatalnok bosszújának esett áldozatul és meghalt három éves koromban, anyámat özvegyen, engem pedig árván hagyott hátra. Anyám megesküdött, hogy atyám halálát meg fogja bosszulni s ezen bosszúérzetét a franciák elleni mélységes gyűlölettől átítatva belém oltotta és abban a szellemben nevelt fel, hogy egyetlen életcélom legyen, hogy atyám halálát Franciaországon megbosszuljam. Évtizedekig kellett várnom a kedvező alkalomra, mely végre 1914 július végén elém kínálkozott a következő formában: Mint kereskedő Párison át Bruxellesbe utazva, egy elsőosztályú félfülkében összekerültem egy Jeabot nevű francia századossal, aki az egyik gyarmati hadseregtől Párisba utazott, hogy az ottani hadügyminisztériumban mint hírszerző tiszt különleges szolgálattételre jelentkezzék. Jeabot kapitány elbeszéléséből megtudtam, hogy ő Párisban a hadügyminisztériumban teljesen ismeretlen, mert két évtizede a gyarmatokon szolgál, így őt sem ismerik új beosztási helyén bajtársai.

A bosszúterv elém kínálkozott és én megragadtam a sors által régóta hajszolt és most nekem felajánlott alkalmat. Elhatároztam, hogy megölöm Jeabot kapitányt és okmányait magamhoz kerítve, átveszem az ő szerepét. E célból igyekeztem a hosszú utazás során bizalmába férkőzni és utazás közben az éjjeli órákban csokoládé-bonbont szopogatva, őt is megkínáltam. Hajlandó volt elfogadni, mire én az általam fogyasztott bonbon helyett egy gyorsan ölé méreggel átítatott másik bonbonos dobozból kínáltam meg a kapitányt, aki gyanútlanul kivette és szájába tette a megmérgezett csokoládé-bonbont, aminek hatása alatt pár perc múlva kiszenvedett.

Miután félfülkénk ajtaját az este leszálltával a kalauz kérésünkre, — hogy nyugodtan aludhassunk — kívülről megelőzően lezárta volt, belülről pedig mi függönyöztük el, nem lehetett kívülről belátni és így feltűnés nélkül módomban állott, hogy a meghalt Jeabot kapitányról lehúzzam uniformisát és azt magamra öltve és okmányait magamhoz véve, kicseréljem azt az én polgári ruhámmal, utóbbiba pedig az elhunyt kapitányt öltöztessék fel.

(Folytatjuk.)

Egyetmást a nyomozásról.

Irta: POSSZERT JAKAB százados.

A Szut. 1. §-a félreérthetetlenül vázolja a m. kir. csendőrség feladatait.

Legelső s legfontosabb feladatokként nevezi:

1. A személy- és vagyonbiztonság megóvását, a közbéke, csend és rend fentartását és
2. a véletlenségből, vagy mulasztásból eredő veszély, szerencsétlenség és kár lehető megakadályozását.

Ez a megelőző szolgálat feladata. Ha ez a szolgálat a szükség kívánta magaslaton áll, vagyis ha a bűnesetek bekövetkezését már csirájában elfojtjuk, úgy ez jó közbiztonságról tanuskodik. Ez a tulajdonképeni célja a m. kir. csendőrségnek: a nyugodt jó közbiztonság megalapozása és fentartása.

Sajnos, az ideális állapotot és a teljes bűncselekménynélküli közbiztonságot az emberi gyarlóságok folytán el nem érhetjük, így a legjobb preventio mellett is beáll a törvénysértés, a bűnözés, mellyel mások érdekei károsodnak, jogai sérelmet szenvednek.

Velünk született érzés, az igazságosság érzése kívánja, hogy az elkövetett bűnnek büntetést kell maga után vonnia. Ezen érzésünkből sarjadzott ki vallási, erkölcsi és állami életünknek minden törvénye, mely Istent is bíránkként állítja elénk, aki mindent lát, mindent tud, jutalmazza a jót s bünteti a bűnöst. Isten azért igazságos bíró, mert ő mindentudó; ismeri cselekményeink legtitkosabb rugóit, így alaposan, igazságosan tud ítélni.

A földi igazságszolgáltatásnak is ez a célja: igazságos ítéletet hozni. Szükséges azonban, hogy a földi ítéletek kimondója: a bíró ugyancsak ismerje, világosan lássa mindazt, ami a bűnözés megtörténtét igazolja.

Ezen, a bűnözést igazoló és annak részleteit ismertető adatgyűjtés a *nyomozás* feladata. A nyomozás adatain épül fel az egész bűnper, így joggal nevezhetjük azt a bűnvádi eljárás alapvető részének.

Amit ugyanis a könnyen mozgó, gyors elhatározású s cselekvő nyomozás nem tud kipuhatolni, az a legtöbb bűnperben homályos marad (Erdélyi-ügy.) A nyomozás hiányosságait, felületességeit, sem a már túlságosan formákhoz kötött vizsgálat, sem pedig a mindent felölelő főtárgyalás nem képes pótolni.

A nyomozás az eset helyszínén és a közvetlenség során szerzett adatokból állapítja meg:

1. Hogy mi hogyan és hogy történt?
2. Ki követte azt el?

Rendszerint az eset után azonnal megindul az adatgyűjtés, amikor még a nyomravezető adatok frissek, a tettes zavart nyugtalanságban van, a tanúk észleletei még nem mosódtak el, a bűnjel legfeljebb el van rejtve, de még nincs felhasználva, felemésztve, állagától megfosztva vagy megsemmisítve, szóval még a bűneset melegében indul meg a bűnvádi eljárás sarkköve: a nyomozás.

Amilyen alapos volt a nyomozás, amilyen megbízhatók annak megállapításai, olyan szilárd alapon fog állani maga az egész bűnper. Gyakorlatból eléggé tudjuk, hogy sokszor a nyomozásnál biztosra vett adatok a főtárgyalás napjáig, vagyis az ítélet meghozataláig mennyire összezsugorodnak. Ennek okai különfélék: az eljárás hosszadalmissága, sok formassága, a védő és a tettes igyekezete a büntetéstől szabadulni, a tanúk sokszor téves s így megbízhatatlan vallomásai stb., stb., — de oka ennek a felületes

nyomozás is, mely a biztos siker reményében megfeledkezik az alaposágról, amely pedig főkélléke a nyomozásnak.

A nyomozó a bűnper első bírója, aki nem a bűnper végkimeneteléről mond ugyan ítéletet, hanem minden egyes adatról, melyet kipuhatolt, illetőleg megállapított, ő dönti el, hogy:

1. Vonatkozik-e a bűnesetre?
2. Van-e azzal okozati összefüggésben?
3. Felhasználható-e a bizonyítás szempontjából, vagy sem?

Ezzel a részletbíraskodással veti meg a bűnper alapját, hordja össze a szükséges bizonyító anyagot, de dönti el a legtöbb esetben az egész bűnper sorsát.

Látjuk ebből, hogy a nyomozó közegnek milyen felelősségteljes a hivatása s milyen nehéz a feladata. A legdrágább javakról: az emberi életről, testi épségről, vagyonról, fontos állami érdekekről van itt szó; ezek ellen intéz támadásokat a gonosztevők világa, mely az igazság őreit a bűnelkövetés folyton újabb és újabb módjával lepi meg. Az élet a bűnnek napról-napra változó alakjait veti felszínre.

Önként következik, hogy a nyomozó csak úgy képes nehéz feladatának megfelelni és a folyton változó bűnesetek fajaival megbirkózni, ha *halad a korrall* s szüntelen elméleti s gyakorlati képzése során nem marad el a bűnözőktől, hanem állandóan azok nyomában biztosítja azokkal szemben a fölényét. Így nem érheti őt meglepetés s bármilyen ravasz, eddig nem látott bűnözési eljárás sem fogja felkészületlenül találni.

A nyomozás ádáz, minden tudásunkat, tapasztalatunkat és érzésünket igénybevevő harc a bűnöző világgal. Nemcsak fizikai, hanem elsősorban szellemi harc is. Sehol sem találóbb a közmondás, mint a nyomozásnál: »Többet ésszel, mint erővel«. Erőszak alkalmazását — mely egyébként is embertelen — szigorúan tiltja a perrend és a Szut., de ez tartós eredményt nem is hoz. Szükség sincs rá. A nyomozó ügyessége és tudása több hasznára van az ügynek, mint a kivallatás. Ésszel azonban csak az tud nyomozni, aki elméleti tudását és gyakorlati képességeit állandóan növeli. »Magától« még senki meg nem tanult nyomozni.

Rége a nyomozás sikerét rendszerint csak a nyomozó természetes eszére, leleményességére és főleg szerencséjére bízták. A tudományos alaposág elveti ezt a megbízhatatlan rendszert s ma már egész bűnügyi irodalom ad vezérfonalat a nyomozó kezébe, hogy a nyomozás eljárását rendszerbe foglalják s tervszerűségét biztosítsák, amely nélkül teljes és biztos eredmény nem várható.

A Btkv. ismerete fontos, de nem elegendő ahhoz, hogy valaki használható nyomozó legyen. Ma már a tudományok egész sorozata (orvosi, kémiai, technikai, bűnügytan stb.) támogatja a nyomozót feladata teljesítésében. De szükséges az is, hogy elődeink tapasztalatait is hasznosítsuk. A jó pap és a jó nyomozó holtig tanul, mert mindkettő a gyakorlati élet embere, figyeli az élet eseményeit, változásait. A bűnözés tarka változatosságában csaknem minden ügy új ismeretkört kíván, de egyben gyarapítja a nyomozás tudását is.

Nem elég azonban, ha valaki csak akkor tanul, amikor már nyomoznia kell. Ilyenkor már rendszerint nincs sok idő erre, a nyomozó kapkod s többnyire csak a maga kárán tanul. Állandó foglalkozás szükséges a nyomozás tanaival, hogy azokból minél többet elsajátítsunk.

A sikeres nyomozást mindazonáltal kizárólagos előtanulmányok révén sem mindig biztosíthatjuk. Hivatottság, sajátos képesség, különös érzék is kell hozzá, melynek segítségével — tudásának, gyakorlatának és találékonyságának támogatása mellett — ösztönszerűen megtalálja a kibogozásra váró bűneset helyes fonalát.

Akiben megvan a hivatottság, benső ösztöne üzi, hajtja előre s ha néha helytelen irányba téved is, sohasem lankad, újból előről kezdi, gondolkozik, következtet, vizsgál, bírál s nem nyugszik, míg meg nem találja az igazi fonalat. Minden emberben van többkevesebb ilyen hajlamosság; ezt felébreszteni s fokozni, az elméleti és gyakorlati tudást bővíteni a nyomozótanfolyam hivatott.

A nyomozás legfőbb célja: *Az igazság kiderítése.* A nyomozás dönti el, hogy történt-e bűneset vagy sem. Ha igen, úgy a Bp. szerint további feladata azoknak az adatoknak kipuhatólása és megállapítása, melyek a vád emelése vagy nem emelése szempontjából szükségesek. Ismeretes a vádelv, mely szerint Bv. ügyben bírói eljárás csak vád alapján indítható meg, melyet rendszerint a kir. ügyészség képvisel. A nyomozás tehát mindenben a vádhatóságot szolgálja, szinte azt lehetne mondani, hogy a nyomozás közegei a csendőrök, a vádhatóság kiküldött szervei, csápjai, melyekkel a bűncselekmények elkövetéséről s az azokat igazoló adatokról tudomást szerez.

Kipuhatólni és megállapítani, hogy történt-e bűneset s azzal ki gyanúsítható s melyek ezen kipuhatólítás eredményét igazoló bizonyító adatok? Ez a nyomozás célja és feladata. A bűnös ember rendszerint titokban cselekszik, annak nyomait eltünteti stb., szóval mindent elkövet, hogy büntetlen maradjon; a nyomozó feladata a bűnt és annak tettéseit leleplezni.

A nyomozás jelentős részét a *puhatólás* képezi, vagyis a titokban elkövetett tett részleteinek s annak tettesének a kikutatása, kipuhatólása; a megállapítás már csak a puhatólással összehordott adatok rögzítésében áll, t. i. a kipuhatólt gyanúsítással s a tanukat kikérdezzük, a bűnjeleket, helyszínt s annak adatait biztosítjuk. A puhatólásnak a változások végtelensége miatt nincs szabálya, nem is lehet. Általános elveket nyújtanak elődeink tapasztalatai és a nyomozás elmélete.

Adat alatt értjük azon jelenségek, körülmények, bizonyítékok összességét, amelyek valamely bűneset tényálladékanak s a bűncselekmény tettesének (részesének) megállapítására alkalmasak.

Bizonyíték az az adat, amely valamely állítás perrendszerű bizonyítására szolgál (van közvetlen, közvetett, tárgyi és személyi bizonyíték).

Jelenség alatt értjük azt, amit érzékszerveinkkel felfoghatunk. A bűnyügyben érzékelt jelenség a bűnjelenség, gyanújel, gyanúok.

Körülmény alatt a bűncselekménynek az állapot, mód, ok, cél, szempontjából való meghatározását értjük.

Minden bűncselekménynek megvannak a maga körülményei, így pl. az erőszakos nemi közönsülésnél az *állapot* körülmény: az öntudatlanság, a házasságon kívüli állapot; magánlaksértésnél a *mód* körülmény: a bemenés, illetőleg behatolás; megfertőzésnél az *állapot*: a 14 éven aluli kor és a tisztesség; gyermek-kitévelnél a *körülmény*: a járatlan hely, míg a családi állás büntetésnél a *járt hely*; orgazdaságnál, csalásnál, zsarolásnál a *cél*: a vagyoni haszonszerzés stb.

Ezek a különféle körülmények az egyes bűncselekmények ismérveit, tényálladéki elemeit képezik és

természetesen a bűnesetek különfélesége szerint változnak. Mindig a bűncselekmények tényálladéki elemei után kell puhatólni, mert csak ezek alapján lehet megállapítani, hogy milyen bűnesettel állunk szemben. Ezen puhatólásnak természetesen elengedhetetlen előfeltétele a büntetőtörvény alapos ismerete, mert ha nem ismerjük az egyes bűncselekmények ismérveit, alkotó elemeit, azt sem tudhatjuk, hogy milyen adatok után kell puhatólnunk, adatgyűjtésünk tehát nem lehet tökéletes. Pl. ha a gyilkosságnak legfontosabb tényálladéki elemét, az előre megfontolt szándékot nem ismerjük, úgy az annak fennforgását igazoló adatok kipuhatólását is mellőzni fogjuk, következetes képen a bíróság ezen hiányos tényálladéki megállapítás folytán a gyilkosságot nem is lesz képes megállapítani.

A puhatólás során kutatnunk kell a bűncselekmény:

1. alanya,
2. tárgya,
3. elkövetési eszköze és módja és végül
4. az elkövetési cselekmény s a beállott eredmény után.

Ezen adatok fennforgását s mibenlétét igazolhatják:

- a) személyek (káros, sértett, tanu, szakértő),
- b) tárgyak (bűnjelek),
- c) jelenségek, körülmények, gyanúokok egész láncolata.

A nyomozásnak, mely a vádló tájékoztatására szolgál, a mentő, illetőleg enyhítő adatokat is meg kell állapítania. Sohase felejtjük el azt, hogy nem szabad mindenáron vádat kovácsolni, vagyis valakire a bűnösséget ráerőszakolni, hanem az *igazságot* kell felderíteni. A nyomozás ne legyen tehát egyoldalú s ne legyen elfogult. Az is fontos, hogy a nyomozó egy adatot se becsüljön túl, se le ne kicsinyeljen. Mindent tegyen alapos *mérlegelés* és vizsgálás tárgyává s csak azután határozzon.

A külső látszat sokszor csal, vagy pró vagy kontra. Csak egy kis elfogultság kell még a csalóka látszathoz s máris hamis úton vagyunk, ha nem a józan eszünket követjük.

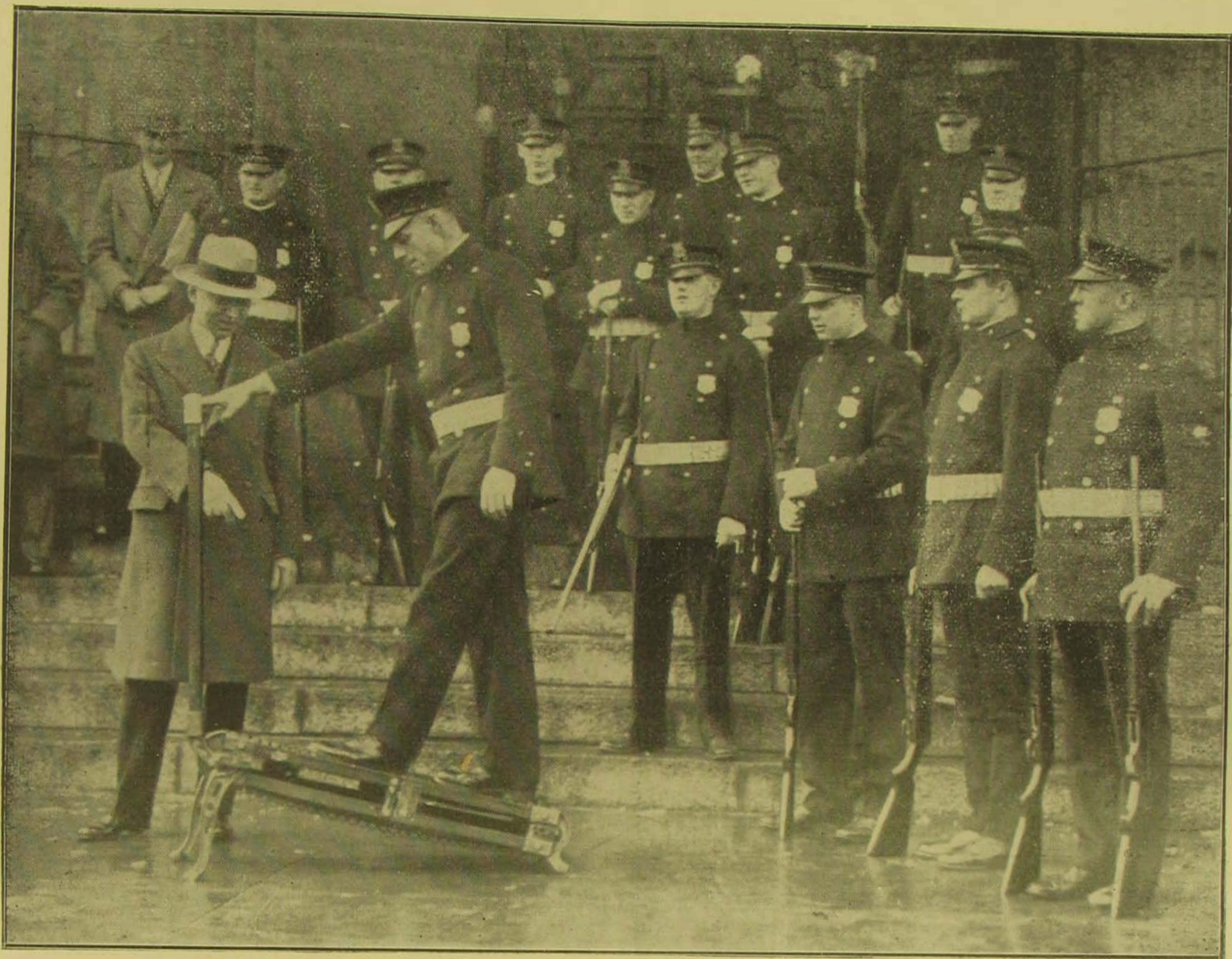
A csornai határban fekvő Pistakut major leégésénél a káros földbirtokos elfogultsága terelte el a nyomozót a helyes útról, mert a gyanúba vett alig 20 éves csikósbojtárt, mint első s legmegbízhatóbb gazdájának tiát képtelennek tartotta a gyujtogatásra. Ez az elfogultság végül a nyomozó járőrre is átragadt s az eset kiderítetlenül is maradt, míg végül a járőr 3 hónap elteltével első s indokolt gyanújának helyességéről meggyőződhetett; a csikósbojtár nem is saját elhatározásából, hanem egy büntetésből elbocsátott másik csikósgazda leányának — a fiatal bojtár szeretőjének — felbujtására vetemedett a gyujtogatásra.

A csornai járásban fekvő Bösárkány község kárára történt kasszabetörésnél a helyszínen lévő agyagos sárban rongyokba csavart lábaktól eredő lábnyomok maradtak. Az elkövetés egyszerűsége s az elkövetési mód cigánymunkára engedett következtetni. A lábnyomok menekülési iránya Csorna felé mutatott, majd a mezőn eltűnt. A Csorna felé nyomozó járőr a csornai felső temető útarca mentén haladó úton egy, cigányok által használni szokott s így ismert, zsákból készült papucs-

Azok a polgári jussok a legbiztosabbak, amelyek nemcsak a törvény tábláira vannak holt betűkkel írva, hanem minden polgárnak keblében kiolthatatlanul égnek.

Deák Ferenc.

Gördülő járdán tanítják helyesen járni az amerikai rendőröket.

szerű lábbelit talált. Ezen gyanú alapján indult el az első nyomozás, a járőr nem lett ezen egyik elég indokolt lehetőséggel szemben elfogult, hanem más háromnégy járőr egyéb fennforgó gyanúokok után is puhatolt és más lehetőségen belül sem tartotta kizártnak a való tényállás tisztázását. A szakaszparancsnoknak ez a helyes intézkedése a fárasztó s napokig eltartott nyomozás sikerét biztosította is: a csornai cigányok ártatlanságát igazolta, a tetteiket pedig a helyszíntől messze fekvő község közsörüs cigányai között megállapította.

A helytelen irányba terelődött nyomozás végzetessé válhatik, ha azt a józan ész, helyes érzék ellenére erőszakosan sikerre akarjuk vinni. Ilyen esetben a valódi tettes közben egérutat nyer, az igazság hiányt s egy ártatlan ember súlyos erkölcsi kárt szenved. Nem szégyen, sőt egyenesen alapos tudásra vall, ha a nyomozó csendőr a helytelen irányt felismerve új irányban folytatja az adatgyűjtést. Minél előbb történik ez meg, annál biztosabb a siker, mert kezdetben rendszeren több lehetőség van, főleg a gyanúsított kilétét illetően. Ilyen esetben célszerű több járőrrel egyszerre a különféle eshetőségek mibenléte után puhatolni, végül is a gyanúokok tisztázása és mérlegelése után a helyes fonalat követve, eredményhez juthatunk.

A nyomozás a mindennapi élet bűnös cselekményeinek a rejtélyeit fejtí meg. A mindennapi élet lefolyása, az érdekek, vágyak, célok különfélesége az oka annak, hogy a bűnözések is különfélék. De, amint

a tapasztalat mutatja, egy és ugyanazon bűneset indító oka, célja, eszköze, helye, végrehajtása is más és más. A bűnesetek végrehajtásának ez a rendkívül nagy változatossága teszi a nyomozást is nehéz feladattá.

A nyomozásra egységesen érvényes szabályokat felállítani nem lehet, csak tapasztalatokból merített általános szabályokat, irányelveket lehet adni. A nyomozás elmélete nem is egyéb, mint a mások tapasztalatainak gyűjteménye, amelyeket a nyomozó a gyakorlatban saját számára értékesíthet anélkül, hogy ezen tapasztalatokat saját kárán kellene megszereznie. Okos ember a más kárán tanul. Sajnos, azonban igen sok értékes tapasztalat vészett már eddig is kárba, mert nem nyert megfelelő megörökítést. A Csendőrségi Lapok érdekes nyomozásai a mások értékes tapasztalatainak megörökítését célozzák s így ezek alapos áttanulmányozása nagyon fokozza a csendőr elméleti és gyakorlati tudását, leleményességét és helyes nyomozási érzékét.

A nyomozás szabályai három főcsoportra oszthatók, úgymint alaki, technikai és taktikai szabályokra.

Alaki szabályok alatt értjük a perrend (Szut.) szabályait, azon rendelkezéseit, melyek az egyes nyomozati cselekményeknek (tanúk, gyanúsított, szakértő, stb. kikérdezése, házkutatás, személymotoszás előfeltételei s mikénti végrehajtása) alaki feltételeit körvonalazzák s ezen cselekményeknek alaki végrehajtását szabályozzák.

A *technikai* szabályok arról adnak felvilágosítást,

hogy miképen kell a helyszín különféle adatait felderíteni és biztosítani (helyszínleírás, rajz, különféle nyomok felvétele s rögzítése) és végül

a *taktikai* szabályok irányelveket adnak annak megállapítására, vajjon történt-e bűneset, azt hogyan, mivel, stb. hajtották végre, ki lehet a tanu, gyanúsított, mit beszél a helyszín, az ott feltalált különféle nyomokból mire és kire lehet következtetni, hogy kell tanut s gyanúsítottat nem alaki, hanem érdemi szempontból kikérdezni, lélektanilag hogy lehet valakire hatni s végül ismertetik a taktikai szabályok az egyes bűneseteknek a tapasztalatból már ismert elkövetési módjait is.

A Szut. 409. pontja a nyomozótól sokoldalúságot, jó szellemi képességet, élénk észjárást, emelkedett erkölcsi felfogást és sokszor nagy testi megerőltetést kíván, de kívánatos a lelkiismeretesség, az igazságosság, a helyes következtetési képesség, valamint a bőséges élet- és emberismeret is.

Bizonyos fokú elméleti ismeret s gyakorlati tapasztalat nélkül a csendőr a dolgokat helyesen megítélni, elhatározásra és tervhez jutni nem képes, hanem tévúton haladva többet árt, mint használ. Körülbelül 2 évvel ezelőtt Süttör község határában halva találták az egyik hercegi vadórt, aki vérbefagyva, arcán a közvetlen sörétes lövés nyomát viselte, mellette megtöltött kétcsövű vadászpuskája feküdt. Bár a helyszín összes adatai kirívóan büntény mellett tanuskodtak, az őrsparancsnok a helyzet helytelen megítélése s ebből fakadt helytelen következtetései folytán az első 36 órán keresztül mégis öngyilkosságot vélt felismerni, míg végre a helyszíntre siető szakasparancsnok a helyes tényállásra és a nyomozás helyes irányára rámutatott, melynek során a tettes hét napos nyomozás során meg is került s 15 évi fegyházbüntetését elnyerte.

Elénk észjárással és éles megfigyelőképességgel rendelkező csendőr sokszor lényegtelennek látszó adatokból jut a siker nyomára. A nyomozás anyagán belül tehát semmisem olyan lényegtelen, hogy megfigyelést, ellenőrzést ne érdemelne. Számos eset ismeretes, melynek kiderítését egy-egy nadrággomb, cigaretta, gyufaszál, papirdarab tette lehetővé.

A nyomozás kiindulópontját, illetve legjobb támaszát a helyes következtetés képezi, mely egyben a:

1. Mi történt, hogyan történt?
2. Ki lehet a tettes?

kérdéseket is csakhamar tisztázza.

Igazságos a nyomozó akkor, ha a való tényállás megállapításában tántoríthatatlan s a terhelő és mentő, enyhítő és súlyosbító adatok kipuhatólásában egyaránt buzgó. A kellő emberismeret főleg a kikérdezést könnyíti meg, mert a nyomozó, felismerve a kikérdezett egyén képességeit, jellemtulajdonságait, hibáit, gyengéit, érzékeny oldalát stb., hamarosan fölénybe juthat vele szemben. A kiterjedt élettapasztalat számos bűnügyi rejtély kulcsát juttathatja a nyomozó kezére.

Legyen a nyomozás tervszerű, mert kapkodással eredményt még véletlenül is csak ritkán lehet biztosítani. Ezért át kell mindig gondolni az egész bűneset lefolyását s ezen elgondolásba az összes eddig megállapított adatokat beilleszteni. Ha itt akadályba ütközünk, ha nem illenek a megállapítások az eset vélt elkövetésébe, újabb elgondolást kell keresni, míg végül is a helyes fonalra jövünk, aminek egyik előfeltétele a fáradtságot nem ismerő kitartás, melyet már sokszor koronázott siker. A közszolgálat egyetlen ágában sincs szükség olyan kitartó munkálkodásra, mint a

nyomozásnál. Sohasem szabad arra az álláspontra helyezkedni, hogy minden további igyekezet hiábavaló, mert az ilyen csüggettség minden eredmény kerékkötője. A kezdetben mutatkozó esetleges eredménytelenség se kedvetlenítse el a csendőrt, mert kitartó és céltudatos munka nélkül aligha lesz sikerünk.

Bármennyire a gyakorlati élet bűnös rejtélyeit fejti is meg a nyomozás, *egyedül* a gyakorlattól mégsem várhatjuk a nyomozáshoz szükséges tapasztalat, tudás és sokoldalúság elsajátítását. Hiszen hány és hány csendőr éveken át nem jut olyan helyzetbe, hogy nehezebb bűnesettel kellene megbirkóznia s mindennapi apró »megállapításokkal« telnek a szolgálati évei. Végre egy súlyosabb bűnesettel kerül szembe, de elegendő tudás s tapasztalat hiányában vereséget szenved — az eset kiderítetlen marad.

A nyomozás elmélete, vagyis a mások tapasztalatai s az az azokon felépült elvek az önképzésével törődő csendőr elméleti tudását, gyakorlati érzékét tökéletesítik; tevékenykedése elmélettudásától s gyakorlati tapasztalataitól támogatva célirányos és tervszerű lesz, ez pedig a sikert — emberi számítás szerint — a legtöbb esetben biztosítja.

Bűnös zsandárok.

A Hadtörténelmi Levéltár okmányai alapján
írta; báti BERKÓ ISTVÁN ezredes.

Nem volt könnyű feladat a megfelelő csendőrlegénység előteremtése, amikor a császári királyi csendőrséget 1850-ben Magyarország egész területén felállították. Kiképzett csendőr csak kevés számban állott rendelkezésre, mert azelőtt csak az akkor még Ausztriához tartozó olasz tartományok területén tartották fenn ezt az intézményt, amelyet az 1848. évi prágai és lemergi forradalmak leverése után Csehország és Galicia területein is meghonosítottak. Forradalom utáni hangulat az 1848. év mozgalmi után közvetlenül következő időben, úgy az említett császári örökös tartományokban, valamint magában Bécsben is volt, bajos lett volna tehát az ott alkalmazott csendőrségnek akár egy részét is Magyarországra hozni, ahol viszont a szabadságharc elnyomása után, de meg a méltán kifogás alá eső közbiztonsági viszonyok miatt is, fokozott mértékben volt szükség erős és megbízható rendfentartó szervezetre.

Akként segítettek tehát a dolgon, hogy az Ausztria területén már működő csendőrségből nélkülözhetlenül szükséges számban elvett altisztekből és legénységből, a Magyarországon felállítandó csendőrezredcknek legalább a kereteit szervezték meg, a többi legénységet pedig — altiszteket és közlegényeket — a hadsereg gyalog- és lovas csapataitól vették át. Megbízható, értelmes és jó minőségű katonákat kellett átadni, akiket eleinte csak kéthónapi, később már félévi próbaszolgálat után helyezték át véglegesen a csendőrség állományába.

Azt lehetne gondolni, hogy az ilyen gondosan összeválogatott emberek valóban olyanok is voltak, akik minden tekintetben kiválóan feleltek meg a követelményeknek. Az egykori császári királyi csendőrség iratai azonban nem egészen így festik a helyzetet; különösen a büntetési jegyzőkönyvekben és a hasonló nyilvántartásokban bizony elég számos olyan adat található, amelyek nem nagyon bizonyítják, hogy annál a csendőrségnél mindenki hivatásának teljes magaslatán állott. Viszont az is igaz, hogy a fegyelmet igen szigorúan kezelték a csendőrségnél, ami valóban szükséges is volt; s az is igaz, hogy az ujonnan meg-

alakult intézménynek e téren is meg kellett küzdenie a kezdet nehézségeivel.

Hosszú ismertetés kellene ahhoz, ha a Magyarországon abban az időben működött egész csendőrség fegyelmi viszonyairól akarnánk teljes és részletes képet nyerni; elegendő csak egyetlen ezrednek az első év adatait tartalmazó foglár-jegyzőkönyvében foglaltakat ismerni, hogy azokból a többire, az egészre is következtethessünk. A 6. csendőrezred foglár-jegyzőkönyve ez, amely az 1850 július végétől 1851 július végéig terjedő időből tünteti fel a bíróságilag elintézett legénységi büntető ügyeket. A 6. csendőrezredet Ggörött állították fel, de csakhamar, még 1850 nyarán, átköltözött a törzse Pestre, s az ezred nagyjában azon a területen teljesített szolgálatot, amely később a budapesti és pozsonyi honvédkerületek területét alkotta. Az ezred létszáma kereken 1000 embert tett ki s vegyesen állított fel gyalog- és lovasörsöket.

Ebből az 1000 emberből egy év alatt 81 altiszt és csendőr került bíróság elé. A legelső név, amellyel a 6. csendőrezred foglár-jegyzőkönyve kezdődik, Galambos István, próbaszolgálatra beosztott gyalogosé, aki becsipett és garázdálkodott, amiért a csendőrségből — egykorú hivatalos kifejezéssel élve — kitzasztották és előbbi ezredéhez visszaküldték. El lehet képzelni, hogy az ezrednél nem a legszívélyesebben fogadták, különösen századparancsnoka, aki őt annak idején mint kiváló és megbízható embert hozta csendőri szolgálatra javaslatba, s a kinek Galambos István barátunk szégyent hozott fejére. De nemcsak a jó Galambost érte ez a kellemetlenség, hanem egy év alatt még 11 más társát is, köztük egy lovas vicekáplár urat. Vigasztaló azonban, hogy közülök csak 4 volt magyar legény.

Az említett egy esztendő leforgása alatt a 6. ezredből tehát összesen 81 legénységi állományu egyén állott vádlottként a hadbíróóság előtt, akik közül azonban csak 72 találtatott bűnösnek. Szomorú, hogy 3 örmester, 5 káplár és 11 vicekáplár fölött kellett ítéletet mondani s csak 2 vicekáplárt talált a bíróság ártatlannak.

A 72 bűnös közül 45-öt kitzasztottak a csendőrség kebeléből, ami altisztnél természetesen lefokozással járt együtt. A 81 vádlottból 11 volt magyar, akiket, egy ártatlannak talált lovas vicekáplár kivételével, mind kitzasztottak az intézményből.

A büntetendő cselekmények legtöbbször (22 eset) kötelességmulasztás képezte, ebből 12 eset ittassággal párosult.

Az utóbbi bünt különben összesen 19 csendőrnek olvasták a fejére. A bűnök rangsorában a harmadik helyet a csalás, sikkasztás és ehez hasonló cselekmények foglalták el 14 terhelttel, s ebben a létszámban 6 volt az altisztek száma, akik a zsoldra, étkezésre és egyébre kapott hivatalos pénzekkel sáfarkodtak hűtlenül. Emberölésért 2 csendőr fölött ültek törvényt s mindkettőjüket felmentették. Valószínűleg jogos fegyverhasználatról volt szó. Igen csunya bűntény is fordult elő egy esetben, még pedig közönséges lopás, ahol a bűnös csendőr élelmiszereket vitt el.

A büntetés legtöbb esetben fogságból állott, amelyet vasban kellett tölteni, vagyis az elítéltnak jobb kézcsuklójára és bal lábára vaskarikát lakatoltak s a két karikat méternyi lánc kötötte össze. Az még jól járt, akinek a vizsgálati fogságot tudták be büntetésül, mert azt legalább nem kellett vasban töltenie.

Érdekes és tanulságos, ha az összes elkövetett bűnök nemeik szerint és a vétkesek felemlítésével (persze név nélkül) továbbá a kapott büntetéssel kiegészítve tekintjük át:

Szolgálaton kívüli leittasodás és garázdálkodás. Elkövette 1 próbacsendőr, akit ezért a csendőrségtől kitzasztottak és régi ezredéhez visszaküldtek. Ez volt az a ma-

gyar legény, akiről, mint listavezetőről, már fentebb megemlékeztünk.

Szolgálaton kívüli ittasság. Egy gyalog csendőr káplár, egy próbaszolgálatos káplár és egy gyalog csendőr talált olyan mélyen nézni a kancsó fenekére, amilyen mértékben jóra való csendőrhöz bizony nem illett az alkohol élvezete. Az elsőt 6 hétre közlegénnyé lefokozták, a másodiknak büntetésül a vizsgálati fogságot tudták be, a harmadikat azonban nem találták bűnösnek. A néhány hétre vagy hónapra közlegénnyé való lefokozást a múlt század közepéig a régi hadseregben mindenütt alkalmazták s egyike volt a legkényelmetlenebb büntetéseknek, mert az illető altisztnak addig a néhány hétig vagy hónapig közlegényi sorban kellett szolgálnia s minden terhet elviselnie, ami alól, mint altiszt különben mentesítve lett volna.

Javíthatlan iszákosság. Egy gyalog csendőrkáplár, akit csak röviddel azelőtt vettek át próbaszolgálat után a csendőrség állományába, továbbá 2 gyalog csendőr tovább ment, mint előbb említett társaik. Ők nem egyszer és nem kétszer, hanem ismételten, hogy ne mondjuk megszokásból hódoltak az itálnak; legalább is ez volt a vád ellenük. A káplárt lefokozták, az intézményből kitzasztották és előbbi ezredéhez visszaküldték; az egyik csendőr a vizsgálati fogsággal szabadult, a másik nem volt bűnös.

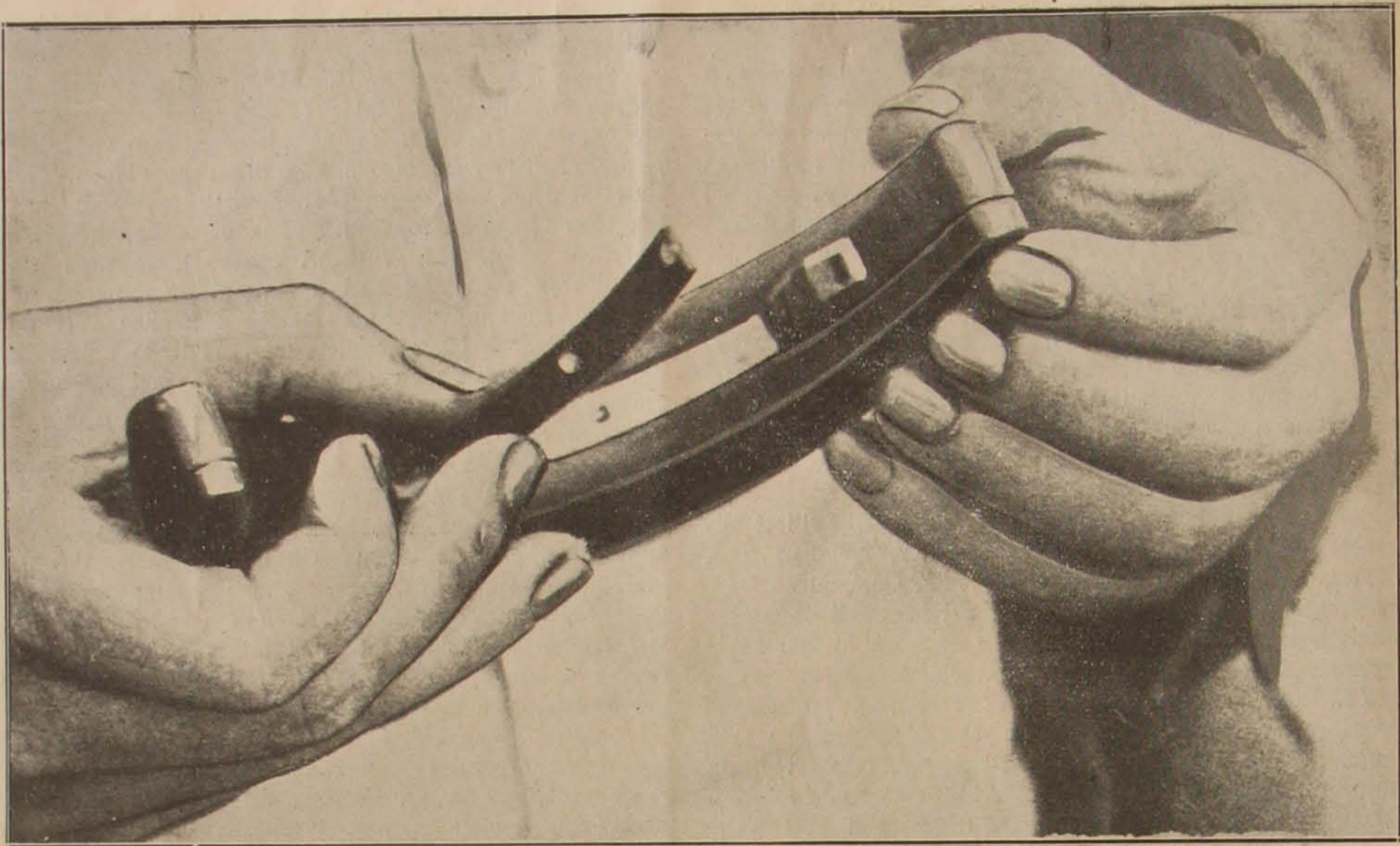
Szolgálatban való ittasságért és ebből eredő kötelesség sértésért jóval többen bűnhődtek, mint azok, akik csak szabad idejüket fűszerezték egy kis mámorral. A vádlottak közül egy gyalog csendőr vicekáplárt lefokoztak és régi ezredéhez visszaküldtek; egy gyalog csendőrt, aki azonkívül még hivatalos hatalmával is visszaélt, mert egy letartóztatott embert bántalmazott, 6 hónapi, vasban töltendő fogházra ítélték, azután régi ezredéhez visszaküldték; egy másik gyalog csendőr, hasonló bűnökért, ugyanugy járt; 3 gyalog csendőrnek pedig a vizsgálati fogságot tudták be büntetésül. A fogságbüntetés letelte után valamennyiüket kitzasztották a csendőrségből. Egy gyalog csendőr bizonyára nem volt nagyon bűnös, mert csak 14 napi fogságot ült vasban, azután tovább szolgálhatott. Másik gyalog csendőrnek, mert még ajándékot is fogadott el, az ajándék értékét, vagyis 3 forint 59 krajcárt, vissza kellett térítenie, s egyben kitzasztották a testületből. Egy gyalog csendőr, aki járőrszolgálatban követte el az ittasság vétkét és mámoros állapotban függelemsértést is követett el, egy hónapig ült vasban s örülhetett, hogy nem taszították ki a testületből. Egy másik gyalog csendőr ugyanazt a fogságfenyítést kapta, azonban őt már kitzasztották a csendőrség kebeléből. Végül egy gyalog csendőrt bizonyítékok hiányában felmentettek.

Szolgálatban elkövetett kötelességsértés bűnéért egy gyalog vicekáplár, a csendőrségből kitzasztva, régi ezredéhez került vissza. Egy gyalog csendőr és egy próbacsendőr — mindketten magyarok — az előbbihez hasonlóan lakolt; két gyalog próbacsendőr pedig fogolykísérés alkalmával tanúsított hanyagságért kapta ugyanazt a büntetést. Egy gyalog csendőr vicekáplár vasban töltendő 14 napi fogsággal és hetenkint 2 böjtnappal vezekelt azért, mert mint ügyeletes a kocsmában táncolt. Legalább kipihente a fáradaalmakat. Egy gyalog csendőr szintén 14 napig ült vasban, de nem böjtölt, egy vicekáplárnak pedig a vizsgálati fogságot tudták be büntetésül. Egy gyalog csendőr elítélésére nem kerülhetett a sor, mert letartóztatása után meghalt, egy gyalog csendőr pedig még vizsgálat alatt állott.

Adósságcsinálását egy gyalog csendőr vicekáplár 4 hétre közlegénnyé való lefokozással fizette meg; egy gyalog csen-

Az ifjú ezer vitorlával az oceánra hajózik, míg az agg megmentett csónakján evez csöndesen a révbe.
Schiller.

A németek a betörők elleni védekezés szolgálatába állították már a mérges gázokat is. Képünkön egy nikkelezett fogantyú látható, amelyet a padlóban helyeznek el s amely gáztartállyal van összekötve. Ha a gyanútlanul beosonó betörő rálép a fogantyúra, 6—7 m. körzetben olyan gáz vegyül a levegőbe, amely a betörő látóképességét megtámadja s ezzel ártalmatlanná, önmagával is tehetetlenné teszi azt.

dörnek a vizsgálati fogságot betudták, de a csendőrségből kutasztították; egy próbacsendőr 50 botot kapott, a csendőrségből kutasztították és régi ezredéhez visszaküldték.

Hivatalos hatalommal való visszaélésért egy gyalog csendörnek a vizsgálati fogságot tudták be, másik gyalog csendör, aki egyébként még ittás is volt, 2 hónapot töltött vasban s a testületből kutasztították. Egy gyalog csendör, mert két letartóztatott egyént bántalmazott, 1 hónapi fogházat kapott vasban, azután a csendőrségből kutasztították; egy lovas csendör káplár, mert egy letartóztatott embert bottal vert meg, 8 heti vasban bűnhődött. Egy gyalog csendör vicekáplár és egy csendör, ugyancsak letartóztatott bántalmazásáért és többeknek törvényellenes letartóztatásáért felelt, még pedig úgy, hogy a vicekáplárt lefokozták és a testületből kutasztították, a csendörnek azonban csak a vizsgálati fogságot tudták be büntetésül. Egy gyalog csendört és egy próbacsendört felmentett a bíróság.

Emberölés büntetésért egy gyalog csendör és egy próbacsendör állt a bíróság előtt. Mindkettőt felmentették.

Bajtársi lopás büne egy gyalog csendört terhel. Kapott 40 botot, azután a csendőrségből kutasztították és előbbi ezredéhez visszaküldték.

Közönséges lopásért egy gyalog csendör ült 8 hétig vasban, azután a testületből kutasztították. A lopott élelmiszereket persze vissza kellett adnia.

Esküszegésben vált bűnössé egy gyalog csendör, aki a vizsgálati fogságnak büntetesként való betudásával levezelte bűnét.

Zsarolást két gyalog csendör követett el. A 7 forint 23 krajcárt vissza kellett adniok, a vizsgálati fogságot betudták nekik, azután a csendőrségből kutasztították őket.

Járőrnek ellenszegült egy lovas csendör, aki a vizsgálati fogsággal leróttá ugyan fogházbüntetését, de ráadásul még ki is tasztították a testületből.

Önkényű eltávozásért egy gyalog csendörnek a vizsgálati fogságot beszámították, egy lovas csendör 14 napig ült vasban, egy gyalog csendört pedig, aki egyébiránt mint laktanyafogságos szökött ki, 14 napi vasban töltött fogház után a testületből kutasztították. Egy gyalog csendörnek a vizsgálati fogságot betudták, majd a csendőrségből kutasztították és régi ezredéhez visszaküldték.

Fogolyszöktetésért jelelősségre voltak egy gyalog csendört, s egy havi vasban töltött fogság mellett a testületből kutasztítva, régi ezredéhez küldték vissza; egy vicekáplár viszont nem bizonyult bűnösnek.

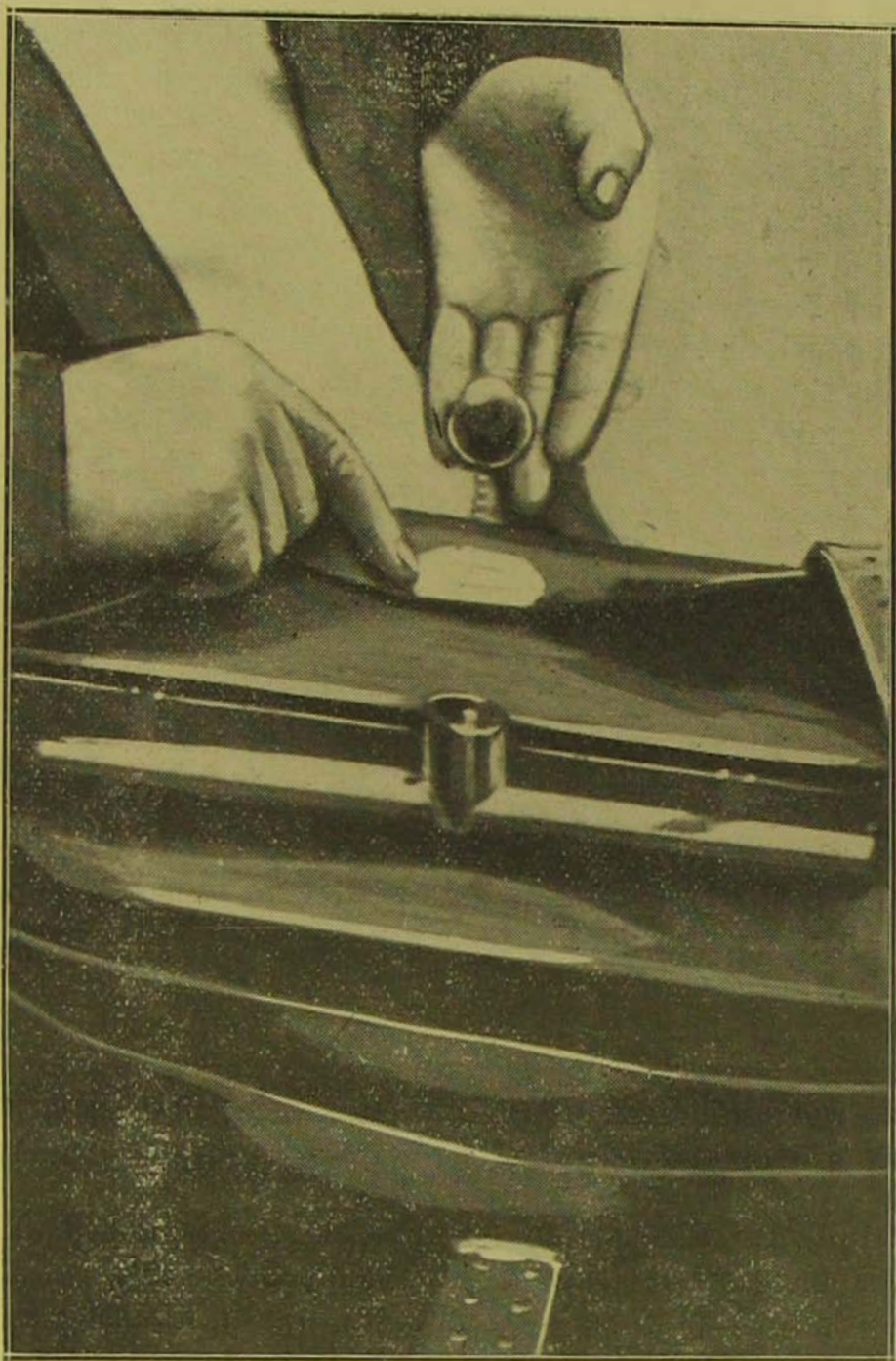
Könnyű testisértésért egy gyalog vicekáplárt a vizsgálati fogság betudásával büntettek.

Sikkasztás, csalás, hivatalos pénzek hűtlen kezelése és ehez hasonló bűnök miatt egy gyalog csendör káplárt, bár tettét jóhiszeműleg követte el, lefokozták, a testületből kutasztították s 13 forintot meg kellett térítenie. Egy gyalog örmester, a lefokozáson és a csendőrségből való kutasztáson kívül, még háboruban kapott ezüst vitézségi érmét is elvesztette, 3 hónapot ült vasban és 100 forintot kellett meg térítenie; lelkiismeretét azonkívül még önkényű távozás is terhelte. Egy gyalog örmesternek a vizsgálati fogságot tudták be, amellet lefokozták és a testületből kutasztították, s 19 forintot fizettek vele vissza. Egy lovas csendör 14 napot, két gyalog csendör viszont 2—2, egy gyalog csendör pedig 4 hónapot töltött vasban, azután valamennyiüket kutasztították a testületből. Egy gyalog vicekáplárt 26 forint visszatérítése után lefokoztak és a csendőrségből kutasztították. Egy gyalog címzetes örmester 1 hónapig ült vasban, azután lefokozták és a testületből kutasztították. Egy gyalog csendör 5 forintot fizetett vissza, egy hónapot töltött vasban és kutasztították a csendőrségből. Egy lovas csendör, mert hamis igazolványt állított ki, 2 hónapot kapott vasban és a testületből kutasztították. Egy gyalog csendört az-

zal vádoltak, hogy csempészárut vett, de nem bizonyult bűnösnek. Egy gyalog csendőr ügyét pedig még nem fejezték be.

Függelcsértésért két lovas csendőrt 14—14 napi vasban töltendő, hetenkint két napi böjttel súlyosított fogságra ítélték; egy gyalog csendőr 1 havi fogságot kapott vasban; egy gyalog csendőrt azonban felmentettek.

Az értékekkel megrakott irattáskára is rászerezhető a gázfelhőt okozó készülék, amelyet a táskát nyitogató tolvajnak okvetlenül meg kell húznia s ami aztán vesztét okozza.

Megvesztegetés volt a vád egy gyalog vicekaplár ellen, aki azonban ebben ártatlan volt, de egy fináncal történt verekedése miatt mégis büntetést kapott s azt a vizsgálati fogsággal töltötte ki. Egy gyalog csendőr ellenben tényleg engedte, hogy megvesztegessék s ezért a kapott 4 forintot vissza kellett adnia, egy hónapig vasban kellett ülnie, s a testületből is kutasztották.

Gyávaságért egy gyalog csendőr és egy próbaszolgálatos csendőr 60—60 botot kapott s a csendőrségből kutasztották őket.

Hazárdjátékért egy gyalog csendőr ült egy hónapig vasban s fogságát kitöltvén, kutasztották a testületből.

Hazug háborús hírek terjesztésért egy gyalog csendőrre fogták rá, de a bíróság ártatlannak találta. Megjegyzendő, hogy 1850-ben Ausztria valóban mozgósított és felvonult a porosz határon, azonban háborúra mégsem került a sor.

S ha már magyar legény nevével kezdődött a 6. csendőr ezred foglár-jegyzőkönyve, talán a véletlen játéka, hogy az említett egy év bűnlajstromát ugyancsak magyar legénnyel, Pap János lovas csendőrrel, zárja az említett jegyzőkönyv. Pap Jánosnak az volt a bűne, hogy hamis igazolványt állított ki. Bizonyára jószívűségből tette, hogy segítsen valamelyik honfitársán.

A felsorolt bűnökből ítélve, nem a legjobb erkölcs uralkodhatott a 6. csendőrezrednél az első év alatt, ha 1000 ember közül aránylag ennyi ellen kellett hadbírói vizsgálatot indítani s ennyit kellett elítélni. Bizony akaratlanul is az öllik az ember eszébe, hogy talán még másik rendfentartó szervezetre is szükség lett volna, amelyik a zsandárokat tartja féken, akik viszont a rebellis magyarokra vigyáztak.

Foch marsall.

Írta: SZLADEK BARNA ny. százados.

A franciák nagy marsallja meghalt.

A halálban nincs ellenség.

Ravatalánál mi is csak az elismerés és tisztelet mélyre hajtott zászlajával jelenhetiünk meg. Az elismerésnek és tiszteletnek azzal a megnyilatkozásával, mely a nagy ellenfélnek kijár s amelynek megtagadása lovagias gondolkodásunkkal, méltóságunkkal és igazságszeretetünkkel nem volna összeegyeztethető.

*

Valóban ő volt a világháború győztes hadvezére? Valóban ő volt a legnagyobb? Nagyobb, mint a tannenbergi győző, Hindenburg? Mint a balsorstól üldözött, de beavattott körökben a legnagyobbnak, legzseniálisabbnak ismert Hötzendorfi Konrad? Mint a gorlicei hős és románverő Mackensen? És a többiek!? A gallipoli félsziget megvédelmezője, a Lovcsen megróhamozója, az Isonzó csaták irányítója háromszoros túlerővel szemben!?

A felelet nehéz.

A sovén francia azt mondja: Foch győzelme a lángész-hadvezér fölénye volt a nyersere támaszkodó porosz tucatgenerálissal szemben. (Ludendorff!)

A sovén német: »Ne kaptuk volna csak a Hinterlandból a halálos dőzéseket! Ne mondtak volna csődöt szövetségeseink!«

Sem az egyik sem a másik megállapítás nem állja meg a helyét. Úgy ezt, mint amazt az érzélem, nem pedig tényekre támaszkodó értelem szülte.

Hogy Foch marsall a győzelmét katonai zsenialitásának avagy azoknak a politikai, gazdasági és technikai tényezőknek köszönhetette, melyek bénító súllyal neheztedek a központi hatalmak katonai erejére, az örökösen nyitott kérdés marad, melyre precíz feleletet adni — felelőtlen merészség.

Sehol nem játszik oly fontos szerepet a Véletlen, mint éppen háborúban. Sehol nem kavarnak egymásba kapaszkodva oly örületes körforgásban Szerencse és Tűdás, mint éppen háborúban. A szerencsének és tudásnak határvonalai csak ritkán domborodnak ki élesen a háborúban. Többnyire elmosódnak és egymásba vesznek.

Ha a hadvezért az elért eredmények alapján mérlegeljük, akkor Foch marsall nemcsak a legnagyobbak közül való, de ő a relative legnagyobb, mert ántánt részről az ő nevéhez fűződik a háború győztes befejezése és egy hadvezérnek egy feladata van: győzni. Hogyan és mily erők segítségével? — Mellékes.

Foch kétségtelenül nagy hadvezér volt, de ha ő is került ki a nagy birkózásból győztesként, ez nem abszolút bizonyítéka annak, hogy magasan felette állott ellenfelének, Ludendorffnak. Kinek jutna eszébe egy Wellingtont vagy Blüchert Napoleon fölébe helyezni, dacára a watérlói csatának, mely Napoleont Szent Ilona szigetére száműzetésbe juttatta.

A »porosz tucatgenerális« elnevezés méltánytalan Ludendorffal szemben. Azok az előretörések, melyeket 1918-ban öt egymásutánban a francia-angol-amerikai frontvonal ellen

végrehajtott, elegendő bizonyítékot szolgáltatnak annak megállapítására, hogy dacára alulmaradásának, Ludendorff méltó ellenfele volt Fochnak.

Ezek az előzetesek, melyeknek részletes ismertetése meghaladná a cikknek szánt kereteket, 1918 márciusától júliusig hajtottak végre német részről. A németek ezen támadásoknak eredményeként újból a Marneig nyomultak előre s hogy az elért sikerek nem voltak jobban kiaknázhatók, az annak a tragédiának volt köszönhető, hogy a világháborúban a központi hatalmak oldalán döntő pillanatokban mindig hiányoztak a döntést kicsikarni tudó megfelelő számú tartalékok. Amikor a győzelem kiaknázására és tökéletessé tételére került volna a sor, nem volt elegendő tartalék. Nem a hadvezér balkezessége folytán, hanem azért, mert ilyen tartalékok egyszerűen — nem voltak.

1914-ben a német jobbszárnyon hiányoztak ezek a tartalékok, 1915-ben az orosz hadsereg tudott kimenekülni a harapófogószerű körükarolásából, mert nem volt kellő számban tartalék, 1916-ban nem futotta már erő arra, hogy a szaloniki-i expedíciós hadsereget a tengerbe szorítsák, megfelelő tartalékok hiánya okozta az osztrák-magyar hadsereg 1917-es offenzívájának elakadását a Piavénál és a végzetes tartalékhány volt az oka annak is, hogy az 1918-as német előnyomulás éppen úgy elakadt a Marne folyónál, mint anno 1914-ben, — az első.

Az a — német részről nem ritkán hallható — állítás azonban, hogy a vereség csak belpolitikai okoknak, a Hinterland orvtámadásának, avagy a szövetséges Ausztria-Magyarország, Törökország, Bulgária gyengeségének köszönhető, — ugyancsak egyoldalú elfogult megállapítás.

Amikor 1918 tavaszán Ludendorff Foch marsall ellen az offenzívát megkezdte, a Hinterland mindent önzetlenül rendelkezésére bocsátott a harcoló hadseregnek s mialatt a Hinterlandban a hadigyárakban dolgozó munkás hús, a kisgyermek tej helyett marmeládos kenyeret evett, a német hadseregnél az akkori viszonyokhoz mérten igen jó volt az ételmezés. A csapatszállító vonatok is egymásután gördültek a harctérre, a katonák soraiban kétségbevonhatatlan őszinte »Offenziv-geist« uralkodott és a megindított Ludendorff-offenzíva első két-három hónapjában szó sem volt lázításokról, zendülésekről és nagyon valószínű, hogy azok később sem következtek volna be, ha a front öt különböző részén, különböző időközökben sikeresen végrehajtott betöréseket áttörésekké sikerült volna átváltoztatni. Ez azonban nem sikerült, mert Foch kitünően tudta felhasználni a rendelkezésére álló tartalékokat és megfelelő tartalékkal rendelkezett akkor is, amikor Ludendorff a tartalékerőket felhasználta.

Ami Németország szövetséges társainak gyenge támogatását illeti, ez szintén nem elegendő ok és érv a német hadsereg összeomlására, mert a szövetséges társak általában megfeleltek azon feladatoknak, melyek a világháborúban rájuk hárultak és a Balkán-haderőnek felbomlása ha elősegítette is, de nem idézte elő a nyugati fronton bekövetkezett katasztrófát. Az osztrák-magyar hadsereg pedig ha nem is ütőképes, de intakt volt még akkor is a Piavefronton, amikor a német erők a bomlásnak félreismerhetetlen jelenségeivel a Rajna felé visszavonulásban voltak. Ha figyelembe vesszük azt is, hogy az ántánt oldalán is kidőlt egészben vagy részben a szövetséges: az orosz, szerb és belga, — akkor annak az állításnak tarthatatlansága, hogy a német hadsereg összeroppanása azért következett be, mert szövetségesei felmondták a szolgálatot, még inkább kitünik.

*

Franciaország a világháború folyamán három hadvezérének ajándékozta a marsallbotot. Joffrenak, Petainnek és Fochnak.

Joffre 1914 szeptemberében a Marne és Ourq folyók

mentén vívott csatában visszavonulásra kényszerítette a Párist fenyegető német jobbszárnyat — Kluck tábornok hadseregét — s ezzel megmentette Párist. Páris második megmentője Petain tábornok volt, aki 1916-ban sikeresen kivédte a németeknek Verdun ellen irányított támadását. Harmadszor pedig Foch marsall akasztotta meg, ugyancsak a Marne folyónál, a német offenzívát és a szerencsés körülmények társulása folytán ő volt az, aki Ludendorff kezéből az iniciatívát véglegesen kiragadta és az ő nevéhez fűződik az ántánt háborús győzelme.

A három nagy marsall közül Foch költözött el elsőnek az élők sorából. Halálát túléltek marsalltársai, az örökké mosolygós, nyugodtságából soha ki nem zökkenő Joffre, a félkarú Petain és részvétáviratot küldtek Párisba azok is, akik annak idején vele szemben állottak. Németországnak rajongásig szeretett atyja, az ősz Hindenburg tábornagy és Foch cselekvő ellenfele: Ludendorff. A hadműveletek vezetését ugyanis Hindenburg az 1918-as harcok idejére — talán nem helyesen, nem szerencsésen, de mindenestere az ő személyére olyannyira jellemző önzetlenséggel — átengedte vezérkari főnökének: Ludendorffnak.

*

Nézzük most már, hogyan került Foch a főparancsnoki helyre és miben állott hadvezéri zsenialitása.

1917 elején a párisi haditanács döntő offenzívára szánta el magát a németek ellen és heves vita indult meg afelett, hogy ki kerüljön Joffre helyére, ki bár nagy tekintélynek örvendett, még sem látszott alkalmas hadvezérnek arra, hogy a németekre döntő csapást mérjen. A választás Liautey, Petain, Foch és Nivelle közül Nivellére esett. Focht elejtették, mert mint a haditanács egyes tagjai állították, — »beteges« és »szívesen politizál«.

Nivelle tábornok 1917. évi offenzívája alig elképzelhető véráldozatokkal járt és rövid időn belül összeomlott. Helyére átmenetileg Petain marsall került.

1918-ban Clemenceau lett Franciaország miniszterelnöke, kinek kiválasztott kedvenc tábornoka Foch volt.

»Beteges ugyan«, — mondotta, de a törékeny testben vasenergia lakozik, — szeret beleszólni a politikába is, de minden, amit mond, a lángésznek mindent átfogó és körültekintő látásáról tanuskodik.

Foch az az ember, akiben Clemenceau egy döntő ántántgyőzelemnek garanciáját látja. De nem elég, hogy a francia hadsereg főparancsnoka legyen. A »tigris« az egységes vezetésnek feltétlen szükségességét hangoztatja és keresztülviszi az angolok- és amerikaiaknál, hogy Foch tábornagyot az egységes ántánt haderők korlátlan főparancsnokául elismerjék.

Ugyanakkor, amikor ebben az időben Haig a britt és Persing az amerikai haderők parancsnokai ellenvetés nélkül ismerték el az egységes vezérlet fontosságát és szükségességét, — az ember nem minden keserűség érzése nélkül gondol arra, hogy ezekben a sorsdöntő válságos időkben a német és osztrák-magyar vezérkarok idegenek voltak egymásnak.

Foch tehát az ántánt haderők generalisszimusa lett s mint ilyen, alapos előkészületeket tett annak az offenzívának kivédésére, amelynek — az általános helyzetből ítélve — német részről 1918-ban okvetlenül el kellett következni.

Rugalmassá tette a frontvonalat, azaz mindenütt mélyen tagolta az erőket, mely lehetetlenné tette, hogy egy gorlicei vagy tolmeini áttörés mintájára a frontot jobbra vagy balra, esetleg mindkét irányban felgöngyölítsék. Ludendorffnak sikerült öt helyen is betörni, de nem sikerült sehol az áttörés. Ahol pedig ennek veszedelme leginkább fenyegetett, ott Foch tartalékerői, tagadhatatlanul mesteri kezek által irányítva, mindig kellő időben és kellő számban rendelkezésre állottak.

A megindított német offenzíva sok tizezere rúgó hadi-

foglyot, nagy zsákmányt és hatalmas területeket juttatott ugyan a németek kezére, de a frontvonal a kimélyítések következtében hosszúra kinyúlt, az új állások nem voltak kiépítve, tartásuk sok vérbe került és kitünő támadási pontokat mutattak az ellenségnek.

Két igen veszedelmes pontja volt a német frontvonalnak, egyik a Cotteret-erdőnél, a másik Peronnénál. Mindkét helyen két irányból is oldalazhatók voltak a német állások. Persze ezek a leginkább sebezhető pontok nem kerültek el Foch figyelmét és az öt egymásra következő támadásban kimerült németek ellen ezeken a veszélyes pontokon támadásba kezdett. A tankok brigádjaival végrehajtott támadások teljes sikerrel jártak. Augusztus 8-ika gyásznapi volt a német hadseregnek s ettől az időponttól kezdve Foch ura a katonai helyzetnek. Helyzete napról-napra javult, Ludendorffé minden egyes nappal rosszabbodott. Foch rendelkezésére három világrészből özönltek a fehér és színes, kitünően felszerelt csapatok, tucatokban az újonnan gyártott tankok, Ludendorffhoz pedig a Hinterlandból: »Wie lange noch den aussichtslosen, unsinnigen Krieg!?!« (Meddig tart még ez a kilátástalan, esztelen háború!?)

*

Ludendorff alul maradt.

Foch győzött.

Foch megnyerte a háborút, de a Többiek St. Germainben, Versaillesben és Trianonban elveszítették a — békét.

Egy érdekes tévedés.

Irta: KÜRTI GERGELY őrmester (Földes).

Hogy mennyire fontossággal bír a csendőr életében az elővigyázatosság, óvatosság és tapintatosság, ezt az alábbi esettel óhajtom bajtársaim előtt megvilágítani. Nem azt óhajtom bizonyítani, hogy magam mindenkor olyan szilárd talajon állottam, mely soha nem ingadozott lábaim alatt. Az én figyelmemet is elkerülte néha olyan körülmény, melynek nem lett volna szabad figyelmen kívül maradnia. Az ilyen eseteket azonban tapasztalataim közé soroltam, szemeim előtt lebegnek, hogy a jövőre nézve okulásul szolgáljanak.

Fiatalon, majdnem gyerekkorban kerültem a csendőrséghez. Mindössze 19 évet számláltam, mikor magamra öltöttem az egyenruhát. Életemben akkor éreztem magamat a legboldogabbnak, mikor a katonai és csendőrségi esküt Berettyóújfaluban, Bokody László százados úr előtt letettem és a derecskei csendőr-iskolába útbaindítottam. Különös büszkeség vett rajtam erőt, mikor kakastollas kalappal a fejemen a berettyóújfalusi vasutállomáson vonatra szálltam. Ma sem untam meg, ellenkezőleg, büszkén, örömmel és felemelt fővel viselem a puritán becsületnek ezt a szép szimbolumát.

1922 december 14-től 1928 október 1-ig a váncsodi őrsön teljesítettem szolgálatot. 1923 augusztus hó elején őrsparancsnokom, Székely Lajos tiszthelyettes úr, helyi szolgálatba vezényelt egy csendőr bajtársammal. Alig 3—4 hónapja véglegesített csendőr voltam ekkor és máris mint járőrvezető teljesítettem szolgálatot. Járőrtársam életkorra jóval idősebb, de csendőrnek egy pár hónappal fiatalabb volt, mint én. Nem is szívesen állott mellém a baloldalra, az elindulásnál történt jelentkezésnél. Ő, mint harcteret járt ember, engem egy kicsit talán lenézett és plakátos csendőrnek nevezett. Ezt pedig tette azért, mert én katona nem voltam, katonai kiképzésben a csendőrségnél részesültem. Tudtam, hogy őt mi bántja és igyekeztem megnyugtanni. Ő azonban csak hangoztatta, hogy nem helyes eljárás az,

mikor egy gyerek intézkedik olyan emberrel szemben, ki a harcteret is megjárta.

Éjjel 1 óra tájban egy három utcára ágazó téren, az egyik kapu előtt megpillantottuk az éjjeli öröket. Hozzájuk mentünk és egy éppen azon időtámban érkezett parancs folytán kioktattam őket, hogy szolgálatukat különösen az idegenek ellenőrzése szempontjából miként teljesítsék.

Az idő alatt, míg az éjjeli öröket oktattam, az utca ellenkező oldalán láttam, hogy egy ember gyorsan suhan el előttünk és arra igyekszik, hogy észre ne vegyük. Járőrtársammal együtt utána igyekeztünk, hogy a kilétét megállapítsuk. Másodszori felszólításomra az illető tőle telhető gyorsasággal futásnak eredt. Persze mi utána. Mivel azonban könnyebben volt öltözködve, a futásban nem állottuk vele a versenyt. Az éjjeli időben már-már el is veszítettük a szemünk elől. Az egyik utcasarokban, a laktanyától 200-300 lépésnyire találkoztunk három váncsodi lakos legénnyel, kiktől megtudtuk, hogy az ismeretlen egyén befutott a laktanyába, hol csak egy fiatalabb bajtársam volt hon, ki aznap vonult be szolgálatból.

Mikor a laktanya kapuját benyitottuk, az otthon levő bajtársunk, álmából felriadva, nem tudta elképzelni, hogy mi történhetett, mert az idegen egyén, mint aki a helyzettel ismeretlen, a laktanya előszobájában nekifutott a hosszú, közös asztalnak, melyről a vizes edény és a tintatartó nagy csörömpöléssel lehullott. Ezek után pedig nyomban sirva előtte termett és kétségbeesve kérte, hogy bujtassa őt el, mert agyon akarják ütni, le akarják szúrni. Amikor pedig a laktanya kapuját hallotta nyilani, magánkívüli állapotban könyörgött bajtársunknak, hogy bujtassa már el, mert üldözői már a kapun is bejöttek. Bajtársunkat az üldözők vakmerősége annál is inkább felizgatta, mert Váncsod községben még verekedés is csak a legritkább esetben fordult elő. Nem tudta el sem képzelni, hogy kik lehetnek azok a vakmerők, kik a laktanyába merészkednek üldözöttjük után.

Amikor tehát az általunk kinyitott kapu nyikorgását hallotta, védencét ágy alá bujásra utasította, ő maga pedig a fogason levő fegyverét leakasztotta és megtöltötte. A megtöltött fegyverrel a szoba közepén állva, lökészhelyzetben várta, hogy az üldözők bemenjenek.

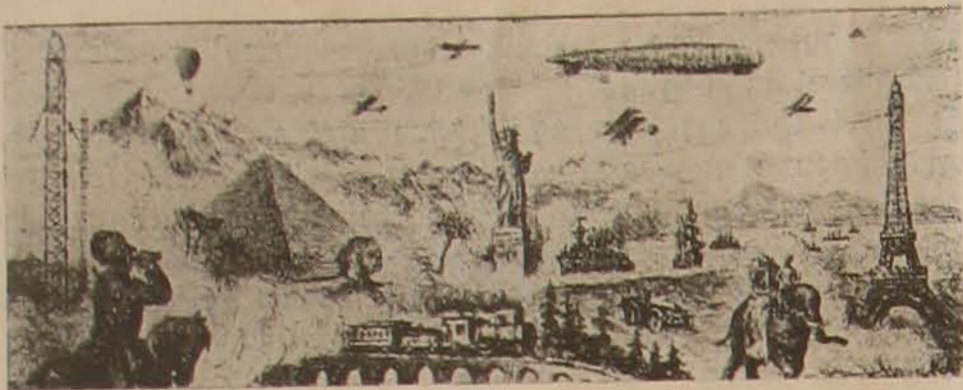
Járőrtársam anélkül, hogy véleményemet kérte vagy parancsot várta volna, egyenesen rohanni akart a szobába. Gyerekségnek és tapasztalatlanságnak nevezte eljárásomat, mikor szándékában megakadályoztam és elrendeltem, hogy az alább leírt módon meggyünk be. Ő gyufát gyújtva, az ajtón kívül jobboldalt a fal mellett megáll s az ajtót kinyitva azt keményen belöki, én pedig az ajtó baloldalán (a fal mellett) állva, lökészhelyzetbe vett puskával nézek szét a szobában. Járőrtársam eleget tett a parancsomnak. Mikor a gyufát meggyújtva az ajtót belökte, meglepetésemben alig tudtam annyit kiáltani: »Ne löjj!«

Képzelné lehet a hon levő bajtársunk zavarát, mikor sem a hangunkról nem ismert bennünket fel, arra pedig nem is figyelt, hogy az ajtón ki akar bemenni. Viszont képzelné lehet ennek további folytatását, ha egyszerűen a sötétben igyekeztünk volna a szobába.

*

A laktanyába befutott és az általunk üldözött egyén egy váncsodi lakos, jómódú és jó hírnévnek örvendő gazdalkodó fia volt, ki a jelzett időben menyasszonyától igyekezett lakására. Abban az udvarban, melynek kapuja előtt az éjjeli öröket oktattam, három egytestvér haragosa lakott. Ő a megállásra történt felszólításom alkalmával hátra sem nézett, hanem azon meggyőződésben, hogy haragosai meg akarják támadni, futásnak eredt és a laktanyában keresett menedéket.

Portyázás.

A hazatérő Miss Európát olyan ünnepekkel fogadták Budapesten, mint egy győztes hadvezért. Irigyek, rosszmájúak vagyunk? Nem, ne bántsuk Simon Böskét! Legalább is ne bántsuk őt az ő személyében. A helyében ugyanazt tenné minden más tizenhét éves kisleány. Utazna, ünneplétné magát, fogadná a bókákat és a tisztelgéseket. Ne érje gáncs őt emiatt. Hu lesz még valami mondani-valónk, az azoknak szól, akik Miss Európát a szépség trónjára ültették.

*

Azok az illetők pedig nemcsak egy-két párisi vagy budapesti boulevardlapnak ötletszerűen összeállított és önmagukat kinevezett zsűritagjai, hanem mi valamennyien. A gáncs csak minket érhet, akik leányainkba ennek az egynek túlzásba vitt ünneplésével beleneveljük azt, hogy minden női ideál, minden női diadal olimpiai magaslatára feljutni csak egyetlenegy eszközzel lehet. Ez az eszköz a — szépség.

*

Hogy kihatásaiban, következményeiben milyen veszélyes a szépségnek ezen módfelett hangos ünneplése, azt azért nehéz bizonyítani, mert az ember azt hiszi, hogy az mindenki előtt világos és kézenfekvő. Ami pedig világos és kézenfekvő, az éppen úgy nem szorul bizonyításra, mint a matematikában az, hogy kétszer kettő: négy.

*

Lehetsz kislányom szorgalmas és vállalhatsz három helyen is gépirási munkát. Reggel 8-tól 12-ig az egyik, délután 2-től 5-ig a másik, este 6-tól 9-ig a harmadik helyen. Stoppolhatod a diáktestvéred lyukas harisnyáit éjszaka 12-ig, leteheted az érettségid, megszerezheted a doktori címet, sok embert megmenthetsz a műtőasztalon az életnek, írhatod és nevelheted embertársaidat a Jóra, véghez vihatsz férjkiadásnak is becsületére való hősiesség dolgokat, — mindezekkel még megközelítőleg sem fogod elérni azt, amit egy másik elért azzal, hogy a lába bokában másfél centiméterrel karcsúbb, szemöldöke másfél milliméterrel magasabban ívelt, mint a Tiéd.

*

Mi sem természetesebb annál, hogy mindent eljogsz követni a Szépség megszerzése vagy annak megtartása érdekében. Így azután csak egészen véletlen, hogy nem Te vagy annak a párisi divatszalonnak a tulajdonosnője, aki, hogy lábszárainak finomabb vonalakot adjon, valósággal belekényszerítette az orvost egy olyan műtét végrehajtásába, ami azzal végződött, hogy az egyik lábát amputálni kellett. Óh, szépség! Mikor jön el az idő, amikor rólad a nevetség vagy megvetés hangján fognak beszélni!? Pedig dacára minden fejrázó tamaskodásnak, eljog következni ez is. Lassanként a pápuák és hottentották is rájönnek arra, hogy a csillogó színes üveg, amit ők jétisként imád-

tak, — értéktelen és közömbösen fognak rátekinteni. Valami távoli sejtés azt mondja nekem: ez lesz a sorsa a Szépségnek is.

*

Az illúziók, fantáziák, álmok és a művészi értékelések birodalmából gyorsvonat sebességgel rohanunk kijelé. A szépség fogalma meg jog maradni, de unokáink más érzékeléssel, más mérleggel fogják azt mérni, mint mi. S ebben a mérlegben a Szépségnek egymagában annyi súlya lesz, mint egy pihének, azaz — semmi.

Figyelő.

GYULAI ÁGOSTON ny. törzsörmeister.

A háború kitörése alkalmával a pozsonyi kerület területén, a zólyombrézói állami vasgyártelepen teljesített szolgálatot. Itt érte 1914 szeptemberében a honvédelmi miniszter úr körtávirata, mellyel a csendőrség köréből szakaszparancsnokokat verbuváltak a harcoló csapatok részére. Gyulai Ágoston, aki már a csapatnál szakaszvezetői rendfokozatban szolgált, azonnal jelentkezett, hogy harcolhasson az oroszok ellen, akik már szűkebb hazájának Szatmár megyének északi részeit fenyegették.

Több önkéntjelentkező bajtársával együtt Budapesten az első honvéd gyalogezred hadkiegészítőjénél szerelt fel és már szeptember végén elindították Krakkó irányába. Zseszov környékén Márk tábornok osztotta szét a csendőröket azokhoz a gyalogezredhez, amelyek tisztekben és altisztekben a legnagyobb veszteséget szenvedték.

Gyulai 1914 október 2-án a volt cs. és kir. 65. gyalogezredhez nyerte a beosztását s itt maradt egészen 1915 május hó 13-ig.

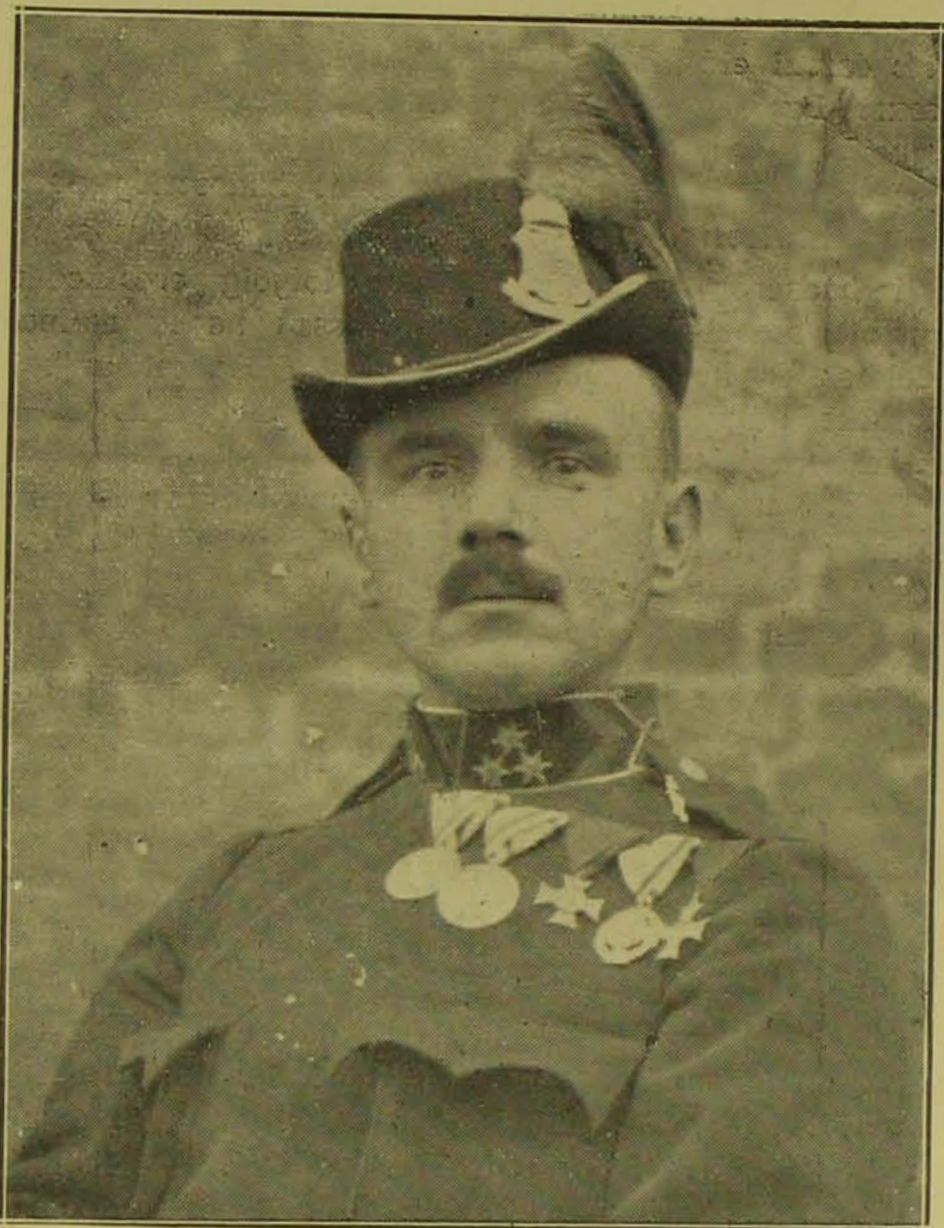
Gyulai Ágoston — akkor örmeister — arany betiikkel írta be nevét a ránézve idegen gyalogezred történetébe. Első kitüntetését az 1. osztályú ezüst vitézségi érmet a Miechovice male község elleni rohamnál szerezte, ahol szakaszával egy mocsáron keresztül gázolva a visszavonuló oroszok előtt az egyedül járható utat lezárta s egész éjjel harcolva lehetővé tette, hogy zászlóaljja nagymennyiségű foglyot ejtsen és hadianyagot zsákmányoljon.

Az arany vitézségi érmet a következő tettel érdemelte ki. Keletgaliciában 1915 március 9 és 13 között az Obertin közelében dúló harcok alkalmával szakaszával, amely 97 főből állott, összekötő osztag volt két zászlóalj között. Egy alkalommal Niczviska község temetőjében, amely egy magaslaton feküdt, erősebb orosz osztagokra bukkant, amelyeket késő este megtámadván több órás kemény harc után elűzött. Az oroszok két géppuskát hagytak hátra. Az így birtokba vett magaslatról megakadályozta az oroszok előnyomulását s lehetővé tette csapataink felfejlődését. Az erre következő orosz támadásnál, amikor egyik zászlóalj állása megingott, a szétugrasztott katonák közül mintegy kétszázat összeszedett s azokat rohamra vezetve olyan erővel avatkozott az ütközetbe, hogy a zászlóalj fényes győzelmet aratott.

Az arany vitézségi éremre április 26-án terjesztették fel s 29-én már meg is kapta a kitüntetését.

Német nyelven szerkesztett kitüntési javaslata magyar fordításban így hangzik: »Március 9-től 13-ig mint az ezred két zászlóaljának összekötő-csoportja egy szakasszal ki volt különítve. Feladatát itt a legsúlyosabb körülmények között, az ellenségtől állandóan körül fogva és szorongatva, teljesen önállóan és a legszebb eredménnyel oldotta meg. Az egész idő alatt fel nem váltott és a legnehezebb körülmények között harcoló legénységét a harcok tartama alatt is nagyszerűen fegyelmezte s a községnek az oroszok által megszállott részéből az ott elesett Paulus százados holttestét az ellenség leghevesebb tüzelése dacára is elhozta.

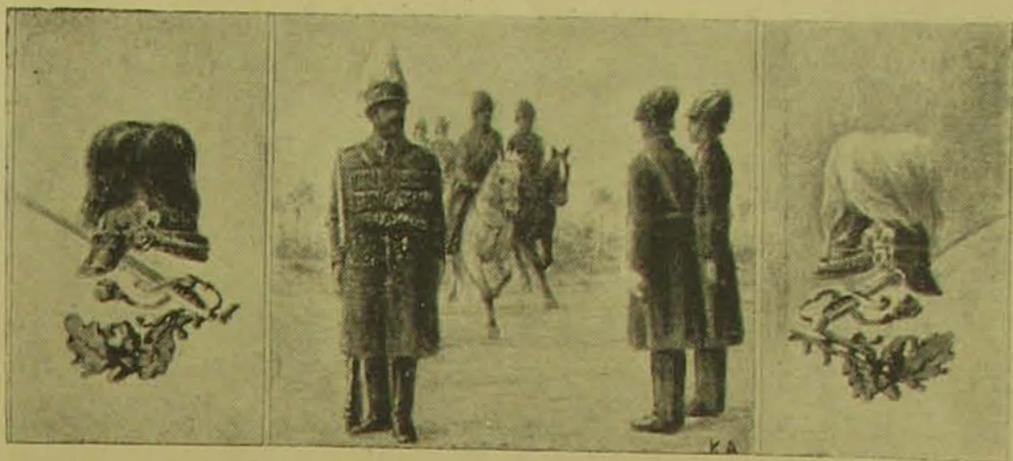
Gyulai Ágoston ny. törzsőrmester,

Összegyűjtött 200 főnyi szétugrasztott legénységet s velük március 3-án zászlóaljának harcába teljesen önállóan és döntően beavatkozott. Bátor, határozott, a legveszélyesebb helyzetekben is nyugodtan és megfontoltan dolgozó csendőr altiszt, akire minden körülmények között nyugodtan lehet számítani. 650/4. szám. Az arany vitézségi éremre javaslom! *Pflantzer-Baltin* lovassági tábornok s. k. — Nevezett részére az arany vitézségi érmet adományozom! 1915 április 29-én. *Frigyes* s. k. főherceg, tábornagy.

Gyulai őrmester az utolsó ütközetben megsebesült, de a harcteret nem hagyta ott, hogy kéznél legyen, ha szükség lesz rá. Sebe be sem gyógyult egészen, újra átvette szakasza vezetését. Ezredének minden harcában résztvett 1915 május 13-ig, amikor zászlóaljának nagyrésztével együtt fogságba esett.

Az oroszok Kelet-Szibériába szállították, ahol végigszenvedte a fogság minden keservét. Több sikertelen szökési kísérlet után 1920 januárjában elhagyta Krasznojarszkot s félévi szenvedésekkel teli vándorlás után július 17-én érkezett magyar földre.

Gyulai Ágoston hős volt a harctéren, becsületes magyar maradt a fogság vörös poklában: példaképe a magyar csendőrnek, büszkesége a testületnek.

KÜLFÖLDI CSENDŐRSÉGEK.

A francia csendőrség története.

Irta: NEMESSZEGHY LÁSZLÓ ezredes.

(5. közlemény.)

Dautancourt a következő intézkedéseket tette:

1. A szervezést illetően: 1 escadront állít fel 2 századból (compagnie), mindegyiket 5 tiszttel, 106 altiszttel és csendőrrel.

2. A kiegészítést oly módon eszközli, mint a régi elit-csendőrségnél, a megyei csendőrség létszámából. Az elit-csendőrség minden embere csak akkor távozhat el, ha helyettese megérkezik, hogy a létszám állandóan teljes legyen.

3. Szolgálat. Intézkedik, hogy a Tuileries palotájában, hol a császár székel, az őrséget az elit csendőrség 15 főnyi legénysége lássa el egy tiszt parancsnoksága alatt, ki még a régi elit csendőrségnél szolgált s így a viszonyokat ismeri.

E célból az oly odaadással szolgált régi csendőrtiszteknek behívása szükséges.

Ezen őrségen kívül 7 fő küldendő a városparancsnoksághoz, 5 fő a hadügyminisztériumba, 15 fő éjszakai őrjáratokba, így szolgálatot teljesít állandóan 42 ember.

Anyagi ellátás. A szabály ugyanaz, mint a megyei csendőrségnél. Minden ember tulajdonosa ruházatának, felszerelésének, lőszerszámának és lovának. A beszerzés tömegben történik.

Elhelyezés. A vadászok századja egy épületben a Luxembourg palota mellett lett elhelyezve, mert ez közel van a Tuilerieshez. Ehhez ragaszkodik a tábornok, dacára a célestensi laktanya előnyeinek.

Öltözet és felszerelés: Ruha kék posztóból kihajtással skarlátpiros hajtókával és szegélyezéssel, a hajtókán fehér gránátokkal. Fehér gombok sással. Sárga posztómellény és bőrnadrág. Szolgálati házi ruhában (petite tenue) nankin világossárga nadrág.

Lovassági csizma (testőr lovassági csizma alak).

Fehér csendőrségi mellidisz balodalt (Franciául: l'aiguillette, németül: Fangschnur). Tisztek a mellidisz ezüst zsinórból jobb oldalt viselték. Az altisztek mellidisz kék gyapottól volt ezüsttel átszőve. A kürtösök mellidisz piros és ezüst. A mellidisz a vállon alkalmazott löherealakú hurokkötésre volt felillesztve. (Franciául: tréfle, németül: Gendarmerie Kleeblatt.) A mellidisz a hurokkötéssel, mint szembetünő csendőrségi jelvényt átvette azután a lombardiai csendőrség s ezektől az osztrák császári csendőrség is.

Medvebőr-süveg (bonnet d'oursin) fényezett bőr ellenzővel, fehér rohamszijal, vörös vagy kék forgó. A medvebőr-süveg, mint diszföveg (grande tenue) 1805-ben lépett örökébe az ezüsttel szegélyezett kokárdával és forgóval ellátott díszkalapnak. Dautancourt tábornok meghagyta csapatának a vadászszázad sisakjait. Napoleon azonban ezt 1815

április 23-án egy csapatszemle alkalmával észrevette és elrendelte, hogy újból a medvebőrsüvegeket viseljék. Ezeket 1814-ben a Vaugirard-utcai katonai raktárba helyezték el s most elő kellett őket keresni. Érdekes jelenség, mily nagy súlyt helyezett rá Napoleon, hogy csendőrsége a hagyományos dicső napokra emlékeztető medvebőrsüveget viselje.

A könnyebb szolgálati ruha fővege az egységes kalap kecskeszőrrel szegélyezve, ezüst zsinórral, kokárdával és forróval díszítve.

A tölténytáska rézsással volt díszítve, a tölténytáskatartó és a sárga kardszij fehérrel volt szegélyezve, a kardszij fémlapja szintén rézsással volt díszítve.

Sárga keztyűk.

Egyenes kard.

Muskéta és két pisztoly.

Érdekes képet ad ez a napoleoni idők csendőrének ruházatáról és felszereléséről, mely mindenesetre festői volt.

A csendőrlovak farka 25 centiméterre volt levágva. Az elit csendőrség csupa fekete lovat sorozott.

Dautancourt tábornok végigjárta a sorakoztatott vadászok századjának arcvonalát s az összegyűjtött embereket minden tekintetben megvizsgálva 8 maréchal de logis-t (legmagasabb altiszti rendfokozat), 16 brigadiert (csendőr altiszt) és 133 csendőrt talált alkalmasnak arra, hogy az elit csendőrségbe felvétessenek.

Dautancourt tábornok május 4-én egy hosszú jelentést küld Drouot tábornoknak a császár hadseregnek, melyben különböző bajokról panaszkodik és segítséget kér.

Jelentésében feltárja, hogy 250 ember és 250 ló felett rendelkezik, kik hivatva volnának szolgálatot teljesíteni. Nem gondoskodtak azonban róluk, sürgős szükség lenne egy törzsorvossegédre és gyógykovácsra, mert az emberek és lovak közt különböző ragályos betegségek törtek ki.

Az első légióhoz, melybe a vadászok századja beolvadt egy őrnagy segédtsőt (adjutant major) kér, ott sok a dolog, mert a szajnai Departement (vármegye) csendőrsége szétszóratott különböző helyekre és brigádokhoz.

Érdekes a jelentése, melyet május 20-án intézett Drouot tábornokhoz, melyben tapasztalt régi csendőrtiszteket kér. Ez következőleg hangzik:

»Tábornokom a gárda csendőrségénél szükség van tisztokra, kik ismerik a csendőrség szolgálatát. nekem pedig mindidáig nincs egy sem. Kellenek tisztok, kik rátermettek fontos megbízások teljesítésére, eltelve szilárdsággal, merészséggel, mint voltak az elit csendőrség tapasztalt régi tisztjei. És nálam egy sincs ilyen! Akik vannak, azokban megvan a jóakarát, ami azonban egyedül nem elégséges«.

Az elit csendőrség április 22-én kezd a Carrousel-téri diszszemléken résztvenni.

Lássuk csak mint lesznek a lovasszázadok hetenként foglalkoztatva: hétfő lovas gyakorlat században; kedd gyalog gyakorlat; szerda lovas kiképzés; csütörtök elméleti kiképzés tisztok és altisztok számára; péntek gyalog gyakorlat; szombat lovak jártatása; vasárnap szobavizsga, azután diszszemle. A lovas és gyalog gyakorlatok ébresztő után délig, az elméleti kiképzés déltől két óráig.

Ekkép dolgozott Dautancourt tábornok csapatával.

Ekkor azonban már egész Európa összefogott Napoleon ellen, ki június hó elején a belgiumi csatatérre utazott. 100 elit csendőr követte őt egy kapitány parancsnoksága alatt a császári gárdával együtt.

A Párizsban visszamaradt Dautancourt tábornok türelmetlen már, hogy mi fog történni vele, június 14-én ekként ír Drouot tábornoknak:

»Tábornokom szomorúsággal kell hallanom, hogy nincs rendelkezés számomra! Mihez fogjak itt? Sohasem tartó-

kodtam a raktárakban semmitemvésben. Szükségesnek tartom, hogy csapatommal ott legyek Ő Felsége hadiszállásán, ki azután rendelkezik velem, ahogy jónak látja«.

Június 16-án kapja azután a parancsot, hogy csapatának hátramaradt részével csatlakozzék a hadsereghez. 18-án a waterlooi csata napján indul el. Midőn 24-én Soissons városába érkezik, a hadsereg már teljes visszavonulásban van. Azonnal szigorú rendszabályokat léptet életbe a futók feltartóztatására: a gárda csendőrség köteles letartóztatni minden egyedül menetelő katonát, kinek nincs valamely ismert katonai hatóságtól rendelkezése s ki nincs ellátva menetlevéllel.

Soissonsból Laonon keresztül Párizsba visszaérkezik. Július 22-én a clichyi táborban (Clichy a Montmartrenak Párizs északi elővárosának egy tere és uccája) jelenti Dautancourt Buquet báró tábornoknak, a francia csendőrség felügyelőjének, hogy csapatja a lovas gárdával egyesült és Guyot gróf altábornaggal a 2. lovas hadosztály parancsnokával érintkezik.

A hadsereg azonban a Loire folyóig ereszkedik le, hogy ott szabadságolva legyen. Hosszú napok mulnak el rendeletek és hírek nélkül. A rosszul élelmezett nyugtalan embereket alig lehet visszatartani. Végre július 22-én a következőket jelentik:

Az elit csendőrség parancsnoka megküldi az összes tiszteknek, altiszteknek és csendőröknek minden századnál: 1. Ő Kegyelmsége Eckmühl hercege marsallnak, a loirei és pyrénéusi hadsereg fővezérének július hó 16-án kelt napiparancs egy példányát vonatkozólag a hadsereg meghódolására. A marsall ezen parancs szerint azt akarja, hogy a király (a szövetségesek segítségével újból visszatért Bourbon XVIII. Lajos) előtti meghódolás a zászlóknak fehér színekkel való feldíszítése s az embereknek fehér kokárdákkal felékesítése által kiegészíttessék. 2. Másolatban küldi Guyot altábornagy csendőrségi felügyelő július hó 21-én kelt alábbi levelének másolatát:

»A folyó hó 16-iki napi hadsereg parancs s ezen levél a sorakoztatott századok előtt felolvasandó. A hadsereg marsallja eléggé ismeri a tiszt urak, altisztek és csendőrök jó szellemét és a hazához való odaadását. Reményli tőlük, hogy ezen rendelet a hivatkozott jó szellem parancsa folytán a haza érdekében végrehajtatik. A szükség parancsolja, hogy a hadsereg egy oly kormány rendelkezésére legyen egyesítve, mely képes megakadályozni és keresztül húzni az ellenségnek Franciaország elleni terveit. Ezen rendelet nyugalommal és csendben hajtandó végre. Franciaország érdeke s a hadsereg megmentése követelik ezt! Guyot s. k. altábornagy.«

Július 30-án az elit csendőrség Chateaurouxba küldetik biztosítani a rekvirált élelmiszereknek a raktárakba szállítását. Hasonló célból Issoudunbe küldetik egy kisebb különítmény.

A király formailag biztosítást adott, hogy nem lesznek üldözések. Nem körvonalazta azonban határozottan a hadsereg sorsát. Egymásnak ellentmondó mende-mondák keringtek, egy rendelet visszaállította a március 20-ika előtti állapotokat (március 20-án vonult be Napoleon Párizsba), azaz a tisztok elbocsáttattak vagy félzsoldra szorítottak. Az erre vonatkozó miniszteri rendelet azonban késett, mindezt csak az újságokból tudták, ezért a kedélyek nagyon felizgatódtak. Végre szeptember 22-én Dautancourt tábornok megkapta a hadügyminisztériumtól a rendeletet, mely a csendőrséget illetőleg rendelkezett.

A csendőrök beosztattak a csendőrségnél volt eredeti beosztási helyökre.

Dautancourt tábornok szeptember 24-én a következő napi-parancsban búcsúzik a csendőröktől.

»Csendőrök! Amióta a szerencse jutott osztályrészemül, hogy parancsnokuk lettem, csak a dicséret és büszkeség hangján emlékezhetem meg Önökről. Magatartásuk, melyhez hasonló fegyelmet találni nem lehetett, mindig változatlan maradt s Önöket méltóvá tette a lakosság megbecsülésére.

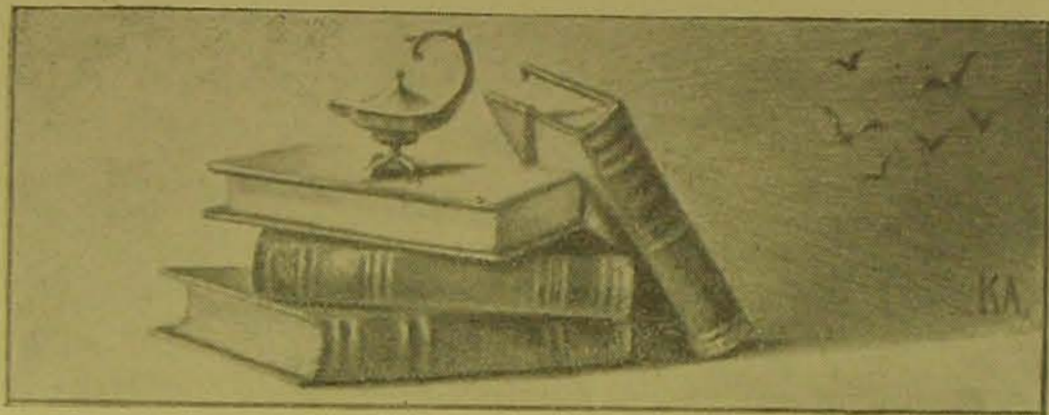
Toursban összeült a bizottság, mely már napok óta munkában van s számadásra vonja Önöket cselekedeteik, tartozásuk és követeléseik felől. Az Önök ügye világos és tiszta, a döntést nyugodtan várhatják be.

Katonai pályám végén szerencsém volt oly derék embereket vezényelni, mint Önök, szebben nem is fejezhetem be. Adieu!... Szolgálják hiven a királyt és a hazát.«

Dautancourt tábornok a szolgálaton kívüli viszonyba, majd nyugdíjba került, hol félzsoldon volt. Még jobban járt, mint Ney marsall vagy Labédoyère ezredes (Grenoble helyőrségének parancsnoka, ki az Elba-szigetéről visszatért Napoleonhoz pártolt csapataival), kiket a haditörvényszék agyonlövetett.

Augusztus 7-én pedig a Northumberland angol hadihajó elvitte Napoleont Szent Ilona szigete felé.

(Folytatjuk.)

CSENDŐR LEKSZIKON.

48. Kérdés. A tettes ismeretlen vasúti közeg ellen lopás miatt feljelentést tesz, mert ellopta tőle 250 pengő értékű ruhaneműt tartalmazó kosarát. A nyomozás során kiderül, hogy a feljelentés teljesen alaptalan s a tettes csak azért tette meg, mert hozzátartozói előtt így akarta leplezni ruháinak elkótyavetyélését. Megtorolható-e a tettesnek ez a hatóságot félrevezető eljárása?

Válasz. Pusztán azon a címen, hogy a tettes alaptalan feljelentésével zaklatta a hatóságot, nincs helye megtorlásnak a fennálló jog szerint. Ellenben az, akit a feljelentés folytán esetleg a hatóság gyanuba vett, felléphet ellene hamis vád miatt. Ha az illetőt mint gyanúsítottat kihallgatták, hivatalból van helye a bünvádi eljárás megindításának hamis vád miatt. (Btk. 227—229. §§.)

49. Kérdés. Egy nagyobb fogyasztó szövetkezet egyik fiókküzlében a középpontból kiküldött közeg ellenőrző vizsgálatot tart. A vizsgálatban érdekelt egyik szövetkezeti tag meg akarván akadályozni a vizsgálat folytatását, veszedelmes fenyegetéssel lép fel a kiküldött ellenőr ellen, mire az abbahagyja a vizsgálatot. Mily cselekményt követett el a szövetkezeti tag?

Válasz. A szövetkezeti tag cselekménye a Btk. 350. §-ába ütköző zsarolás vétsége. A tag célja ugyanis kétségen kívül az volt, hogy akár a maga, akár más érdekében megakadályozza a visszaélés felderítését. Ez a cél vagyoni hasznoszerzés jellegű. A cél elérésére választott mód jog-

talán s az alkalmazott fenyegetés a kiküldött ellenőrnek megfelelő kényszerítésére a kívánt cél érdekében alkalmazásnak bizonyult s így a zsarolás minden tényeleme megvan a tettes cselekményében.

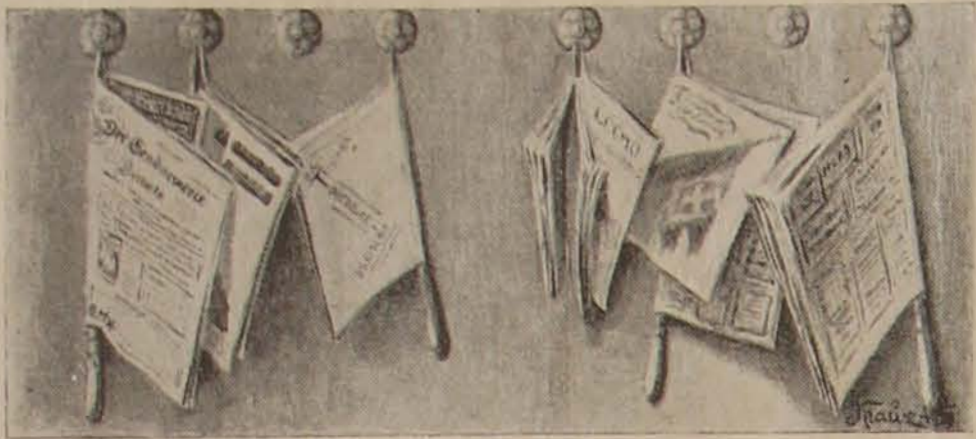
50. Kérdés. Kórházi kezelés után 2 hónapi betegszabadságot javasoló orvosi véleménnyel bevonul valaki az örsre. A kórházorvosi vélemény alapján a kerületi parancsnokság dönt a szabadság engedélyezése fölött. Lehet-e a kórházból bevonult csendőrt addig, míg a kerületi parancsnokságtól a szabadságolási igazolvány az örsre ki nem érkezik, szolgálatba — akár csak napos szolgálatba is — kivezélni?

Válasz. Az, hogy a kórházból bevonult csendőrnek az orvos betegszabadságot véleményezett, azt jelenti, hogy az illetőnek kórházi kezelésre már nincs ugyan szüksége, de még nem épült fel annyira, hogy szolgálatot teljesíthessen. Nemcsak az utasítások szellemével, a logikával sem volna összeegyeztethető felfogás, hogy amíg a kerületi parancsnokság a szabadságot nem engedélyezte, addig az illető csendőrt olyannak kell tekinteni, aki a kórházból már bevonult, de szabadságon még nincs, tehát a szolgálatot teljesítők létszámába kell sorolni. Beteg embert nem szabad szolgálatba kényszeríteni csak azért, mert adminisztrációs akadályai vannak a szabadság azonnali engedélyezésének. Rámutatunk egyébként arra is, hogy ha egy csendőr az örsön megbetegszik, szolgálatmentessége egyáltalán nincsen semmiféle előjárói engedélyhez kötve.

51. Kérdés. Köteles-e a járőr katonai tiszteletadást teljesíteni a magasabb rendfokozattal nyugállományban levő volt legénységi állományúaknak, ha ismerősek az illetők? Köteles-e a járőr őket pl. »tiszthelyettes úr«-ral megszólítani?

Válasz. Katonai tiszteletadást a csendőr szolgálatban és szolgálaton kívül kizárólag az előjáróknak és feljebbvalóknak teljesít. Vagyis azoknak, akik egyenruha viselésére jogosultak, illetve egyenruhában jelennek meg (pl. ny. tiszték) s a csendőrnél magasabb rendfokozatúak, illetve rangban idősebbek. A nyugállományú legénységi egyének csak polgári ruhát viselhetnek s e minőségükben a tényleges állománybeliekkel szemben sem előjárói, sem feljebbvalói viszonyban nem lehetnek, őket tehát a katonai tiszteletadás nem illeti meg. Abban az esetben sem, ha az illetők a csendőr előtt polgári ruhában is ismeretesek. Ha pedig nem ismerősök, még természetesebb, hogy a tiszteletadás nem kötelező. Ami azonban az írott katonai szabályok értelmében nem kötelező, lehet az illem és tisztesség törvényei szerint mégis csak kötelező. Nagyon furcsának találnók pl. azt, hogy a csendőr úgy haladjon el volt szakaszparancsnoka vagy volt örsparancsnoka mellett, aki neki hosszú időn át előjárója volt, hogy őt tiszteletadásban ne részesítse. Minthogy pedig a csendőr a sapkáját nem emelgetheti, azzal polgári módra nem köszönhet, természetes, hogy volt előjáróját vagy feljebbvalóját is katonai tiszteletadással kell üdvözölnie. Így üdvözlí a csendőr a plébánost, sőt a nőismerőseit is, csak éppen hozzáfűzi a tiszteletadást jelző mozdulathoz a szóbeli köszöntését is. Ezt megteheti a nyugállományú volt legénységi előjárójával vagy feljebbvalójával is, bár helyesebb és tisztességtudóbb dolog, ha a nyugállományba került bajtársat, aki a testületnek derék régi tagja volt, ugyanúgy üdvözöljük rendes katonai tiszteletadás formájában, mintha ma is ténylegesen szolgálna. Magát és testületét becsüli meg, aki a nyugállományba helyezett öreg bajtársakat akkor is becsüli és tiszteli, amikor nem kényszerítik reá.

LAPSZEMLE.

(Spanyolország.) *Revista técnica de la guardia civil.*
1929 március.

A címlap bemutatja a *Miguellurra-i* (Migelturra) csendőrörs legénységét, melynek katonai fegyelmezettsége, értéke és hűsége a január 25-én Ciudad-Realban kitört katonai lázadásnál általános csodálatot keltett. A csendőrörs példás magatartásának dicsőítésére a lap külön cikket is szentel.

José Pastor (Hozé Pasztör) csendőrőrnagy folytatja megkezdett közleményét a *kriminológiáról* és *azonosítási eljárásokról*. Az újjelenyomatok előhívásának és megrögzítésének módszereiről kimerítő vegyi értekezletet tart.

A »gonosztevők« rovatában *I. O. P.* folytatja elbeszélését az *alkohol befolyása alatt elkövetett bűncselekményekről*. Az »Egy örült büntette« című elbeszélés befejezése a már ismert *Zancudo* (Cankudó) aranybánya leírásának. Az ott szereplő korcsmáros azonos az előszóban említett játékosal, aki ifjúkorában túlságos alkoholélvezet folytán beállott elmezavarában agyonlőtte a feleségét. Végül bevallja bűnét és azt állítja, hogy a megölt asszony emléke soha sem hagyta el egy percre sem.

Özvegyek és árvák sorsáról meginterpellálva *Primo di Rivera* tbk. kormányelnök orvoslást ígér.

Vadászati és halászati rovat után tanácsadó következik, hogyan kell madárenyvvvel, ijjal, hívómadárral éjjel vadászni?

S. de la F. magyarázatot fűz az 1927 december 15-iki királyi rendelethez, amely a *ízetésekből eszközölhető levonásokat* meghatározza.

A *csendőrség dicső tetteit* nyilvántartó rovat a »Gauderramai« bűntény folytatását hozza *Osuna* (Ozonna) alezredes tollából. Miután az előbbi számban leírt gyilkosság tetteinek teljesen nyomuk veszett, fellép a csendőrség. Az őrsparancsnok rögtön távirati jelentést tesz előljárójának, tanukat keres, megtiltja, hogy bármit is megérintsen valaki a helyszínen, megállapíttatja az orvos által a cselekmény elkövetésének idejét, a lábnyomok után megállapít 3 gyanúsítottat, — egy nagylábút, egy kislábút és egyet, akinek lyukasak a cipőtalpai — a feltört szekrényekről felismeri, hogy rablás történt. A tett állati kegyetlenségéről ítélve, csakis a »Cacharro« (Kacsarro) lehetett a tettes. Az őrsparancsnok elrendeli annak, valamint két barátjának az elfogását. Időközben előkerül a meggyilkoltaknak egy bizalmas barátjuk, aki emlékszik, hogy a Cacharro nemrég érdeklődött a meggyilkolt után. A három letartóztatott gyilkos jól fel volt készülve a kikérdezésre, mert egyik sem vallott egy betűt sem, ami terhelő lett volna. Időközben megérkezett a szakasz- és később a századparancsnok és a vizsgálóbíró, akik folytatták a nyomozást, de szintén eredmény nélkül. Az őrsvezető mégis keresztülvitte, hogy bekísérhesse a gyanúsítottakat a közeli város fogházába. A bekísérés éjjel történt. Elöl ment a Cacharro két csendőrrel, őt követte 200 méter távolságban a másik gyilkos, ugyancsak két csendőrrel és végül, ismét 200 méterrel hátrább az, aki a gyilkoságnál őrt állott. Utóbbival az őrsparancsnok is ment. Hirtelen két lövés dördült el a közelben, ahol vadorzók ültek lesben. A két gyilkos rögtön a földre vágta magát abban a hitben, hogy cinkostársaik ki akarják őket szabadítani és a csendőrökre lőnek. A harmadik azonban azt hitte, hogy a két gyilkost lötték le a csendőrök és borzalmasan megijedt. Az őrsparancsnok megragadta az alkalmat és rögtön kiszedt a holtra rémült emberből mindent. (Vége köv.)

»Szolgálat« című rovatban egyes érdekes esetek vannak összefoglalva a csendőrség szolgálatából. Ilyenek többek között: Két rabszökevény kézrekerítése, akik jó lovakat, fegyvert és löszert lopkodtak össze és a hegyekbe vették magukat. Onnan tartották a vidéket állandó rettegésben. Kézrekerítésük a sziklás hegyek között csak nagy felkészültséggel lett volna lehetséges. De a *Berzocana-i* (Bercokána) csend-

őrörs mégis kifogott rajtuk. Megtudták, hogy a rablók rendszeren bejárnak egy falu borbélyához borotválkozni. Meglesték és akkor fogták el őket, amikor az egyik a borbély kése alatt ült. A másik ugyan elszaladt, de rövidesen utóíérték.

Monforte de Lemos (Lémosz) városkában és környékén sok rablás történt. Kiraboltak üzleteket, vasúti kocsikat, magánlakásokat, anélkül, hogy valaha is sikerült volna a tetteiket kézrekeríteni. A dolog teljesen érthetetlen volt, míg maga a csendőr szakaszparancsnok érkezett a színhelyre. Több helyen lesbe állított autókkal vette fel az üldözést és sikerült neki a rablókat falhoz állítani. Kitünt, hogy négy kiszabadult rab a városka fölötti romokban rendezkedett be, ahol megfigyelőállomást is létesítettek. A megfigyelő mindig idejekorán jelt adott »munkában« lévő társainak, ha valamilyen veszély mutatkozott.

Hipolito Saez (Ipolito Szaec) csendőraltiszt gondosabb orvosi és gyógyszerellátást kér a csendőrség számára.

A *nyílt rovat* csendőrök közleményeit tartalmazza és pedig: Az állampolgárság kötelező a cigányokra is. Alkalmatosság az előléptetéshez. Iszákosság. Hogyan kell egy hivatalos szabályzatot tanulmányozni. Összehasonlítás régi és a mai erkölcsök között.

(Olaszország.) *La fiamma fedele.*

1929 február.

Ez a szám tisztán a helyesírásnak és a csendőrség munkakörében előforduló levelezés és írásbeli közlemények alakja és iránytani részével foglalkozik. Az egész füzet nem más, mint egy, a csendőrök számára írt helyesírási tankönyv, számos példával arra, hogyan *kell* és hogyan *nem szabad* írni.

Az anyag 11 megbeszélésre van beosztva és igen ügyesen megszerkesztve, hogy az olvasó érdeklődését mindvégig fenntartsa. Az egyes fejezetek tartalma a következő: 1. Az írásjelek használata és fontossága az értelemzavar elkerülése szempontjából. 2. Különbség a beszélt és az írott nyelv között. Az olaszban ugyanis még nagyobb a különbség a tájszólások között, mint a németben, úgy hogy pl. egy alpesi olasz képtelen a szicíliai vagy kalábriai parasztot megérteni. Persze ez sem őt. Írásban azonban mind egyenlően írnak. 3. Mi a saját írásmód? Mindenkinnek egyéni tulajdonsága, hogy miképpen képes magát írásban kifejezni. 4. Homonymák és synonymák, vagyis egyformán hangzó, de különböző értelmű és a rokonértelmű szavak használata. 5. Hogyan kell világosan írni? Például szolgál egy csendőr írásbeli dolgozata, ahogyan eredetileg hibásan írta, azután ugyanaz a dolgozat minden fölösleges és helytelen kifejezéstől megtisztítva. 6. Az írásmód egyéb kellékei, amelyek szemléltetővé, eredetivé és érdekessé teszik az írást. 7. Apró figyelmeztetések iránytani költői eszközök használatára. 8. A levél. Általános megjegyzések. Megszólítások, befejezés, keltetés, címzés. 9. Bizalmas természetű magánlevelek. 10. Hivatalos levelek. 11. Jelentések és feljelentések helyes megszerkesztése. A helyesírási füzet mindenesetre nagyon értékes a csendőr kezében.

(Olaszország.) *Fiamma d'argento [ardzsénto].*

1929 február.

A *vezércikk* a fasizmust ünnepli, amelynek sikerült a Szent-Szék és az olasz kormány között a békét helyreállítani. A következő cikk felsorolja a nevezetesebb bel- és külföldi lapok tudósításait a nagy eseményről — közötte a *Budapesti Hírlap* és a *Nemzeti Újság* véleményét is, amelyek különösen kedvezően nyilatkoznak az olasz kormány érdemeiről a megegyezés körül. A cikk az olasz király, a Pápa és Mussolini arcképével van díszítve.

Kimning tréfás novellát közöl egy »Falábú hösről«, aki egy hegyi faluban olyan népszerűsége tesz szert a háborúban véghezvitt hőstetteinek elbeszélésével, hogy megválasztják polgármesternek. Ennek a dicsőségnek akaratlanul a hős anyja vet véget, aki látogatóba jön polgármester fiához és a falu asszonyai előtt kikottyantja, hogy azt a bizonyos lábat már gyermekkorában levágták.

A francia »*Revue de la Gendarmerie*« ismertetéséből emlékezhethünk a *kanadai lovascsendőrségről* szóló cikksorozatra. Ennek nyomán a lap rövid összefoglalást közöl a csendőrség nehéz szolgálatáról a sarkvidékeken.

Az ismert író *Bau Artur* százados elmés és epés bírálatot mond a csendőriskola 32 növendékének első írásbeli dolgozatáról. Ahány dolgozat, annyiféle sajátosság a helytelen írás- és írálymódban. Végül összefoglalja a többnyire előforduló hibákat és magyarázza, hogyan kell helyesen írni.

Carpentieri Rocco (Karpentieri Rokko) érzékenyen írja le, milyen atyai jóakarattal viseltetik a legtöbb őrsparancsnok alárendeltjeivel szemben.

»Egy csendőr naplójából« közölt kivonat ezuttal is hatni igyekszik a fiatal csendőrnemzedék érzelmeire, amelyeket a király, a haza és a család iránt táplálni kell.

A világ eseményei között meg vannak említve Iózséf kir. herceg emlékiratai is a nagy háborúról, melyekben elismerőleg nyilatkozik az olasz nép hadiértékéről.

A nyugalmazott csendőrök rovatjukban arról panaszkodnak, hogy 30 évi csendőrszolgálat után a polgári életben is tovább kell dolgozniok, mert a nyugdíj nem elég a megélhetésre.

A hivatalos rovat a következő kérdéseket tárgyalja: A milícia alapításának évfordulója, a fasizmus haladásának újabb állomása a Szentszék és az olasz kormány közötti békének megteremtése által, a kivándorlás elleni politika által sikerült a kivándorlók számát lényegesen csökkenteni: (1923-ban 391.000, a következő években 277.000, 292.000, 270.000, 238.000. 1928-ban már alig lehetett több mint 150.000.) mindenki pesszimista, aki még mindig nem képes a fasizmus áldásait felismerni. Minden pesszimista pedig vagy tudatlan vagy csaló; Civitavecchiában (Civitavekkia) 20 tüzérségi tábornok lövészeti tanfolyamon vett részt.

A borítólapon is találunk sok mindenféle érdekeset: Ilyenek pl. a következő hírek: Milyenek a nők Koreában? Főjellemtvonásuk: Esznek, isznak és dohányoznak. — Angol nők egyesülete a férfiak ellen. — Miért helyezték át II. Vilmos császár egy huszárezredet Düsseldorfból Krezfeldbe? Hogy az ottani leányok is táncolhassanak.

Végül a humor is talál a maga számára egy kis helyet. Ebből egy próbát ide is iktatunk, mert azt akarja a csendőröknek bebizonyítani, hogy milyen fontos a helyes írásmód.

Egy olasz a szamarát el akarja adni. Hallja, hogy a barátja venni akar egyet, tehát ír neki: »Kedves barátom, ha jó számárra van szükséged, gondolj reám.«

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK.

Az áruló ruha.

Több rejtélyes lopás kiderítése.

Irta és nyomozta Doros István tiszthelyettes szakaszcsofőnök, Ózd.

Máramarosszigeten 1912 szeptember második felében — a napra már nem emlékszem — Preineszberger városi főjegyzőtől megtudtam, hogy Jenő nevű, törvényszéki bíró fia elhatározta, hogy 14 éves leányát Szatmáron nevelteti tovább és ezért felvettette az ottani leány-internátusba.

A törvényszéki bíró felesége a szükséges felsőruházatot és fehérneműt két lakattal zárható ruhakosárba csomagolta, azt lezárta, a kulcsokat magához vette, ezenfelül még erős zsineggel átkötötte és pecsétviasszal lepecsételte.

A kosarat Farkas Mózes hivatásos szállítóval szeptember 7-én este a vasútállomásra szállította és podgyásként feladta olyformán, hogy az a 8-án reggel 5 h. 10 I-kor induló vonattal feleségével és leányával érkezzék Szatmárra. Preineszberger Jenőné Szatmáron sértetlenül vette át a kosarat, de azt kinyitni nem tudta, mert a kulcsokat otthon felejtette. Lakatost hivatott, ki jelenlétében felnyitotta a kosarat.

Az asszony ugyanis a kosárba csomagolt új ruhába akarta öltöztetni a leányát, hogy csinosan felöltözve jelenjék meg az internátusban. A ruhát keresve a legnagyobb

meglepetésére és ijedelmére azt kellett észlelnie, hogy az általa lezárt és lepecsételt ruhakosárból a leánya részére elhelyezett új ruha eltűnt, valamint egy takaró, egy imakönyv és egy zsebkészlet is. Panaszt, illetve feljelentést annak idején a holmik rejtélyes eltűnése miatt azért nem tettek, mert nem tudták, hogy mire gyanakodjanak, enélkül pedig nem remélték, hogy a tettes és a lopott holmik megkerülhessenek.

A városi főjegyzőtől az eset közlése után nyomban megkérdeztem, hogy nem kaphatnék-e unokájának eltűnt ruhájából maradék szövetmintát és nem tudhatnám-e meg, hogy ki és hol varrta a ruhát? A főjegyző azt válaszolta, hogy keressem fel menyét a lakásán, aki az egész ügyben felvilágosítással fog szolgálni.

Elmentem Preiszenbergerné lakására, aki, amikor mintát kértem tőle, azt mondotta, hogy ez nagyon nehéz és rejtélyes ügy, ki tudja, hogy hol és miként lopták el a ruhákat és azt nem szeretné, ha a csendőrök bárkit is ártatlanul meghurcolnának. Felvilágosítottam, hogy az eset, ha nehéz is, annak kiderítése nem teljesen reménytelen, ne aggódjon ártatlanok meghurcoltatása miatt és a köz, valamint saját érdeke szempontjából is kértem újból, hogy adjon át nekem a ruha maradékszövetéből egy darabot, hogy hozzákezdhesünk a nyomozáshoz, amit bizony szivesebben vezetünk volna be mindjárt a lopás felfedezésének napján. Preineszbergerné eleget tett felszólításomnak, átadta a maradék szövetdarabot, majd amikor megkérdeztem, hogy hol és kivel varratta a ruhát, elmondotta, hogy azt egy Emmuska nevű varróleánnyal készítette varrodában, ahová több varróleány jár dolgozni. Elkészöntem a törvényszéki bíró nejétől, azután hozzáálltam a munkához.

Emmuskát meglestem, amikor a varrodába ment és hogy társai előtt feltűnést ne keltsék, menet közben megdicsértem, hogy milyen szép, izléses ruhákat szokott varrni. A rövid bizalomkeltő beszélgetés után megkérdeztem, hogy ugye Preineszberger Jolánkának is varrt ruhát, vajjon felismerné-e azt, ha meglátná? Emmuska határozott igennel felelt. Erre felkértem, hogy legyen olyan szíves vásár- és ünnepnapokon figyelje meg a templomba járó 14—16 éves leányokat s ha valakin meglátná a kérdéses ruhát, azt bizalmasan és minden feltűnés nélkül tudassa velem. Kéréssemnek készséggel tett eleget. A megfigyelés azonnal megkezdődött és rövidesen az alábbi eredménnyel végződött.

November 2-án délután 2 órakor, ellenőrző szolgálatom közben, nagy örömmel közölte velem bizalmasan Emmuska, hogy november 1-én Mindszentek napján a görög kath. temetőben meglátta a maga varrta és ismeretlen módon eltűnt ruhát, még pedig egy Faluszlatinán lakó vasutas leányán, Portás Matildon.

Erre az értesülesemre magamhoz vettem Tóth Antal csendőrt — jelenleg nyug. áll. tiszthelyettes — azzal a szándékkal, hogy felkeresem Faluszlatinán Portásékat.*) Ott azonban nem találtuk őket, mert október 31-én átköltöztek Máramarosszigetre. Máramarosszigeten sikerült hamarosan megtudni a közelebbi címüket. Estefelé 5—6 óra tájban állítottunk be az áthelyezett vasutas új lakásába s az első személy, akivel találkoztunk, Matild volt. Minden kerülgetés nélkül felszólítottam a leányt, hogy mutassa meg azt a ruhát, amelyben Mindenszentekkor a temetőben volt. A leány a nyitva állott szekrényből kivette a ruhát és megmutatta. Édesanyja is jelen volt, aki minden megkérdezés nélkül nyomban megjegyezte, hogy a ruhát Matild varrta,

*) A család nevét megváltoztattuk. Szerk.

Mária Terézia végrendeletében a hadsereg minden egyes tagjának, a legmagasabb rangútól a legalacsonyabbig, az illető egy havi pénzbeli javadalmazását hagyta örökségül.

a szövetet saját maga vette Szatmáron. Anélkül, hogy ügyet vettem volna az asszony szavára, megkértem a leányt, hogy mutassa meg az imakönyvet, a takarót és a kést is, amit kapott. Az imakönyvet és a takarót előadta, a késről azonban mit sem tudott.

A leány édesanyja közben a szobából a kamrába ment, ott felkapott egy sárga bőrből készült kéziböröndöt s azzal kifelé szaladt. Tóth csendőr intésemre az asszony után sietett és látta, hogy az asszony a sertésól tetején elhelyezett tyúkketrecbe dobta a bőröndöt, amit azonban felszólításomra újból előkotorászott és nekünk átadott.

Felismerve a helyzetet, láttam azonnal, hogy itt valószínűleg nemcsak egy ruháról és imakönyvről lesz szó és nyomban megkezdtem a házkutatást.

Az egyik szekrény fiókjában egy fényképezőgépet találtam, amelyre Portásné azt jegyezte meg, hogy azt János nevű vasutas fia rendelte, szeretne megtanulni fényképezni, a számlát a fia magánál hordja. Tovább kutatva, az egyik ágy szalmazsákja alatt két nagy darab finom cipőbőrt találtam, ennek láttára Portásné a szobából kiugrott s a kerteken át futásnak eredt. De nem futhatott messzire, mert járőrtársam csakhamar nyakoncsipte és visszahozta. A megrémült asszony védekezésül azt adta elő, hogy a bőröndöt úgy, amint van, üresen a Tiszaparton találta, a bőrt pedig a vasúti pályán, azok valószínűleg szállítás közben kihultak a vasúti kocsikból. A további kutatás folyamán a bőrönd tartalmából a kamrában megtaláltam egy katonatiszti sárga bőrderékszíjat és egypár felkötős sarkantyút. Portásné most már annyit beismert, hogy a derékszíjat és a sarkantyút a bőrönd oldalán lévő, késsel vágott nyíláson vette ki, más tárgyat azonban nem talált benne. Portásné, nehogy János fiával — ki mint fékező a vasútnál szolgált — tudassa a történetet, őrizetbe vettem.

Portás János másnap reggel 7 órakor egy tehervonattal érkezett Máramarosszigetre. Az állomáson nyomban őrizet alá vettem. Édesanyja őrizetbevételéről és az eredményes házkutatásról mit sem sejtett.

Őrizetbevételét azonnal közöltem az állomásfőnökséggel, hogy helyettesítése iránt intézkedés legyen tehető.

Portás János kezdetben mindent tagadott, de midőn felmutattam a talált tárgyi bizonyítékokat, cselekményeit töredelmesen a következőképen ismerte be:

Szeptember 7-én 23 órakor tehervonattal több vasutas társammal megérkeztünk a máramarosszigeti vasúti állomásra, onnan ki-ki a maga útján hazament. Útközben azonban visszatértem a vasúti állomás máházó helyiségébe, ott megláttam a ruhakosarat, arról a pecsétet eltávolítottam, a nálam volt kulcsokkal a lakatokat kinyitottam és a női ruhát, a takarót, az imakönyvet és a gyöngyháznyelű zseb-kést kivettem. Ezután a lakatokat újból lezártam, zsinaggal átkötöttem a kosarat és viasszal lepecsételtem. A kivett tárgyakat hazavittem és otthon azokat, a kés kivételével, Matild hugomnak adtam, azzal, hogy a holmikát úgy vásároltam. A kést magamnál tartottam.

A kést a nyomozás során át is adta.

A fényképezőgépet pedig ugyancsak 1912-ben loptam, mikor a Visó völgytől Borsáig épített állami vasútvonal át vételére kirendelt bizottság Máramarossziget felé utazott. A bizottság egy II. osztályú fulkében utazott, az egyik bizottsági tag levetette a kabátját s azt felakasztotta, egy észrevétlen pillanatban a kabát belső zsebéből kiemeltem a fényképezőgépet.

Az utazóbőröndöt más alkalommal loptam. Egyik személyvonat II. osztályú fulkéjében Galiciából Debrecen felé átutazott egy tűzérzész, aki elaludt s ezt az alkalmat használtam fel bőröndjének ellopására.

A bőrt pedig egyik tehervonatról loptam.

Ezekután édesanyját, kinek őrizetben tartásáról fia még mindig nem tudott, feljelentés mellett szabadon bocsátottam, míg Portás János 23 éves vasúti fékezőt és jegyvizsgálót, ki éppen kalauzá váló kinevezése előtt állott, elfogtam és tényvázlattal átadtam a máramarosszigeti kir. ügyészségnek. Az utazótáska és a cipőbőrök tulajdonosai után a legszélesebb körű nyomozást vezettem be, azonban, sajnos, nem sikerült nyomára akadnom a károsoknak.

A híroság a kézrekerült tárgyi bizonyítékok alapján Portást több rendbeli lopás büntette miatt, figyelembe véve a vádlott büntetlen előéletét, 8 és $\frac{1}{2}$ hónapi börtönre és hivatalvesztésre ítélte, míg édesanyját, mint bűnpártolót, 1 és $\frac{1}{2}$ hónapi börtönre.

*

Az eset már 16 évvel ezelőtt történt, de okulására szolgálhat fiatalabb bajtársaknak oly esetekben, amikor bűnjel nem áll rendelkezésre és a nyomozó csendőr kizárólag leleményességére van utalva. A leleményesség pedig abban áll, megtalálni a módot és eszközöket, melyek eredményre vezethetnek. Ez esetben a varrónő felkeresése, bizalmának és rokonszenvének megnyerése és az általa hűségesen teljesített hosszantartó megfigyelés.

Elöléptek: A m. kir. szombathelyi III. kerületben törzs-ormesterré: *Bebes László és Samu Ferenc* örmesterek. Örmesterré: *Kiss Lajos II., Jordanics Lajos, Kovács Sándor III., Fülöp József, Jóna Károly, Orbán Vendel és Koltai Lajos* csendőrök. — A m. kir. pécsi IV. kerületben törzsörmeslerré: *Bors József* örmester. Örmesterré: *Bitter János, Ágoston József, Bánovits György, Csengődi Pál, Horváth Mihály, Kupi István, Major Gábor, Molnár Pál, Sámson László, Szücs Sándor, Nyirati György, Zabb István, Kardos István, Göntér Ferenc, Kalló József, Nagy Pál II., Bagi István és Brezsnay György* csendőrök. — A m. kir. szegedi V. kerületben törzsörmeslerré: *Csernák Sándor* örmester. Örmesterré: *Mészáros János IV., Polyák István, Simon Zsigmond, H. Tóth Lajos, Lengyel József és Fazekas Imre* csendőrök. — A m. kir. debreceni VI. kerületben törzs-ormesterré: *vitész Jakab Miklós, B. Nagy István, Oláh András, Salamon Sándor, Fodó István, Bede József, vitész Kolozsbosi Gyula, Polgár István, Huszti Imre, Czibere Miklós, Szücs József, vitész Kéki Gyula, Karácsony András és Károlyi Imre* örmesterek. Örmesterré: *Kiss Sándor II., Marján György, Orosz László, Nagy Gábor, Nyikos Imre, T. Lippai Lajos, Szilágyi Lajos, Kozma Antal, G. Kovács Gábor, Fejes Imre, Bakonyi István, Sántha József, Laczkó József, Tasnádi Dániel, Kárándi Imre, Petrus István, Gali Péter, Bertalan József, Kiss Imre II., Szijjártó Lajos, Ács Lajos, Katona Dániel, Csontos József, Rácz Károly, Nagy Zsigmond, Varga Károly, Balog Géza I., Varga Gyula, Aranyi Imre, Koszta László, Karácsony Sándor, Papp József, Czimmer József, Furkó Gáspár, Bakos Gyula és Juhos Benjámin* csendőrök.

Halálra ítelt csendőr. Lapunk folyó évi 2-ik számában hírt adtunk arról a szomorú esetről, amely január 4-én történt a zalamegyei Nemesnép községben. *Ederics József*

örmester és *Bujtás József* csendőrből állott szentgyörgyvölgyi örsbeli járőr Nemesnép községben szolgálat közben egy kocsmába tért s ott megittasodott. A kocsmából kijövet a járőr tagjai valami csekélységen összeszólalkoztak, mire a másodcsendőr részeg fejjel lekapta a válláról a puskáját és a járőrvezetőjét agyonlötötte. *Bujtás* csendőr tettének elkövetése után elmenekült, de hamarosan elfogták. A szombathelyi honvéd törvényszék most tárgyalta *Bujtás* csendőr ügyét, akit gyilkosság és függelemsértés büntetében bűnösnek mondottak ki és ezért *kötél általi halálra* ítélték. Ha máson nem, legalább az ilyen rettenetes eseteken okuljanak a szesz rabjai.

Hazai Imre szds. legújabb füzeté: *Irányzási gyakorlatok géppuskával.* A legfontosabb gyalogsági gépnek, a géppuskának és a könnyű géppuskának kezelésében való kiképzés már az összes fegyvernemeknél általános kiképzési feladat. A lökiképzés eredményessége és jósága az előkészítő oktatás tervszerű alaposságán épül fel, amelyhez azonban szabályzataink csupán támpontokat és irányelveket nyújtanak. Gyakorlati útmutatás hiányában a csapatnál ennek a kiképzési ágnak a tervszerű felépítése az oktató részéről bizonyos fokú gyakorlati tapasztalatot igényel, ahol pedig ez hiányzik, ott az anyagot csak fáradságos utánjárással lehet összegyűjteni.

A kiképzés munkáját kívánta lényegesen megkönnyíteni *Hazai Imre szds.*, a *Csendőrségi Lapok* munkatársa, amikor egy évtizedes gyakorlati tapasztalatai alapján az: »Irányzási gyakorlatok géppuskával« című segédletét összeállította.

A segédlet a géppuskával végrehajtandó előkészítő oktatás anyagát öleli fel s azl teljes terjedelmében tárgyalja. Különös figyelmet érdemel az oktatási mód, amely kizáróan gyakorlati fogásokon és tapasztalatokon alapszik.

A segédlet a géppuskával foglalkozóknak nélkülözhetetlen kézikönyve, amelynek úgy oktatási, mint önképzési célból történő használata az ismeretgyarapításnak eredményes eszköze.

Jóllehet a csendőrség felszereléséből hiányzik a géppuska, mégis, ennek a legfontosabb gyalogsági gépnek a közelebbi ismerete testületünk tagjaira nézve is csak előnyös lehet, erre a célra pedig a segédlet rendkívül alkalmas. Ára 1 pengő 20 fillér. Megrendelhető a szerzőnél: *Hazai Imre szds.* Budapest, Citadella laktanya.

A »Lipa« szépirodalmi folyóirat legújabb száma *Péchy-Horváth Rezső* szerkesztésében most jelent meg. Az V. évfolyamát élő, tartalmas, erősen hazafias szellemben szerkesztett irodalmi lap sok szórakoztató és élvezetes közleményt tartalmaz és ezért melegen ajánljuk olvasóink pártfogásába. A csendőrség tagjainak tetemes előfizetési kedvezmény. Szerkesztőség és kiadóhivatal: *Békéscsaba, Árpádsor 96.*

Házasságot kötöttek: A budapesti I. sz. csendőrkerületnél: *Balázs Vince* tiszthelyettes *Erős Erzsébet*t Pest-erzsébeten; *Negyela József* törzsörmester *Enyedi Rozáliával* Tiszaföldváron; *Szász Márton* törzsörmester *Szárucz Katalinnal* Nagyoroszipan. — A pécsi IV. sz. csendőrkerületben: *Lakatos György* törzsörmester *Veinczeisz Máriával* Keszűben; *Hilz János* örmester *Kocsmár Lidiával* Kövesden. — A szegedi V. sz. csendőrkerületben: *Garai Márton* örmester *Vincze Ilonával* Gyomán; *Gálfi Lajos* örmester *Kelemen Máriával* Bócsán.

Disz-tollforgók, válogatott szép tollakból, tartósan kötve, igen szép és dús kivitelben darabonként 10 pengőért kaphatók *Vlahina Mihálynál* (Budapest, I., Böszörményi-út 21.). Használt tollforgók átkötése darabonként 1 pengő, ha ki kell egészíteni, 3 pengő. Új tollforgó kötése beküldött nyers tollakból 4 pengő.

Cikket nemcsak a csendőrség tagjaitól, hanem bárkitől elfogadunk s azt közlés esetén megfelelően honoráljuk. A lapunkban megjelent közlemények tulajdonjogát fenntartjuk, azokat tehát beleegyezésünk nélkül nem szabad utánnymatni. — Kéziratokat nem adunk vissza. A közleményeket kérjük az ivnek csak az egyik oldalára, félhasábosan és írógéppel vagy könnyen olvasható írással írni. Kéziratok sorsárol csak a szerkesztői üzenetek között adunk választ, azért kérjük mindig megírni, hogy milyen jelige alatt válaszoljunk. — A szerkesztői üzenetekben mindenkinek válaszolunk, levelet nem irunk. Jeligéül kérjük kisebb helységek neveit választani, mert az azonos jeligékből származó félreértéseket csak így lehet elkerülni. Ha jelige nincsen megjelölve, az érdekelt nevének kezdőbetűit és az állomáshelyét használjuk jelige gyanánt. Közérdekű kérdésekre a „Csendőr Lekszikon“ rovatban válaszolunk. Előfizetni csak legalább félévre lehet. A csendőrség tényleges és nyugállományu legénységi egyénei az előfizetési ár felét fizetik. Az előfizetéseket kérjük pontosan megújítani, mert a felszólítás költségét külön felszámítjuk. — A nekünk szánt pénzküldeményeket kérjük a Nemzeti Hitelintézet Budapest-krisztinavárosi fiókjának (Budapest I., Krisztina körút 141) 1672. számú csekk számlájára befizetni, a csekkre pedig feljegyezni, hogy a befizetés a Csendőrségi Lapok javára történt. — A hozzánk intézett leveleket így kell címezni: „A Csendőrségi Lapok szerkesztőségének, Budapest I. ker., Vár, Országház utca 30. szám“.

Ébresztő. 1. Az esztendőnek téli és nyári időszakra való beosztását a csendőrségi szolgálat szempontjából a Szut. 257. pontja szabályozza. Vonatkozik ez a napirendre s általában minden utasításra, rendeletre vagy parancsra, amely a téli vagy nyári időszak között különbséget tesz. 2. Vitézségi érmek s általában mindennemű kitüntetés, jelvény viselésére csak az jogosult, akinek azt adományozták; a viselési jogot senki sem örökölhethet, tehát a várományos vitéz sem az apjától. A vitézi rendbe tartozást s így a »vitéz« elnevezést azonban az apától az elsőszülött fiú örökli, ha arra méltónak mutatkozik. Méltatlan volna erre a fiú akkor, ha olyan magatartást tanusítana, ami a vitézi rend törvényeivel és alapvető elveivel ellenkezik. El sem képzelhető pl., hogy egy ifjú, aki a vitéz apának ugyan elsőszülött fia, de büntetett előéletű vagy erkölcsstelen életet él, avagy a társadalomra veszélyes egyén, várományos vitéz lehessen. A vitézi rendnek minden egyes tagja feltétlenül nemzethű, derék magyar ember s ha a fia, valamint annak a fia s így általában az utódok az ő nyomdokain haladnak, a mindenkor! elsőszülött fiú a vitézi rend tagja lesz. Bármennyire bátor és vitéz volt is valaki a harctéren, még sem lehet a vitézi rend tagja, ha a háborút követő időkben nemzetellenes magatartást tanusított. A »várományos« elnevezés értelme benne van a szóban: a fiúra vár az apa vitézi címe és hivatása. Telkes vitézek után, ha fiú utód nélkül halnak meg, az elsőszülött leány is, lehet várományos vitéz, illetve nem a leány, hanem annak a férje, aki azonban ebben az esetben köteles a felesége nevét felvenni.

V. J., Marcali. 1. A Szut. 21. mellékletének 4/b. pontja ugyan öngyilkosság esetében csak akkor rendeli az előírt jelentések megtételét, ha a csendőr meghalt. Vagyis, ha szösz szerint vesszük a Szut. eme rendelkezését, a csendőr öngyilkosságát csak akkor kell rendkívüli eseménynek tekinteni s e szerint bejelenteni, ha azonnali halállal jár. A mi felfogásunk szerint azonban a csendőr öngyilkosságában nem a halál bekövetkezése, hanem az öngyilkosság ténye a rendkívüli esemény s így a Szut. 21. mellékletének említett pontja szerint kell a jelentéseket megtenni akkor is, ha az öngyilkosságot megkísérelt csendőr nem halt meg azonnal.

2. A hadifogságban töltött katonai szolgálati idő a nyugdíjba beszámít, ha a katonai és a csendőrségi szolgálat között nincs megszakítás.

Erdeklődők. Válasz a lekszikon rovatban.

Régi sir, K. L. cs. A vámörséghez most volt felvétel, de nagyrészt csak a már régebben előjegyzettek kerültek sorra. A felvételeket azonban már beszüntették s újabb felvételek legjobb esetben is csak hat hónap múlva lesznek. A kérvényét azonban ennek ellenére is beadhatja bármelyik vámör kerületi parancsnoksághoz; ha a feltételeknek az iratai szerint megfelel, előjegyzésbe veszik s a legközelebbi felvételek alkalmával döntenek a kérvénye sorsa fölött. A kérvényt szolgálati úton már most is beadhatja, nem kell megvárnia a leszerelését. Azt azonban bizonyára ön is tudja, hogy a kötelezője letelte előtt a csendőrségtől nem mehet át a vámörséghez. Az viszont nagyon is kérdéses, hogy ugyanakkor, amikor a csendőrségtől leszerel, lesz-e a vámörséghez felvétel. Kivételes szerencse kell ahhoz, hogy valaki ugyanakkor jusson be a vámörséghez, amikor a csendőrségtől leszerelt. Már pedig ennek a körülménynek igen nagy a jelentősége, mert a csendőrségnél elért rendfokozatát csak akkor tarthatja meg, ha közvetlenül léphet át a vámörséghez. Ezt előre kiszámítani nem lehet s a kockázat sokkal nagyobb, mint a siker reménye. Ha az átlépése nem közvetlen, akkor a rendfokozatát nem tartja meg, nyugdíjába azonban a csendőrségnél töltött idő beszámít, ha a vámörséghez a csendőrségtől történt leszerelését követő 30 napon belül lépett át. Az illetékek körülbelül azonosak a csendőrségi illetékekkel. Ha az átlépése közvetlenül sikerülne, szakaszvezetői rendfokozatot kapna, ami a »csendör« rendfokozatnak felel meg. Ha a kérvényét szolgálati úton terjeszti fel, az okmányai csatolásáról előjáró parancsnokságai gondoskodnak. Ha azonban a kérvényt leszerelés után adja be, természetesen benyújthatja közvetlenül a vámör kerületi parancsnoksághoz s akkor csatolnia kell a születési anyakönyvi kivonatát, erkölcsi bizonyítványát.

Napoleon császár. Lapunk f. évi 7. számában »Ignarus« jelígre küldött üzenetünk a fennálló utasításokkal, illetve

rendeletekkel nem ellenkezik s így az téves nem lehet. A közigazgatások vezetésére vonatkozó utasítás III. fejezet 13. pontjának 6. bekezdése szerint a kórházban levők napi-betétjére nézve az Illetékszabályzat 45. és 46. §-ai értelmében kell a leszámolást eszközölni. Az Illetékszabályzat eme paragrafusainak helyébe azonban a 16.300/VI. b. 1920. sz. B. M. rendelet 38. és 54. §-ai léptek, e helyen pedig a kórházban levők napi-betétjére vonatkozólag nincs intézkedés. Olyan rendeletet sem ismerünk, amelyik ezt a közigazgatási kérdést bármiféleképpen is szabályozná, az Illetékszabályzat hivatkozott rendelkezéseit tehát hatályon kívül helyezetteknek kell tekintenünk. Hogy esetleg egyes parancsnokságok a kérdést helyileg miként szabályozták, arról nekünk tudomásunk nem lehet s így válaszuk megadásánál azt nem is vehettük figyelembe. Természetes viszont, hogy amennyiben ilyen helyileg szabályozó parancs léteznék, irányadónak azt kell tekinteni.

Duna. 1. Válasz a lekszikon rovatban. 2. A Szut. 4. mellékleteként kiadott napirend szerint szombat kivételével a délutáni foglalkozás tárgyai: katonai (lovarda) gyakorlatok, tanulás, írásbeli feladatok kidolgozása, térképrajzolás, parancsok felolvasása. Hogy ezek közül a tárgyak közül melyiket melyik napon s mennyi ideig kell elővenni, arra nézve szabályozó rendelet nincsen, de nem is lehet, mert csak az őrsparancsnok tudja, melyik napon hány embere van otthon, azokkal milyen foglalkozást lehet és kell tartatnia. Természetes, hogy nem tart katonai gyakorlatokat olyankor, ha csak egy embere van otthon. Katonai gyakorlatot hetenkint legalább egy délután tartani kell, de ha az őrsparancsnok vagy a magasabb előjárók annak szükségességét látják, annyiszor gyakorlatoznak hetenkint, ahányszor az őrsparancsnok, illetve a magasabb előjárók azt elrendelik, illetve ahányszor ennek a rendelkezésnek a foganatosítását a közbiztonsági szolgálati viszonyok megengedik. A napirend ama rendelkezését, amelyik a délutáni foglalkozások anyagát meghatározza, semmi esetre sem lehet úgy értelmezni, hogy a felsorolt összes foglalkozásokat és tárgyakat minden délután végig kell venni, hanem csak felváltva közülök egyet, legfeljebb kettőt.

T Á R O G A T Ó

a legkönnyebb fuvóhangszer! Saját találmány! Óvakodás utánzatoktól! mert mind melyek nem gyáramból erednek, silány, külföldön készült utánzatok. Hegedűk, Trombiták, Harmonika és az összes hangszerek és hurok legfinomabb kivitelben szállítja az

ELSŐ MAGYAR HANGSZERGYÁR

STOWASSER kir. udvari szállító

Budapest, II., Lánchíd u. 5.

Kivánatra árjegyzék bérmentve.

Az egyedüli magyar hangszergyár az országban, Csendőröknek kedvezményes részletfizetés!

Csendőrségi szállító!

Khaki posztó, Loden, szintartó gyapju, a legerősebb strapára, méterje — — — — — 15.20 P
 Ugyanaz „Herkules Loden” minőségben — — — — — 17.— „
 Khaki kammgarn, szintartó, tiszta gyapju — — — — — 18.50 „
 Ugyanaz extra finomban — — — — — 22.50—25.— „
 Csendőrkalap-toll, valódi kakastoll, csak dupla, dus kivitelben van raktáron. tollforgótokkal együtt 7.60 „
 a 40 év óta fennálló és a csendőrségnél elismert

M Á R E R

egyenruházati intézetében

Budapest, VIII., Baross-tér 9.

a Keleti p.-udvar érkezési oldalán, a Baross-szoborral szemben.

Telefon: József 321—78.

Egyenruhák külön mérték után 3—6 havi hitelle.
 Egyenruha-szabóságom és sapkaműhelyem a helyszínen személyes szakképzett vezetésem mellett működik.

A világmárkás „REX” kerékpárok

és a legkiválóbb német Central-Bobbin varrógépek egyedi magyarországi főelárusító helye:

REX Kerékpár és Varrógépkereskedelmi Vállalat Budapest, IV. ker., Petőfi Sándor utca 6. szám, félemelet.

Véglegesített csendőröknek a legelőnyösebb részletfizetési kedvezmény.

Saját készítményű BÚTORAIMAT

malmenlességgel engedélyezek. **MÜLLER LAJOS** bútorgyáros Dohány-u. 37

Cyári telefon: 980—95.

—o— Mintaraktár telefon: J. 373—18.

HEGEDŰ, VIOLA, CELLO

és alkatrészei kvintiliszta hangversenyhúrok **TÓTH (KOMÁROMI és TÓTH)** művészhegedűépítőnél, IV., Kossuth Lajos-u. 10. Elsőrangú művészhegedűépítő műterem. Csere, vétel, becslés, művészi javítás, kedvező fizetési feltételek. Művészek és tanárok bevásárló helye. Általam épített hegedűn nagyszámú okl. hegedűművész és tanár hangversenyez. Saját érdekében kérjen díjtalan prospektust.

Vadvirág. A nevét elfelejtette a levelé alá írni, névtelen levélre pedig elvből nem válaszolunk.

Kaposvár. Finomabb *posztóból* készült magánruházat viselése meg van engedve, de annak természetesen teljesen szabályszerűnek kell lennie. A tömegbeli ruházat azonban olyan szép és kitűnő anyagból készül, hogy igazán kár még drágább anyagra pénzt költeni.

R. A m. kir. közigazgatási bíróság 1898. évi 1567. sz. ítéletével kimondotta, hogy valamely szolgálati idő beszámításának kérdése előzetesen el nem dönthető, hanem csakis a nyugdíjigény esedékessé válta idejében bírálható el. Most tehát ne kérje, mert nem is kérheti, a megszakított szolgálati idő beszámítását. Megszakítása ugyanis tulajdonképpen nincs, a rendőrséghez és onnan a csendőrséghez közvetlenül lépett át. Kérje szolgálati úton azt, hogy a rendőrségi szolgálata állományparancsban való letárgyalás után anyakönyvi lapjába bevezetessék. Ha ez megtörténik, nyugdíjaztatása alkalmával a rendőrségi szolgálatát a jelenleg fennálló szabályok értelmében minden külön kérelme nélkül be fogják számítani.

Nemzeti zászló. 1. A közeljövőben ez is meg lesz. Az eddigi kivételek okát itt nem tárgyalhatjuk. 2. Ha van rá pénze, motorkerékpárt vehet anélkül, hogy erre engedélyt kérne. Ha azonban azt a laktanyában akarja elhelyezni, e tekintetben kérje előre őrsparancsnoka engedélyét. 3. Csizmát sem adnak le a csizmaanyaggal s mégis megcsináltatja. De nem köteles pótolni. A gumisarok nincs rendszeresítve, de a magánlábbeliken való használatára általános tiltó rendelkezést sem ismerünk. Amennyiben tehát az előjáróknak nincs ellene kifogásuk, a magánlábbeliken a gumisarkot viselhetik. Szolgálatban azonban semmiképpen sem. Erre a gumisarok nem is alkalmas, mert a terepen gyorsan tönkremegy s nincs szomorúbb látvány, mint egy félretaposott gumisarok. Az viszont tény, hogy társaságban, ahol a könnyed mozgást a férfitől is elvárják, e téren a gumisarok hasznos szolgálatokat tehet. 4. A Szut. 578. pontja értelmében engedélyezhető 24 órás eltávozás eshetik akár hétköznapra, akár vasárnapra. Ez magától az engedélyt kérőtől és természetesen az őrsparancsnoktól függ, aki az engedélyt

a szolgálati érdekek figyelembevételével a saját belátása szerint adja meg. Ha az őrsparancsnok az eltávozásokat következetesen csak vasárnapra engedélyezi, még abban az esetben is, amikor a szolgálat a hétköznapi engedélyezést is megengedné, akkor helytelenül magyarázza az utasítást avagy túlszigorúan veszi a dolgot. De mert az eltávozási engedélyjegyeket minden hó végén a szárnyparancsnoksághoz fel kell terjeszteni, a szárnyparancsnoknak módjában áll az őrsparancsnokot e tekintetben is ellenőrizni s ha a beavatkozásnak szükségét látja, akkor be is avatkozik. 5. A Fegyver- és Lövészet 6. §-a értelmében a lövedéket és tölténytárat időnkint fegyverkenőccsel itatott ronggyal át kell törölni. A töltények hüvelyét, különösen a fenekét bezsírozni nem szabad. Ennyit mond az utasítás, szidólról nem beszél. Azzal tehát a töltényeket tisztogatni nem szabad, de hiszen az köztudomású is, hogy a szidó és a hozzá hasonló szerek a velük tisztogatott anyagokat koptatják, marják. Ez nem árt az ablakilincsnek, de ártana a tölténynek, ahol aránylag kis rongálásoknak is kedvezőtlen elváltozások lehetnek a következményei.

Tavas. A fenntartási pótlék iránti kérelmeket mindig a belügyminiszter úrhoz kell felterjeszteni, a kérelmet a gazdasági hivatal csak akkor utasíthatja vissza a saját hatáskörében, ha a pótlék folyósításának feltételei nem forognak fenn. Hogy az Önök kérelmét miért utasították vissza, azt mi nem tudhatjuk, annyi azonban bizonyos, hogy Önnek, aki egyedül tartja fenn a közgazdálkodást, a fenntartási pótlékot a belügyminiszter úr feltétlenül engedélyezné. A fenntartási pótlék összegét a belügyminiszter úr esetről-esetre állapítja meg.

Bereg. Ha a gazdasági hivatal a kincstári, illetve tömegbeli csizmákat patkó nélkül adja ki, akkor Ön nem köteles azokra patkót veretni. Minden ruházati tárgyat úgy kell viselni, ahogy azokat kiadják.

B. T. 1. Nem lehet kivenni a leveléből, hogy mit akar tudni. 2. Sajnos, erre semmi lehetőség sincs.

Harcos. A csendőrség egyes szolgálati ágai között az egyéni munkateljesítmény szempontjából tényleg nehéz párhuzamot vonni. Egészen mindegy az, hogy valaki az őrsön

Világceg: Sternberg

királyi hangszergyár BUDAPEST

Rákóczi út 60. — Képes árjegyzék ingyen

Világmarkás **kerékpárok, varrógépek**

gramofonok legolcsóbban, részletre is

LENGYEL Gépáruház Bpest, Jókai-u. 1.

OPERA

RUHÁZATI VÁLLALAT

BUDAPEST, ANDRÁSSY-ÚT 20. SZ.

AZ OPERA MELLETT.

Férfi és női ruházati cikkek, vásznak, selymek, fehérneműek, szőnyegek a csendőrség tagjainak készpénzárban, **8 havi részletfizetésre**

Végre
megjelent
a

Stoewer írógépek
hordozható modellje

Páratlan } **sajtott acélváz**
ujtások: } **kiemelhető betűkarok**
                  } **leemelhető kocsi**

A csendőrség tagjainak legkedvezőbb árak és feltételek!

Saját érdekében kérjen ajánlatot a vezérképvisellettől:

V., Vilmos császár-ut 60.

TELEFON: 248-65.

dolgozik-e vagy a gazdasági hivatalnál, ha a kötelességét becsülettel megteszi, mind a kettő egyformán értékes és hasznos tagja a testületnek. Miután azonban a csendőrség hivatása az, hogy közbiztonsági szolgálatot teljesítsen, természetesen, hogy a közbiztonsági szolgálatot, mint amelyért az állam a csendőrséget egyáltalában fentartja, minden más szolgálatnál fontosabbnak és előbbrevalónak kell tekinteni, mert a csendőrségnél létező minden más szolgálati tevékenység csak segítője, kiegészítője lehet a közbiztonságnak, eltekintve attól, hogy a közbiztonsági szolgálat fizikailag is a legmegerőltetőbb. Mi vagyunk az elsők, akik irodai segéd-munkásaink páratlan szorgalmát és teljesítményét elsimerjük és méltányoljuk, de azt mindenkinek el kell ismernie, hogy mégis csak könnyebb 8-tól 2-ig irodában dolgozni, mint egy örsöt vezetni, irodáért, legénységért, közbiztonságért, kiképzésért és nem tudjuk még miért felelni s azonkívül — habár redukált óraszámmal — még külszolgálatot is teljesíteni. Ezt bizonyítja az is, hogy külszolgálatból mindenki szívesen megy irodába, de fordítva már nem igen. Kérdéseire egyébként: 1. Most nincs szó róla, de nem lehetetlen, hogy idővel lehetséges lesz valamit elérni. 2. A katonai szolgálati jel csakis csapatszolgálat után illetékes, gazdasági szolgálat után nem. 3. Hadiérem nincsen s ilyet jelenleg nem is terveznek. 4. Az említett úr kitüntetészi között a hadiérem nem szerepel, valami mást nézett annak. 5. A Csász. I—II. részében előirt iratcsomózás csakis az örsökre vonatkozik. A magasabb parancsnokságok és gazdasági hivatalok ügyvitelét a kidolgozás alatt álló III. és IV. részek fogják szabályozni.

Szüksz. 27.1. Magyar történelmi, földrajzi meg csendőrségi vonatkozású rajtvényt szerkesszen, amiből tanulhatnak a bajtársai. Ez nem felel meg. 2. Valószínű, hogy be fog számítani, de hogy mikor, azt most még nem lehet tudni. Pénzügyi akadályai vannak. 3. Hogy a jelenleg kibocsátott nősülési tilalom meddig fog fennállani, az a nőkben beálló fogyatéktól függ és kerületenkint változik. A tilalom feloldására egy-két éven belül nem igen lehet számítani, mert a nők száma az engedélyezett létszámot erősen meghaladja.

Tanulságos nyomozások. »Vias.« Sorrendben közölni fogjuk. — »Lécfalva.« Sorra kerül, de csak 3—4 hónap múlva.

Motor. Mire az üzenetet olvassa, valószínűleg már véget is ért.

Fiam vágya. A csendőr tisztikarba való bejutás feltételei: gimnáziumi vagy főreáliskolai érettségi, a Ludovika Akadémia vagy a pécsi Közrendészeti Akadémia elvégzése és a csendőrtiszti szakvizsga letétele. Mindkét akadémia négy évfolyamú, a felvétel felvételi vizsga alapján történik. A bejutás rendkívül nehéz, mert a pályázók száma nagy, a felvételi vizsgát pedig általában csak jeles tanulók képesek letenni. »Elégséges« bizonyítvánnyal pályázni sem lehet. Közvetlenül a polgári életből a csendőr tisztikarba jogvézetséggel sem lehet bejutni. Nem tudjuk, hogy milyen idős a fiú, de akármennyi is, mi azt tanácsoljuk, hogy ne bízsa magát a jószerencsére, hanem nézzen olyan pályát, ahová könnyebben és biztosabban be tud jutni majd, mint a csendőrséghez.

Egy szemlélő. A közlemény más lapban is megjelent, nem közölhető.

Közszellem. Kérdésére részletes választ talál lapunk múlt számának vezércikkében.

Öpk. Nincs sehhol előírva, tehát nem köteles.

K. J., Szeged. Kedves dolog, közölni fogjuk, de csak később, mert nagyon sok a közlésre váró régebbi kéziratunk.

Besenyő. Olvassa el lapunk 1924. évi 9. számában »F. J. tiszthelyettes, Nagyorosi« jelígre küldött üzenetünket.

Erdők lordja. Olvassa el az 1924. évi 9. sz. Csendőrségi Közlönyben közzétett 120.377/eln. VI. c. 1924. sz. B. M. rendeletet figyelmesen s meggyőződik róla, hogy más kerülethez történt áthelyezése a nősülési kérvény sorszámozása tekintetében semminemű hátránnyal sem jár.

Honvéd üdülő. Elsősorban a honvédség tagjait utalják be s ha van hely, a csendőrség tagjai is beutalhatók. A feltételek ugyanazok máskülönben. Erre vonatkozólag az 1923. évi 4. sz. Csendőrségi Közlönyben megjelent 106.487/VI. b. 1923. sz. B. M. rendelet tartalmaz szabályozó intézkedést, egyebekben a kérdés rendeletileg szabályozást nem nyert.

Hegedű
Harmonium
Tárogató csak itt a valódi
Cimbalom
Harmonika
Citera

és az összes hangszerek, legjobbak, csakis itt a gyárban kaphatók.
Művésziesen javít, legjobb hurokat készít.
Árjegyzéket ingyen küld

MOGYORÓSSY GYULA m. kir. szab.
hangszergyára

Egyedüli magyar hangszergyár az országban

BUDAPEST, VII., RÁKÓCZI-ÚT 71.
Csendőrségnek részletfizetési kedvezmény

BUTOR részletre olcsón VI., **Ó. utca** Budapest **3.**
Postások és rendőrség szállítója.

6—8—10 havi folyószámlahitelre
szelnek, szalngarnitúrák matracok, paplanok,
szőnyegek, sodronyok vasbutorok elsőrendű kivitelben
Budapest, Ráday-utca 38. szám, kárpitos mesternél

A MÁV. és a csendőrség hivatalos szállítója

világhírű **THE WHITWORTH** kerékpárok
csendőröknek **16 pengős havi részletre.** Kerékpár alkat-
részek, lánc, pedál stb. gyári árban, külsők P. 6'80-tól,
belső P. 2'10-től. Új kerékpárok 135 pengőtől kezdve.
LANG IMRE műszerész-mester, kerékpár és gyermekkocsi
gyári raktára, Budapest, Teréz-krt. 3. (sarok üzlet). Árjegyzék 950 képpel ingyen

Ne ügynök utján vegyen.

KERÉKPÁROK
• LEG JOBBAK •
• LEGOLCSÓBBAK •
• KEDVEZŐ •
RÉSZLETFIZETÉSEK
CSENDŐRÖKNEK
• KÜLÖN •
ÁRKEDVEZMÉNY.

BALINT LÁSZLO
KERÉKPÁRKERESKEDE'S BUDAPEST VIII. ÜLLŐI-ÚT 52/b

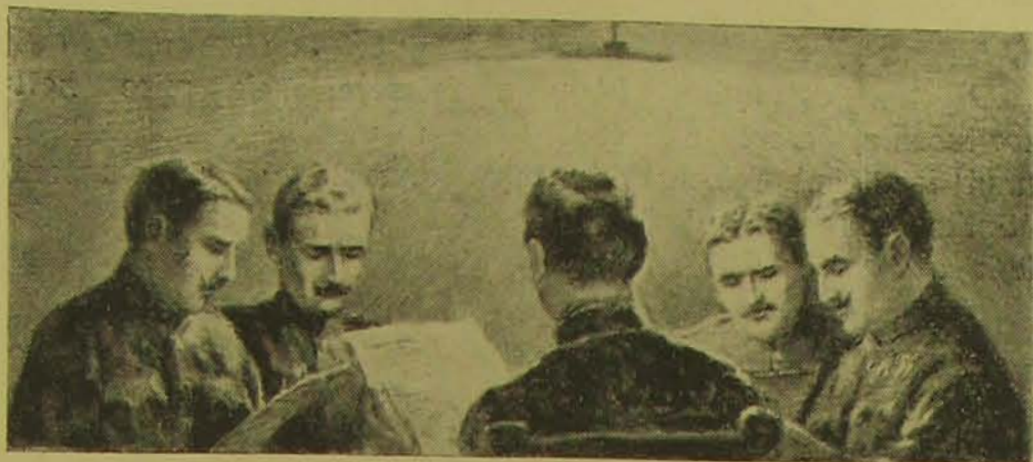
Csendőrségi és más egyenruhák és polgári öltönyök

részletre!

Nagy Kálmán
a Kossuth Lajos-utcai
templommal szemben.

Ferenciek-tere 2, félemelet
Nagy választék angol szövetekben.

Brazilián keresztül.

Irta: **KALETSKY ZOLTÁN.** (10).

November 15-éig maradtunk Manaosban, hol teljesen meggyógyultunk és kihevertük a hosszú út fáradságait. Tizenötödikén reggel a Don-Pedro hajóval elutaztunk. Készpénz-készletünk 7500 Millreis volt és vadászszákmányunk értékes része a tollak, még birtokunkban voltak. Utunkat nagyon kellemesen töltöttük, mivel most már minden veszélyen túl voltunk és vállalkozásunk anyagilag is kielégítő volt. November 23-án Rio de Janeiróba érkeztünk s még aznap este vonattal Sao Paulóba indultunk s 24-én este már oda is érkeztünk. Öreg honfitársam, kit Rioból táviratilag értesítettem, várt az állomáson. Azonnal szállodába hajtottunk, hol késő éjjelig tartott, míg honfitársunkat nagyjában informálni tudtuk kirándulásunk lefolyásáról és eredményéről. Búcsúzás-kor megígérte, hogy reggel jelentkezni fog a tollak ügyében s annak a reményének adott kifejezést, hogy még a holnapi nap folyamán sikerülni fog azokat eladni.

25-én este már egyetlenegy toll és egy paradicsom-madár sem volt birtokunkba, három kiló elsőrendű köcsagtollat 21.000, a másodrendűt pedig (négy és félkilót) 9700, a paradicsommadarakat 100 Millreisért értékesítette.

Mikor a pénz birtokunkban volt, hozzáláttunk a felszá-

moláshoz. Összes készpénzünk 38.000 Millreist tett ki s a csónakot és egy tópuskát kivéve, minden felszerelésünk is megmaradt. A tőkét négy egyenlő részre osztottuk, 9500 Millreist kaptunk egyenkint. Mindhárom társam terve volt, hogy hazautaznak, azért a felszerelés rájuk eső részét 1500 Millreisért megvásároltam tőlük, mert eltökélt szándékom volt, még egy expedíciót szervezni, mellyel Matto-Grosso állam erdeiben akartam vadászni.

Társaim, kikkel annyi viszontagságon mentem keresztül, még öt napig időztek Sao Paulóban, aztán Santosba utaztak, hová én is elkísértem őket, hogy onnan egy német hajóval az Óhazába induljanak. A búcsú érzékeny volt; meg kellett ígérem, hogy expedícióm minden részletéről pontosan be fogok nekik levélben számolni. A hajó utolsó tülkölt, még egy erős kézszerítés, de szólni már egyikünk sem tud, könny csillog a szemekben s én fájo szívvel hagyom el a fedélzetet.

Mikor elszakadva társaimtól, egyedül álltam a parton, éreztem igazán, hogy mennyire összeforrottam velük, mert a legválságosabb időkben is igaz barátoknak bizonyultak.

Elindult a hajó, a fedélzeten állók búcsúzó csoportja összefutott könnyes szemeim előtt. A hajó már messze kint járt a nyílt tengeren, mikor magamhoz tértem merengésemből. Siettem a vasútállomáshoz, hogy még elérjem a délutáni gyorsvonatot, mellyel Sao Paulóba utaztam.

Másnap egy szerény penzióba költöztem és hozzáláttam újabb tervem keresztülviteléhez.

Brazíliai tartózkodásom ideje alatt regéket hallottam beszélni Matto-Grossó államról és annak vadban bővelkedő őserdeiről.

Itt, ezen állam vadonjaiban nagy számban élnek Brazília óriás kígyói, melyeket *sukuri* néven ismer a benszülött. Ezek bőre igen értékes és keresett cikk.

Már amazoni vállalkozásom előtt is kedvet éreztem egy matto-grossói vadászkiránduláshoz, de annakidején még nem rendelkeztem annyi tőkével, hogy egy ilyen vadászat

KIRÁLYI BÉRPALOTA

HALÁSZ GYULA

m. kir. egyenruházati és felszerelési intézete
BUDAPEST, IV., APPONYI-TÉR 1. SZÁM, (félemelet).
Telefon: Automata 833—39.

HALÁSZ GYULA

József főherceg Ő kir.

fensége udvari szállítója

ALAPITVA:

1915. ÉVBEN

M. KIR. EGYENRUHÁZATI INTÉZETE ÉS CSENDŐRTISZTI FELSZERELÉSI CIKKEK ÁRUHÁZA

A Honvédelmi Miniszterium által kiosztott szövetanyagokból I. osztályu munkával készülő ruhadarabokat a következő áron készítem el:

Köpeny	P 64.—	Szalón nadrág	P 24.—
Zubbony	P 48.—	Lovagló „	P 32.—
		Bocskai sapka	5.60

A csomagból hiányzó anyagokért a következő árat számítom:

KÖPENYNÉL: bársonygallér, szegélyosztó, parolin, nagy- és kis-gombok, köpenycsatló . . . . . P 13.60

ZUBBONYNÁL: főtiszti, valódi nikkal aranyozott sujtás, parolin, csillag, nagy- és kis gombok . . . . . P 8.—

ZUBBONYNÁL: törzstiszti . . . P 10.—, tábornoki . . . . . P 16.—

Felhívom a Tiszt urak figyelmét, hogy a nálam készülő ruhákat ne méltóztassanak összetéveszteni az esetleg olcsóbb árat számító alkalmi ruhakészítő alakulatokkal, mert nálam minden ruhadarabot szakemberek készítenek el, akiknek a szakmában már évtizedes gyakorlatuk van.

Nagy raktár speciális sapkáiban. — Dús választék angol zubbony és lovagló nadrág anyagokban, valamint **úri divatszövetekben** és fehérneműekben.

költségeit fedezni tudtam volna, az pedig, hogy pénz- társat kapjak, minden fáradozásom dacára sem sikerült. Annakidején tárgyaltam a dologról egy barátommal, aki hajlandónak is mutatkozott arra, hogy velem tartson, de éppen abban az időben kötött állásban volt, erdöméréseket vállalt és azokkal szabott időre el kellett készülnie.

Most, hogy már tökével rendelkeztem, azt gondoltam, hogy rövidesen nyélbe üthetem a tervemet, de bizony csalódtam. Társakat kaptam volna ugyan, de csak pénz- teleneket, akik csak mint fizetett alkalmazottak voltak haj- landók velem tartani. Ilyen feltételekkel és ilyen társakkal nem akartam útnak indulni, mert nem akartam teljesen ismeretlen emberekkel egy még ismeretlenebb erdőbe menni, mert a hallottak alapján még azt is feltételeztem, hogy válságos pillanatban cserben hagynának. Kis tökémet sem akartam teljes egészében ennek a célnak áldozni, biztosítani akartam magamat az esetleges sikertelenség esetére is.

Hasztalan folytattam tárgyalásokat, már magam is kezdtem lemondani tervezett utamról, mikor egy délután az egyedüli magyar vendéglőben a barátommal találkoztam. Örömmel üdvözöltük egymást, kölcsönösen elbeszéltük távol- létünk idejére esett vállalkozásainkat, melyek gazdagok voltak színes eseményekben. Mikor tervemről részletesen tájékoztattam, örömmel csatlakozott, mert mint mondta, ő is ugyanezt akarta megvalósítani, mert erdömérései alatt látta, hogy vadászattal sok pénzt lehet szerezni.

Rövid tárgyalás után meg is állapodtunk abban, hogy az expedícióhoz ő is csatlakozik és felerészben viseli annak költségeit. Úgy határoztuk, hogy január első napjaiban indulunk el, a vadászat időtartamát két hónapban állapí- tottuk meg. Nagyon örültem, hogy egy embert, kit már előbből is jól ismertem s ki barátom volt, sikerült a tervnek keresztülviteléhez megnyerni. Ő, ki idejének leg-

nagyobb részét az erdőkben töltötte, jól ismerte az ottani viszonyokat és tudta, hogy a felszerelésnek mire kell szorítkoznia, mert az erdőre nem vihettünk magunkkal annyi kényelmi felszerelést, mint annakidején az amazoni vállalkozásunkhoz, mivel itt magunknak kellett azt cipel- nünk az erdők úttalan útjain.

Abban állapodtunk meg, hogy január 5-én fogunk el- indulni, e napig éppen elég időnk volt arra, hogy az elő- készületeket megtegyük. Első dolgunk volt hirdetés fel- adni Brazília egyik legelterjedtebb lapjában, az »Estado di Saõ-Pauló«-ban; embereket kerestünk, kik hajlandók egy erdei vadász-expedícióban résztvenni, akik ismerik a braziliai őserdőket és ott már huzamosabb ideig tartózkodtak.

Nagyon sokan jelentkeztek, de csak két embert szer- zöttünk két hónapra. A szükséges öszvérvetöket a vég- állomáson fogjuk szerződtetni. A vadászoknak havi 300 Millreis fizetést és 20% részesedést kötöttünk ki. Fizetésüket deponáltuk a »Banco Transatlantico Allemán« saõ-paulói fiókjánál, hogy esetleges sikertelenség esetén is biztosítva legyen keresetük. Az emberek vadászoknak lettek alkal- mazva, de vállalniok kellett az expedícióban előforduló min- den más munkát is. Mindkettőt ugyanazokkal a fegy- verekkel szereltük fel, mint magunkat.

A három amazoni tópuskát barátom és a két vadász kapta, én magamnak egy tizenhatos sörétes fegyvert vásá- roltam. Úgy a négy winchestert, mint a forgópisztolyokat is, elosztottuk magunk között. Hogy felszerelésünk teljes legyen, a következőket vásároltuk még: 8 hátzszakot, 8 facont (szuronyhoz hasonló kés, csak jóval szélesebb és hosszabb), 6 foicát (hosszú nyélre ütött balta, melynek sarióalakja van, a vastagabb fákat is ki lehet vele vágni), 8 gyapjútakarót, 4 öszvért, 4 teherhordó nyeret, 8 bör-

A legjobb gyártmányu

GYERMEKKOCSIK

a legdúsabb választékban

HOCHMANN LAJOS-nál

Budapest, VII., Erzsébet körút 4.
Telefon: József 418-90.

Ugyanoll: réz, vas és kerti butórok matracok, paplanok, stb. Vidékre megrendelést azonnal elin- tézünk. — Képes árajánlat díjtalan. Legelőnyösebb fizetési feltételek.

ÓRÁK, ÉKSZEREK

A csendőrség véglegesített tag- jainak kedvező fizetési feltételek

TAUB Budapest, Rákóczi út 90.

(Közvetlen a Keleti pályaudvarnál.)

ÓRÁK,

arany- és ezüstárak megbízható szállítója

PETŐ EMIL Budapest,
V. kerület, Falk Miksa utca 12.

Véglegesített csendőröknek előnyös részletfizetési könnyítések.

Magyar királyi

84.000 sorsjegy

Minden második

Osztálysorsjáték

42.000 nyeremény

sorsjegy nyer!

Legnagyobb nyeremény szerencsés esetben

500.000

(egy félmillió pengő)

Jutalom és nyeremények: || 50.000, 40.000, 30.000,
300.000, 200.000, 100.000 P || 25.000 20.000 10.000 stb.

stb. pengő, összesen 8 millió pengő,

mely összeget készpénzben kifizetik.

Huzás április 12-én kezdődik!

Az I. osztályu sorsjegyek hivatalos ára: Nyolcad 3 pengő,

Negyed 6 P

Fél 12 P

Egész 24 P

Sorsjegyek az összes árusítóknál.

IRÓGÉPEK

Remington, Royal, Underwood, Ujlaki, Mercedes, Adler, Smith, Ideal, utazó és egyéb rendszerűek havi 20-40 pengős részletre készpénzárban garanciával. -- Szakszerű javítóműhely. — Kérjen ajánlatot. —

„ENERGIA“ Írógép és Irodafelszerelési Vállalat, Budapest, V, Alkotmány-u. 31. (Vilmos császár-út sarokház) Telefon: Aut. 141-05

zsákat (a nyeregre lesznek csatolva, bennük az élelmiszerek egy része), egy gyógyszeres ládát és még néhány apróságot.

Az amazoni vadászból megmaradt felszerelés felét társam vette át 1000 Millreisért. Az élelmiszereket a végállomásnál szereztük be, hol azok olcsóbbak, mint a fővárosban.

A Saõ-Paulo közelében fekvõ Butanton kígyókertbe is kimentünk, ahol négy bádognakazettát kértünk, melyekbe az élve elfogott mérges kígyókat fogjuk gyűjteni a kísérleti állomás részére. Minden élő mérges kígyóért ugyanis öt Millreist fizetnek.

Vasúti végállomásul Presidente Epitaciõ-t, a sorocabanai vasút végállomását választottuk. Ez a vasútvonal a közepén szeli ketté Saõ-Paulo államot és nyugati határánál, mikor a Parana folyamot eléri, meg is szűnik. Innen már csak erdei ösvények vezetnek a fazendákra és az elszórt matto-grossói telepekre.

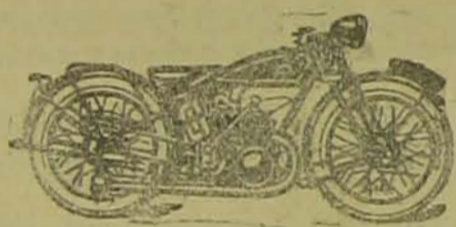
Január 3-án a két felfogott vadászt (osztrák nemzetiségűek voltak) útnak indítottuk az öszvérekkel együtt, õk a végállomásnál fogják érkezésünket bevárni. Mi másnap délután indultunk utánuk a felszerelésünk csomagjaival együtt. Kézpénzben 5000 Millreist vittünk magunkkal, melyből majd az élelmiszereket vásároljuk meg és kifizetjük az öszvérvezetők és teherhordók bérét.

Még az éj folyamán érintettünk egy Boitua nevű nagyobb községet, aztán hálófülkéinkbe mentünk, hogy még

kihasználhassuk a kultura kényelmét, melyben sokáig nem lesz részünk. Reggel késõn keltünk; vonatunk állandóan erdők között száguldott, csak néhol hagyunk magunk mögött egy-egy kisebb telepét. Az út nagyon egyhangú volt. Athaladtunk Campo Bonito, Salto Grande, Presidente Prudente, Alvarez Machado, Santo Anastacio, Caiua kisebb-nagyobb községeken, míg végre 7-én délelõtt megérkeztünk a végállomásra.

Vadászaink egyike várt az állomásnál. Mikor podgyászainkat átvettük és vadászunkat kértük, hogy vezessen a szállodába, meglepetve hallottuk, hogy az itt ismeretlen fogalom. A község alig állott 50 házból, azok is szétszórtan feküdtek, távol egymástól. Elsõ utunk az egyedüli kereskedõhöz vezetett, aki már vadászunktól értesült, hogy jönni fogunk. Szívélyesen fogadott és azonnal rendelkezésünkre bocsátott egy raktárhelyiséget, ahol csak kevés árú volt lerakva s ahol bár nem európai kényelemmel, de mégis csak elhelyezkedhettünk valahogy. Öszvéreink a kereskedõ udvarán voltak, hol vadászaink is sátrat ütöttek maguknak. A hiányzó és szükséges embereket még a délután folyamán fel tudtuk fogadni. Kettõ portugál, kettõ pedig olasz volt; ezeknek havi 160 Millreist fizettünk és fizetésüket a csendõrség parancsnokánál szintén letétbe helyeztük.

Az élelmiszerek mennyiségét már elõbb megállapítottuk, azért azok bevásárlásával kevés idõt töltöttünk; az élelmiszert a bõrzsákokba csomagoltuk úgy, hogy a súlyelosztás lehetõleg egyenlõ legyen. Felszerelésünket embereink között elosztottuk úgy, hogy az õket munkájukban ne gátolja, mert

ZENITH ÉS DOT

angol motorkerékpárok árban és minőségben **utólérhetetlenek**

DOT villanyvilágítással **1140 PENGŐTŐL**

Vezérkép-
viselet:

DEMÉNYI ÉS FIA

BUDAPEST, VI. kerület, Király-utca 85. szám.

Modern javítóműhely és alkatrész raktár.

Igen kedvező fizetési feltételek.

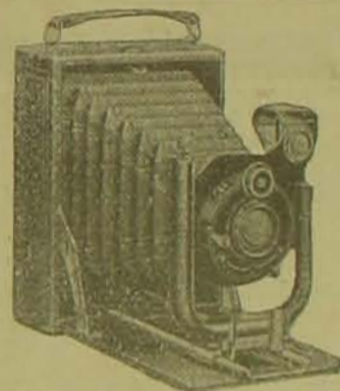
KOVÁCSÉVICS MILENKO

IV., Petõfi Sándor u. 3. az udvarban és az emeleten
Telefon: Aut. 897-03.

Nõi konfekció, tavaszi kabátok, esõköpenyek, szövet- bélés-, selyem-, vászon- és kötészövölt árúk, férfi- és nõi kész fehérneműek, divatárúk, szõnyeg, függõny, paplan, takaró, matrac stb.

**A m. kir. csendõrség tagjainak
kedvezõ részletfizetési feltételek.**

Elõleg nélkül részletre szalonok szõnyegek,
matracok, paplanok,
vasbutorok, szalongsar-
niturek, sezlontakarók
kézpénzárban
Budapest, Magyar-utca 8. sz., kárpitosműhelyben

Fényképezőgépek

prizmás látcsövek

**6-12 hónapig terjedhető részlet-
fizetésre kézpénzárban, ellenõriz-
hető eredeti gyári árjegyzék szerint.**

HATSCHEK ÉS FARKAS
optikai és fényképészeti szaküzlet

BUDAPEST, IV., Károly-körút 26. szám.
Fiók: VI., Andrassy-ut 31. (Nagymezõ-u. sarok.)

Kérjen árajánlatot!

Világ- hírű kerékpárok, varrógépek

Szenzációs árleszállítás. — Részletre már havi 12 pengõtõl.

HUBERT Budapest, Thõköly-ut 3.
(Keleti pályaudvarnál)

33 év óta a világot uraló **eredeti angol**
The Champion kerékpárokat
és elsõrangú **Central, Bobbin sülyesztõs**
varrógépeket 5 évi jótállással 20 P havi rész-
letre szállítunk.

kerékpáralkatrészeket

láncot, pedált, kormány lámpát, nyergeket stb. bármely gyártmányú kerékpárhoz
nagybani, eredeti gyári árban külsõ gummitak 6.50, belsõket 2.10 pengõtõl.

Kerékpárok **LÁNG JAKAB ÉS FIA**
130 P.-tõl feljebb kerékpár- és varrógépnagykereskedõk.

Magyarország legnagyobb, legrégebbi és legmegbízhatóbb kerékpár üzlete.
Budapest, VIII., József-körút 41. szám.

60 éve áll fenn! - Árjegyzék 1000 képpel ingyen.

nekik felváltva elől kell majd menniök, hogy az ösvényt vágják a karaván előtt.

Január 8-án reggel korán keltünk. Öszvéreinket a legnagyobb gonddal szereltük fel, mert hiszen sorsunk nagyrészen az öszvérek teherbíró képességétől függött. Mire mindennel elkészültünk, hét óra lett és mi már indultunk is. A falucskától alig egy kilométerre volt a komp kikötője, hol a Parana tulsó oldalára vitettük magunkat. Ez már Matto Grosso állam területén fekszik. A cél az volt, hogy a folyam mentén haladunk déli irányba mindaddig, míg a Rio Donrado mellékfolyó torkolatához nem érünk, aztán majd ennek medrét követjük egész a forrásáig. Útközben természetesen állandóan vadászunk. A tulsó parton áthaladtunk Porto Tiberica kis telepen, aztán egy erdei ösvényre tértünk, mely a folyam folyását követte.

Sokszor eltért az ösvény a partoktól, mert kikerülte a partok gyakori ingoványos, mocsaras és járhatatlan részeit. Az erdő, melyben ösvényünk vezetett, fenséges látványban gyönyörködtetett. Néhol olyan buja volt a vegetáció, hogy csak egy-két méterre tudott a szem a sűrűbe hatolni. Az ösvényt csak igen ritkán használhattuk, mert nagyon be volt növe már és sok helyen képeztek akadályt a viharok által kidöntött hatalmas fák is. Az ilyen akadályok kikerülése sok munkába került, mert vagy el kellett háritanunk azokat utunkból vagy pedig kerülő ösvényt kellett, hogy vágjunk magunknak, melyen tovább haladhattunk. Már az első nap délelőttjén sikerült 7 csörgő kígyót fogságba ejteni, melyeket a bádogdobozok egyikében helyeztünk el. Osztrák vadászaink egyike menetelt az élen barátommal és két munkással, míg én a másik vadással a karaván végén haladtam, a

két másik munkás vezette az öszvéreket, melyek kettesével voltak egymásután összecsatolva. A szokatlan és nehéz út annyira kifárasztott valamennyiünket, hogy mikor a déli idő elérkezett, örömmel raktuk le terheinket és árnyékos helyet kerestünk, hogy majd ott elfogyasszuk szerény ebédünket és kipihenjük magunkat. Az öszvéreink részére palmaleveleket gyűjtöttünk, mely a vadonban egyedüli táplálékuk, mert az erdőn fű nem terem, takarmányt pedig lehetetlen volt magunkkal vinni. Vadászaink az ebéd készítéséhez láttak, embereink pedig száraz rőzsét gyűjtöttek, hogy ebédünk, mely rizsből és babból állott, minél előbb készen legyen. A mindennapos feketekávé sem hiányzott; a trópusokon a kávé a vizet pótolja, ebből mindig annyit készítettünk, hogy kulacsainkat is megtölthessük s hogy útközben szomjunkat oltassuk.

Két óra előtt néhány perccel már nyergeltünk és magunk is felszedtük a terheinket, hogy tovább menjünk. Az ösvény, amelyen haladtunk, most közvetlenül a part mentén húzódott. Az élen két lövés dördül el, érdeklődve szaladok előre s mikor odaérek, látom, hogy egy hatalmas óriáskígyó esik le élettelenül egy terebélyes cédrusfáról. (A bennszülöttek »sukuri«-nak nevezik.) Óvatosan közeledünk a hosszú hullához, de látjuk, hogy a lövés jó volt, mert már csak a farkában volt némi élet, melyet lassan mozgatott. Azonnal a nyúzásához fogunk, ami igen egyszerű és gyors művelet. Első dolog a fej bőrét lemetszeni a száj nyílása körül; mikor ez megtörtént, a bőrt kifordítjuk a test felé és óvatosan húzzuk. A bőrtől megkopasztot fejet egy fához rögzítjük, a bőr lehúzása így sokkal könnyebb. Ha valahol a rostok erősen kötnek a bőrt a testhez, akkor késsel ügye-

PAPLAN- és szőnyegáruház

ezelőtt: Rákóczi-út 66. **most Rákóczi-út 82. szám.**
Nagy választék paplanok, szőnyegek, terítők, takarók, pokrócok, matracok, sezlonok, bőröndök, nyugágyak, szalagarnitúrákban. **Mesésen olcsó árban.**

Walter magántanfolyam Budapest, VIII., Rákóczi-út 51. V. 2. Tel. J. 323-99.

Előkészít középiskolai magánvizsgákra, érettségire. Tisztviselőknek kedvezményes részlelfizetés. Vidékieknek levelező oktatás.

A világ legjobb hangszerei: hegedű, zongora, barmonika, harmónium, gramofon stb.

Reményi Mihálynál
Budapest, VI., Király-u. 58-60.

Ófensége Dr. József Ferenc kir. herceg kamarai és a Zeneművészeti Főiskola szállítója.
Csendőröknek kivételes részlelfizetési kedvezmény.
Minden hangszerről külön-külön árjegyzék díjmentes.

DUPLA

erős acélcsövek,
belső erősítések,
hegyi gummik,
tölcséres sines nyereg,
erős küllők,

csak
az ára

SZIMPLA

Megjelent az 1929. Modell, nehéz kivitelű **csendőrségi** szolgálati **kerékpár**, járása azonban **pehelykönnyű**, mert szab. csapágyrendszere van.

„SCHÜTZENRAD”

(védjegye:
karabélyos csendőr
a kerékpárral).

extra erős **úti-kerékpár**
ára felszerelve

230 P

Havi részlet 20 pengő.

Ne késlekedjék, hanem saját érdekében még ma írjon egy levelezőlapot az előnyösen ismert csendőrségi kerékpár-szállító cégnek és kérjen díjtalan, képes műszaki leírást.

KOVÁCS JÓZSEF GLOBUS Kerékpár és Varrógép Vállalat BUDAPEST, VI., Sziv-utca 37/b.
Alkatrészek, gummik részletre is!

sen átmetszük azokat. A művelet nem egyéb, mint a test kifordítása a bőrből. Mikor a bőrből teljesen kifejtettük a testet, megtakarítjuk a bőrt a rajta maradt rostoktól és vércsomóktól, jól lemoszuk és erősen lesózzuk. A munkával el is készültünk, most már csak a bőr szárítása következik.

Az elejtett példány négy méter hosszú volt s a második lövés volt halálos, mely a fején hatolt keresztül. Ha vadászunk éles szeme észre nem veszi, akkor bizonyára valamelyikünk áldozatául esett volna, mert ezek az óriáskigyók azért küsznek fel a fákra, hogy a fa alatt elhaladó mitsem sejtő emberre vagy állatra rávessék magukat, egy gyors csavarodással körülveszik az áldozat testét és egy erős szorítással már végeznek is vele. A sukuri halakkal is táplálkozik, vízre úszva, mozdulatlanul engedi magát sodorni, mint egy úszó fadarab, a halak mit sem sejtve közelítik meg, ilyenkor egy gyors mozdulattal kapja el a kiszemelt halat, melyet azonnal el is nyel.

Már jó ideje, hogy tovább haladtunk, amikor ismét lövés hangzik. Várok, hogy hátramondják az eredményt s valóban megint egy sukuri került barátom csöve elé; az ösvényen keresztül igyekezett menekülni előlünk, míg a halálos golyó a fején találta. Valamivel kisebb volt az előbbinél, de ez is a nagyobb példányokhoz tartozott. Most ismét pihen a karaván, míg elkészülünk a nyúzással, ami nagyon rövid ideig tartott. A tapasztalatokból okulva, most már igen óvatosan haladunk csak előre. Az ösvény még elég tűrhetően járható, csak kevés munkát vesz igénybe a ritkán előforduló akadályok elhárítása.

Örömmel látjuk, hogy öszvéreink kiválóan bírják az út fáradalmait, pedig becsületes rakománnyal voltak megterhelve.

Az első nap alkonya is ránk borította sötét leplét. A nap folyamán alig haladhattunk tizenöt km.-nél többet,

a kezdettel azért mégis meg voltunk elégedve, bár tudtuk, hogy lesznek napjaink, mikor öt km.-t sem fogunk tudni megtenni, amikor majd saját magunknak kell az ösvényt vágni. Az ég derült és csillagos volt, sátrainkat fel sem ütöttük, csak a függőágyainkat feszítettük ki oly módon, hogy azok egy kört képeztek, melynek közepére raktuk meg a tábori tüzet. Közvetlenül mellettiink kötöttük ki öszvéreinket, ott ropogtatták egész éjjel kedvenc elede-üket a pálmák leveleit. Úgy ember, mint állat éhségét csillapítva, az ör kivételével, valamennyien mély álomba merültünk. A szolgálatban mindnyájan részt vettünk, de alig esett egyikünkre egy óránál több őrátállítás, volt elég időnk kipihenni magunkat.

Január 10-én értük el a Rio Verde folyó torkolatát, mely körülbelül negyvenöt km. távolságra fekszik légvonalban kiindulási helyünktől. Január 8-án, 9-én és 10-én összesen huszonegy darab sukurit ejtettünk el, melyek közül a legnagyobb 5.20 méter volt, valamennyi hibátlan példány. Az első bádogg gyűjtődobozunk is megtelt már élő foglyival, tartalma tizenkilenc csörgő és hat urutu kigyóból állott. Most három napig maradunk e helyen, hogy a hőröket kiszárítsuk s a fáradt öszvéreket is megpihentessük. Különben a hely alkalmasnak mutatkozott jaguárlesre is, mert több csapást láttunk, ahol jaguár és tapir nyomokat észleltünk.

A kigyóbőröket egyenkint rögtönzött póznákra húztuk s olyan helyen, hol a nap állandóan sütött, földbe szúrtuk. Az éjszakát nyugalomnak szántuk, bár többször hallottuk a jaguárok jellegzetes nyávogó hangját.

A moszkítók tömege elviselhetetlenné tette nyugalmunkat, a tábor több oldalán raktunk hatalmas tüzeket, hogy némileg védekezzünk ellenük.

(Folytatjuk.)

A legujabb **XXII** magy. kir. államsorsjáték huzásain

kisorsolási ke-
rülő készpénz-
nyeremények
jegyzéke

**Legnagyobb nyeremény
szerencsés esetben:**

500.000 P

Jutalom:

300.000 P

Főnyeremények:

200.000 P

100.000 P

50.000, 40.000 P

30.000, 25.000 P

és sok nyeremény à

**20.000, 15.000, 10.000, 5000, 4000,
3000 pengő stb. stb.**

A készpénznyeremények összege egy sorsjáték alatt, mely 5 osztályból áll,

7 millió 722.000

P e n g ő

TÖRÖK A és Tsa

**Bankház Rt. Legnagyobb osztálysorsjegyzület
Budapest, IV., Szervita-tér 3/a. (Török palota)**

A legujabb játékterv szerint aránylag rövid időn belül (5 hónap alatt)

7 millió 722.000 pengő

készpénznyereményt sorsolnak ki s már egyetlen sorsjeggyel

500.000 (ötszázezer) pengő nyerhető

A hivatalosan megállapított betétárak:

Egész sorsjegy
P 24.—

Fél sorsjegy
P 12.—

Negyed sorsjegy
P 6.—

B. rendelését szíveskedjék postafordulattal, de legkésőbb

f. évi április hó 10-ig megküldeni,

miután sorsjegykészletünk hamar elfogy.

Huzás már április hó 12 és 15-én.

Az eredeti sorsjegyek rendelése legegyszerűbben postautalványon, az összeg egyidejű beküldése mellett, esetleg levelezőlapon vagy levélben történik.

Távolsági kimutatás. (Pályázat).

A községek és terep- tárgyak megnevezése		14	13	12	11	10	9	8	7	6	5	4	3	2	Leporításhoz szükséges idő pihenővel együtt.	
		237. magassági pont	Öreghegy	Gr. Wass szesz- gyár	Császári ház- csoport	Ménestirtok	Kabdebó tanya	Rókás erdő rész	Szentgotthárdi utkaparóház	Cegei tómalom	Szentiváni vasutállomás	Szentiván község	23. sz. vasuti őrház	Temesváry gőzmalom	óra	perc
		k i l ó m é t e r														
1	Cege község	4'1	4'9	2'7	1'3	0'9	1'8	0'5	3'6	4'0	2'4	2'5	2'6	2'2		
2	Temesváry gőzmalom	4'9	5'9	4'3	3'9	2'7	4'1	3'8	2'8	2'7	1'3	2'0	1'6			30
3	23. sz. vasuti őrház	3'6	4'2	3'4	2'9	1'3	4'6	4'1	4'3	3'6	2'6	0'8				
4	Szentiván község	4'2	5'3	3'9	4'2	2'3	4'3	3'9	4'2	3'4	2'7				1	—
5	Szentiváni vasutállomás	4'9	5'6	4'3	4'1	3'8	4'3	4'2	4'1	2'4						
6	Cegei tómalom	5'8	6'3	5'7	6'4	4'8	5'3	5'5	2'4							
7	Szentgotthárdi utkaparó- ház	6'2	5'8	6'0	5'3	4'4	4'8	3'2								
8	Rókás erdő rész	5'8	6'2	3'4	2'2	1'5	1'2									
9	Kabdebó tanya	6'0	5'8	3'0	2'3	2'4										
10	Ménestirtok	3'0	4'3	1'9	1'5											
11	Császári ház csoport	4'5	3'7	0'6												30
12	Gr. Wass szeszgyár	3'3	3'2													30
13	Öreghegy	1'5														

A fenti távolsági kimutatás alapján egy 24 órás őrzőjáratot kell összeállítani a Szut. 6. mellékletében foglalt bármelyik időközszabot szerint, természetesen a 245. pont 1. és 2. bekezdéseiben foglaltak figyelembevételével. A helyes megfejtők között egy zsebórát fogunk kisorsolni. Megfejtést csak a csendőrség legénységi egyéneitől fogadunk el. Határidő: április 10. Az eredményt az április 20-iki számunkban fogjuk közölni.

A folyó évi 5. számunkban közölt keresztrejtvény megfejtése:

Vízszintes sorok:

1. Pozsonyban, 11. aksok, 12. Alapi, 13. lovász, 15. a sah,
16. ozis (oázis), 17. tág (gát), 18. lgi (Igló), 19. tan,
20. pi, 21. rz. (réz), 22. ál, 23. atyámé, 24. akti (aktiv),
25. karón, 26. rub (búr), 29. runák, 32. árat (tára), 33. néró,
34. Zára, 35. kara-bosznia.

Függőleges sorok:

1. palotaörök, 2. okozat, 3. zsvinya (szvinya), 4. so,
5. oks, 6. naza (nazarénus), 7. ylagzarázs (szárazgaly),
8. baslik, 9. a pagát, 10. nihilista, 14. áspár (Gáspár),
17. Timok, 21. rénes, 25. Kuna, 27. urán, 28. Bari, 30. nér
(rén), 31. ára (Zára).

A keresztrejtvényt helyesen fejtették meg:

Deák Kálmán csendőr Veszprém, Papp Titusz th. Kis-
kúnjélegyháza, Papp István csendőr Mernye, Ferenczy István

11. őrmester Veszprém, Sipos Imre őrmester Nagybátony,
Buchhammer Ferenc őrmester Zákány, Garai Zsigmond
csendőr Mernye, Bencsik Sándor őrmester Nyiregyháza,
Lázár Alajos th. Zalaegerszeg, Nikodén Sándor csendőr
Soroksár, Árkosi Gyula th. Budapest, Pisorics József th.
Kaposvár.

*

A levéltárcát a szerkesztőségben megejtett sorsolás során
Papp Titusz kiskúnjélegyházai őrsbeli tiszthelyettes nyerte
meg, akinek azt egyidejűleg postán elküldöttük.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:

PINCZÉS ZOLTÁN százados.

HELIOS-nyomda Budapesten, VII., Sip-utca 3. sz.

Telefon: József 413—27.

Felelős vezető: Weitz Károly